

مهندس صدرهاشمی نژاد:

اصلاح روندها و
رویکردهای کلان اقتصادی
خواست بخش خصوصی

۱۸

مهندس جواد خوانساری:

فراز و نشیب‌های سندیکا
و نقش موثر بخش خصوصی
در آبادانی ایران

۱۶

ارزیابی بودجه ۹۷ در دو کمیسیون سندیکا

بودجه ۹۷ در راستای اشتغال آفرینی و تقویت بخش خصوصی نیست

۲۴ هزینه‌های جاری روندی رو به افزایش دارد

بزرگداشت پدر مهندسی ایران
این مملکت عاشق می‌خواهد،
هیچ وقت نگویید نمی‌شود؛
بگویید چگونه می‌شود؟

۴۴

رئیس اتاق بازرگانی ایران:
تسویه بدهی دولت
با اوراق
ناعاد لانه است

۵۸

در دیدار با نمایندگان فرابورس بررسی شد
اما و اگرهای تامین مالی
پروژه‌های نیمه تمام
از طریق فرابورس

۶۶

جناب آقای مهندس بهمن دادمان

ریاست محترم هیات مدیره سندیکای شرکت های ساختمانی ایران

درگذشت مرحومه مغفوره **حاجیه خانم افخم محمدی** مادر ارجمند و پرافتخار جنابعالی که عمری برای تربیت و تعلیم فرزنداناش در راستای سعادت میهن تلاش نمود، عمیقا موجب تالم و تاثر خاطر اعضای سندیکا و فعالان صنعت احداث گردید .
این مصیبت وارده را به شما و خانواده محترم تسلیت عرض نموده،
برای آن فقیده سعیده رحمت الهی و علو درجات و برای بازماندگان محترم صبر جمیل و اجر جزیل مسألت می نماییم .

اعضای هیات مدیره و بازرسان سندیکای شرکت های ساختمانی ایران

جناب آقای مهندس قباد میرزانی

درگذشت همسر گرامی تان را به شما و خانواده محترم تسلیت عرض نموده، برای آن فقیده سعیده رحمت الهی و علو درجات و برای بازماندگان محترم صبر جمیل و اجر جزیل مسألت می نماییم .

اعضای هیات مدیره و بازرسان سندیکای شرکت های ساختمانی ایران

• صاحبان آثار:

مهندس جواد خوانساری - مهندس سید محمد صدر هاشمی نژاد
دکتر محمود جامساز - خانم یلدار اهدار - غلامحسین شافعی
دکتر پدرام سلطانی - دکتر محمود سریع القلم

• حرفه‌چینی، امور بازرگانی و اشتراک: فریا پورآقا

• خبرنگار: آرزو نوری

• عکس و صفحه‌آرایی: داود خانی

• مسئول تبلیغات و آگهی: سید مهدی برقی

• لیتوگرافی و چاپ: پیمان نواندیش (۸۸۸۲۸۷۳۴)

• صاحب امتیاز: سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران
• مدیرمسئول: مهندس جواد خوانساری

• شورای سیاست‌گذاری:

مهندس منوچهر ملکبانی فرد (نماینده هیأت مدیره)

مهندس جواد خوانساری (مدیرمسئول)

مهندس بهمن دادمان (رئیس هیأت مدیره)

دکتر ایرج گلایه‌نوجی (دبیر سندیکا)

مهندس محمود مصطفی زاده (سر دبیر)

• رئیس کمیسیون انتشارات: مهندس علی ورزنده

• سر دبیر: مهندس محمود مصطفی زاده

• کمیسیون انتشارات و تحریریه:

مهندس علی ورزنده (رئیس کمیسیون انتشارات)

مهندس محمد علی پور شیرازی (کمیسیون عضویت و پیگیری)

مهندس سیامک مسعودی (کمیسیون قوانین و مقررات)

مهندس علاءالدین سادات باریکانی

مهندس پرهام سیدین

فهرست مطالب

بزرگداشت پدر مهندسی ایران	۴۴	سرمقاله - مدیریت و مهارت‌های زلزله	۱۰
اما و اگرهای تامین مالی از فرابورس	۴۶	فراز و نشیب‌های سندیکا در مصاحبه با مهندس خوانساری	۱۲
سهام جامعه مدنی در کاهش فقر	۵۱	مصاحبه با مهندس صد هاشمی نژاد	۱۸
سمینار جهانی راه	۵۳	تقدیم لایحه بودجه توسط رئیس جمهور	۲۲
کنفرانس بتن و زلزله	۵۵	ارزیابی بودجه ۹۷ در دو کمیسیون سندیکا	۲۴
راهی جز واگذاری طرح‌های نیمه تمام به بخش خصوصی نیست	۵۷	آوار آمارهای اشتباهی بر سر بودجه	۳۲
تسویه بدهی دولت با اوراق ناعادلانه است	۵۸	بودجه ۹۷ در یک نگاه	۳۴
آقای رئیس جمهور بخش خصوصی منتظر دیدار شماست	۵۹	مفاد مرتبط با صنعت احداث در لایحه بودجه	۳۸
پاگرد	۶۰	عملکرد سندیکا در سه ماهه پاییز	۳۸
		سیاست‌های جدید چینی‌ها در تجارت با ایرانی‌ها	۴۳

تهران، خیابان طالقانی، بین میدان فلسطین و خیابان ولیعصر، خیابان شهید برادران مظفر (صبا جنوبی)،
شماره ۸۶، ک.پ: ۱۴۱۶۹۶۴۶۹۱ | تلفن: ۶۶۴۶۴۲۶۱ - ۶۶۴۰۲۰۳۷ - ۶۶۴۰۲۰۳۷
فکس: ۶۶۴۶۴۰۸۴ | پست الکترونیکی:
payamabadgaran@yahoo.com
نشانی الکترونیکی: www.acco.ir

مدیریت و مهار تبعات زلزله

سرمقاله

پیام آبادگران
آذرماه ۱۳۹۶
شماره ۳۶۱

تجربه اندوزی و تبیین مسئله در سطح ملی و اجرای برنامه‌های جامع و موثر نشده است. این عقب‌ماندگی و انباشتگی ضعف در برابر بحران‌های طبیعی در حالی است که در سال‌های اخیر غیر از زلزله با حوادث زاینبار دیگری چون سیل، خشکسالی و اخیراً ریزگرد و آلودگی هوا نیز دست به گریبان شده‌ایم. یکی از پیامدهای زلزله اخیر کرمانشاه و تهران و... آن است که جامعه را وارد مرحله جدیدی در برابر این رخداد کرده است. در گذشته تصور از زلزله به عنوان یک رخداد طبیعی و خسارت بار موج اجتماعی در پی نداشت. زلزله‌زدگان از نظر ذهنی تلفات آنرا می‌پذیرفتند و مطالبه‌چندانی نیز از دولت و نهادهای حاکمیتی نداشتند. اما امروزه مردم نسبت به زلزله دیدگاه جدیدتری دارند و آنرا یک واقعه قابل مدیریت می‌دانند و تحت تاثیر گسترش شبکه‌های اجتماعی و نظام ارتباطات مدرن درباره این پدیده به تبادل نظر می‌پردازند. در میان انبوه مطالبی که پیرامون هر زلزله تولید و در شبکه‌های خبری و اجتماعی جدید به

از نظر کارشناسان الگوی این رخداد طبیعی و مدیریت بحران اجتماعی پس از آن در حال تغییر است. اگر از نظر عینی زلزله مسئله‌ای مقطعی و موقت در هر گوشه‌ای از کشور است اما از نظر ذهنی و تحت تاثیر سرعت اطلاع‌رسانی موضوعی فراگیر و خطری بالقوه به نظر می‌رسد در حالی که شیوه مدیریت تبعات زلزله کماکان بر اساس روش‌های سابق صورت می‌گیرد. چنانکه به هنگام هر لرزش زمین، احساسات عمومی تهییج شده و کنش‌های انسانی در برابر آسیب‌دیدگان به طور موقت شکل می‌گیرد. دولت و سایر نهادهای حکومتی نیز تلاش می‌کنند قدری از آلام مادی و معنوی مردم زلزله‌زده را جبران کنند. اما این اقدامات مقطعی بوده و به ایجاد یک سازوکار موثر و کارآمد منتهی نمی‌شود. چرا که مدیریت زلزله و بحران‌های پس از آن اساساً از یک رویکرد استراتژیک برخوردار نیست. زلزله‌های سال‌های اخیر مثل رودبار در شمال، طبرس در شرق، بم در جنوب، بویین زهرا در مرکز و... به رغم تخریب‌ها و تلفات گسترده موجب

حوادث طبیعی آبان و آذر ماه مانند زلزله کرمانشاه و تهران و سایر نقاط کشور بار دیگر نشان داد که ایران جزو مناطق زلزله‌خیز و پرحادثه محسوب می‌شود. اما به میزان خطری که در گوشه و کنار کشور سرمایه‌های مادی و انسانی مردم را تهدید می‌کند، برنامه جامعی برای کاهش خسارات و افزایش ایمنی وجود ندارد. شاید نبود برنامه جامع برای مهار و مدیریت حوادثی چون خشکسالی، سیل، ریزگرد و به خصوص زلزله بیش از آنکه به کمبود اعتبارات و توان مالی دولت و نهادهای متولی مربوط باشد به ضعف در اجرای برنامه‌ها و فعال‌سازی ظرفیت‌های موجود برگردد. بنابراین ما با این واقعیت تلخ مواجه هستیم به رغم اینکه جزو کشورهای زلزله‌خیز جهان محسوب می‌شویم اما این مسئله در جغرافیای برنامه‌ریزی و مدیریت کشور مطرح نیست. اکنون که بالارزه‌های پرتعداد زمین زنگ خطرها به صورت جدی به صدا درآمده، باید برنامه جامعی برای مقابله با تبعات زلزله و مدیریت بحران پس از آن تدوین و اجرا کرد.

اشتراک گذاشته می‌شود، موج وحشت و ترس تولید می‌شود به گونه‌ای که زلزله در کرمانشاه به همان میزان مردم غرب را نگران می‌کند که در تهران وحشت و نگرانی ایجاد می‌کند. این تسری موج وحشت و به تبع آن تولید رفتارهای غیرمتعارف در سطح عمومی، امر جدیدی است که نیازمند شناخت و بررسی و ارائه راهکار است. اگرچه برخی از ناظران تصور می‌کنند با این حجم از مشکلات کشور، امکانی برای طرح بحث برنامه جامع حوادثی چون زلزله وجود ندارد، اما چاره‌اندیشی و انجام اقدامات بازدارنده علی‌رغم همه دشواری‌ها ضرورت داشته و در عین حال امکان پذیر است. البته مشروط به اینکه دولت به معنای همه دستگاه‌های حاکمیتی در مقابل آن خود را پاسخگو بدانند. بدیهی است اگر از این مهم غفلت شود و به مانند گذشته پس از هر زلزله، حساسیت‌ها ناپدید شود، آنگاه یک زلزله نسبتاً شدید در کلانشهری چون تهران مثل یک هیولای ناشناخته به شهر و سازه‌های آن آسیب‌زده و حیات و زیست انسانی را با مخاطره جدی مواجه خواهد کرد.

توجه به این واقعیت است که اهمیت تدوین برنامه جامع مهار و مدیریت بحران زلزله را دو چندان می‌کند. برنامه مهار شامل ایجاد آمادگی در زیرساخت‌ها و مقاوم‌سازی سازه‌ها و بناها، اصلاح قوانین ساخت و ساز و اصلاح ضعف‌های نظارتی بر آن و همچنین تهیه و اجرای برنامه کوتاه‌مدت و بلندمدت آموزشی شهروندان می‌شود. برنامه مدیریت بحران نیز آمادگی سازمانی و همگانی در برابر تامین نیازهای اولیه مناطق زلزله‌زده، اسکان موقت و ارائه آموزش‌های لازم برای شهروندان و نهادهای مرتبط با سرفصل‌های «هنگام زلزله» و «پس از زلزله» می‌شود. اگر نگاهی به رفتارهای مردم و سازمان‌های تخصصی و امدادی پس از زلزله غرب کشور و تهران بیندازیم، اثرات مخرب و زیانبار نبود این آموزش‌ها و آمادگی‌ها کاملاً محسوس است. تاخیر و ناهماهنگی در امداد رسانی زلزله کرمانشاه، تداوم وضعیت نامناسب در آن منطقه و همچنین آشفته‌گی مدیریت بحران تهران و سراسیمگی مردم در شب

۲۹ آذر ماه نشان داد که آمادگی چندان‌ی برای کاهش تلفات و کنترل تبعات روحی و روانی زلزله وجود ندارد. تهران در شبی که هیچگونه ریزش و تخریبی رخ نداد و وحشت‌زده شب را به صبح رساند و حتی یک برنامه اطلاع‌رسانی موقت برای کاهش اضطراب و نگرانی شهروندان منتشر نشد. اگر زلزله اندکی تخریب به همراه داشت شاید اوضاع به صورت تصاعدی نگران‌کننده‌تر می‌شد. آنچه در تهران پس از زلزله ۵/۲ ریشتری رخ داد در واقع بازتاب کمبودها و ضعف‌های موجود در برابر این واقعه است. گام اول برای جبران ضعف‌های گذشته آن است که یک برنامه وسیع با اعتبار کافی برای مقابله با زلزله به صورت بلندمدت در دستور کار دولت و سایر نهادهای تقنینی و اجرایی قرار گیرد. این برنامه باید مانند برنامه‌های بودجه و ۵ ساله توسعه کشور و یا برنامه‌های بالادست مانند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور، دارای هدف و بینش استراتژیک باشد. در این برنامه باید متولی مشخصی برای ایجاد آمادگی سازه‌ای، آمادگی امدادی و تاسیس نظام آموزشی و فرهنگی وجود داشته باشد. طبق آن باید مناطق مسکونی و شهری مورد ارزیابی قرار گیرند و بازسازی و مقاوم‌سازی آن در مقاطع کوتاه‌مدت و میان‌مدت در دستور کار قرار گیرد. همان‌طور که ساخت مسکن جزو ماموریت‌های دولت و برخی بنیادها

برای جبران ضعف‌های گذشته آن است که یک برنامه وسیع با اعتبار کافی برای مقابله با زلزله به صورت بلندمدت در دستور کار دولت و سایر نهادهای تقنینی و اجرایی قرار گیرد. این برنامه باید مانند برنامه‌های بودجه و ۵ ساله توسعه کشور و یا برنامه‌های بالادست مانند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور، دارای هدف و بینش استراتژیک باشد

به شمار می‌آید، عملکرد دولت در موضوع مقاوم و ایمن‌سازی واحدهای مسکونی نیز باید مورد سنجش قرار گیرد و نهاد مشخصی مانند دیوان محاسبات که بر هزینه‌کرد قانونی و واقعی بودجه نظارت دارد، آن را مورد نظارت و ارزیابی قرار دهد. ارائه تسهیلات و مشوق‌های مقاوم‌سازی، اصلاح قوانین ساخت و ساز، اجرای دقیق آئین‌نامه ۲۸۰۰ و ترمیم ضعف‌های نظارتی و الزام به اجرای طرح‌های مطالعاتی مناطق تازه ساخت یا در حال ساخت و... می‌تواند جزئی از این برنامه باشد. در بعد دیگر لازم است مدیریت بحران به عنوان مکمل برنامه جامع در برابر زلزله و سایر بلاهای طبیعی دستور کارهای مشخصی داشته باشد. در این قالب باید با آموزش به مردم با هدف کاهش ترس و وحشت بستری فراهم کرد که رفتارهای آنها به هنگام زلزله نه تنها تشدیدکننده تلفات و خسارات نباشد بلکه شناخت و توانایی لازم را برای مهار بحران‌های پس از زلزله را فراگیرند. اگر در گذشته تامین حداقل‌های معیشتی در مناطق زلزله‌زده کفایت داشت امروز باید به تامین نیازهای روحی و روانی ناشی از زلزله در این مناطق توجه داشت و از قبل برای آن برنامه و امکانات تدارک دید. نکته پایانی در این مجال آن است که سازمان‌های مردم‌نهاد و گروه‌های مرجع مسئولیت مهمی دارند تا با آگاهی بخشی و مطالبه‌گری، موجی گسترده و مستمر برای تدوین و اجرای برنامه جامع پیشگیری سازمان دهند. هر چند که جامعه ایران اکنون با چالش‌های بزرگ و متعددی در حوزه‌های مختلف مواجه است اما زلزله را نیز باید یک چالش و تهدید مهم به شمار آورد که می‌تواند حتی از برخی چالش‌های دیگر مخرب‌تر باشد. مهم این است که بدانیم اگر پیشگیری از زلزله ممکن نیست اما مهار بحران‌های بعد از زلزله و پیشگیری از افزایش تلفات و خسارات به هنگام زلزله طبق تجربه کشورهای دیگر شدنی است. بنابراین ضرورت برنامه‌ریزی و ایجاد آمادگی در برابر زلزله باید به عنوان یک مطالبه راهبردی و جدی در راس توجه نهادهای مردم‌نهاد و گروه‌های مرجع قرار گیرد.

فرازونشیب‌های سندیکا و نقش بخش خصوصی در آبادانی ایران

گفت‌وگو با مهندس خوانساری، مدیرعامل شرکت هریسون

پیام آبادگران
آذرماه ۱۳۹۶
شماره ۱۳۶

نخواهم کرد. در سال‌های اولیه انقلاب اتفاقات زیادی پیش می‌آمد از جمله اینکه تندرهای چپ، کارگران را برای گرفتن سنوات خدمت سال‌های گذشته تحریک می‌کردند. در حالی که کارها متوقف یا نیمه‌کاره بودند. اغلب دفتر شرکت‌ها مورد هجوم تعدادی کارگر قرار می‌گرفت که ادعای خسارت سال‌های گذشته را داشتند. آن موقع من با همکاری وزارت کار و با مراجعه به دفاتر این شرکت‌ها در حل مشکل کمک می‌کردم در آن زمان آقای داریوش فروهر وزیر کار بود و برای حل این مسائل همکاری خوبی با ما داشت. جدای از این مسائل روزمره، اصولاً ذهنیت آن موقع انقلاب این بود که بخش خصوصی بخش مناسبی نیست و اموال فعالان آن را مصادره می‌کردند و تقریباً کار در اغلب شرکت‌های بخش خصوصی به دلیل همین نگاه و پیش آمدن جنگ متوقف شده بود.

دوران جنگ بر پیمانکاران و سندیکا چگونه گذشت؟ از خاطره‌هایتان بگویید. سندیکا در بازسازی ویرانه‌های جنگ نقش موثری داشت. برای مثال ماشین آلات زیادی از شرکت‌های عضو خود جمع کرد و

طور منظم با اعضای هیات‌مدیره سندیکا که مردان شایسته‌ای بودند همفکری می‌کردم. یکبار هم همین بزرگان من را کاندیدای هیات‌مدیره کردند اما به دلیل اینکه خیلی جوان بودم، خود آن را نپذیرفتم. تا اینکه در سال ۱۳۵۷ انقلاب شد و ما گروهی تشکیل دادیم برای حفظ، نگهداری و حراست از سندیکا که از بین آن گروه تنها افرادی که مانده اند و هنوز فعالیت می‌کنند من و مهندس عطاردیان هستیم.

در آن سال‌ها گروه‌های تندرو دنبال تخریب و تصرف ساختمان سندیکا بودند که اینک ساختمان کانون مهندسان ایران را گرفتند و پس ندادند. ما مانند پارتیزان برای حفظ ساختمان سندیکا جنگیدیم و به طور شبانه روزی خودمان شخصا نگهداری می‌دادیم که سندیکایمان از دست نرود. تا اینکه اواخر سال ۱۳۵۷ هیات‌مدیره جدید انتخاب شد و شروع به فعالیت کرد و آقای دکتر زیرک زاده به عنوان اولین دبیر سندیکا انتخاب شدند، بعد از ایشان مهندس محمدی و بعد هم بنده دبیر شدیم. البته زمانی که دکتر زیرک زاده دبیر بودند من به عنوان معاون به ایشان کمک می‌کردم. روزهای پرخطرهای که هیچوقت فراموش

مهندس جواد خوانساری از افرادی است که می‌توان گفت شناسنامه او با شناسنامه سندیکا عجین شده است. وی کارشناسی ارشد مهندسی راه و ساختمان و فارغ‌التحصیل از دانشگاه امیرکبیر است که سالیان سال همراه و همقدم با سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران بوده و بارها در جایگاه عضو هیات‌مدیره، نائب رئیس و دبیر سندیکا ایفای نقش کرده است. وی همچنین در شکل‌گیری و فعالیت شورای هماهنگی گام‌های بزرگی برداشته است. اکنون در آستانه جشن ۷۰ سالگی سندیکا دفتر خاطرات مهندس خوانساری را ورق می‌زنیم و ۶ دهه فراز و نشیب کار عمرانی را به تماشا می‌نشینیم.

آقای مهندس خوانساری، از چه سالی قدم به سندیکا گذاشتید و در آن سال‌ها حال و هوای پیمانکاران کشور و سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران چگونه بود؟ بعد از دو سال کار در حوزه پیمانکاری، در سال ۱۳۴۶ شرکت ساختمانی هریسون را رسماً خریدم. البته هریسون از سال ۱۳۳۸ تاسیس شده و عضو سندیکا بود. من نیز در آن ایام با وجود اینکه بسیار جوان بودم به

به مناطق جنگی فرستاد. در جنگ تحمیلی، شهر هویزه به شدت مخروب شده بود و مردم آن در رنج و عذاب بودند. سندیکا برای بازسازی هویزه با آستان قدس رضوی همکاری کرد. بنا شد آنها سرمایه گذاری کنند و ما کار بازسازی را انجام دهیم. از وقتی آغاز به بازسازی هویزه کردیم اعضای هیات مدیره بارها به آنجا سرکشی کردند تا در زمان کوتاهی بازسازی شده و قابل سکونت شود. این در حالی بود که هویزه هنوز زیر آتش جنگ بود. مثال دیگر در این باره راه آهن خرمشهر به اهواز است که صدمه دیده بود و شرکت های ما در بازسازی آن نقش مهمی داشتند.

بلافاصله بعد از آزادسازی خرمشهر آیت الله خامنه ای که در آن زمان رئیس جمهور کشور بودند به ما ماموریت دادند و در راستای آن به نیروهای نظامی منطقه نامه ای دادند و ما را معرفی کردند تا با گروهی برای دیدار از منطقه و تدوین طرح بازسازی به آنجا برویم که ۱۰ نفر از اعضای هیات مدیره از جمله مهندس اسماعیلی، مهندس ادب، مهندس شاداب، مهندس مقیمی آذری و سایر دوستان جمع شدیم و با هواپیما به اهواز رفتیم تا از آنجا به وسیله اتوبوس راهی خرمشهر شویم. وقتی با اتوبوس به سمت خرمشهر در حرکت بودیم توسط خمپاره عراقی ها مورد هدف قرار گرفتیم که یکی از سربازان همراه هم ما آسیب جدی دید.

وقتی به خرمشهر رسیدیم تعدادی سرباز که در مسجدی به عنوان آخرین آثار باقی مانده از ساختمان ها زندگی می کردند به پیشواز ما آمدند، از شهر خرابه بازدید کردیم و امکان بازسازی ساختمان های مخروبه را بررسی کردیم. بعد از بازگشت گزارش آن را به رئیس جمهور دادم که در این گزارش نحوه تهیه مصالح بازسازی منازل هم پیشنهاد شده بود و راهکارهای موجود به دقت و جزء به جزء ارائه شد. مسافرت دشواری بود... بعد از این همه سال هنوز وقتی برای سرکشی به پروژه های مختلف شرکت خودم از جمله پروژه ساخت استادیوم استخر شهید قهرمانی اهواز سر می زنم، بسیار زیاد به یاد حال و هوای آن روزها و تلاش شبانه روزی سازندگان در شرایط دشوار آن زمان می افتم.

همراهی شرکت های پیمانکاری با دولت سازندگی چگونه بود؟ و در مجموع این دوران را چگونه ارزیابی می کنید.

بعد از انقلاب و جنگ، پس از برقراری صلح، سازندگی نیز آغاز شد. در دوران ریاست جمهوری آقای هاشمی رفسنجانی، ارزش بخش خصوصی را می دانستند و توجه خوبی به آن داشتند. ضمن ملاقات های متعدد با ایشان درباره سازندگی، معمولا آقای هاشمی در مسافرت هایی که برای سرمایه گذاری و بستن قراردادهای همکاری می رفتند ما را به همراه خود می بردند. آقای ترکان وزیر راه و آقای آخوندی وزیر مسکن نیز از ما دعوت می کردند تا در این مسافرت ها همراه آنها باشیم. به عنوان مثال بازدید از

صنایع فرانسه، بلغارستان و آلمان از جمله این سفرها بود که دولت همواره همراه با هیات مدیره ما به عنوان بخش خصوصی بوده است.

در آن زمان سه کنفرانس ارزنده نیز در شهرهای اصفهان، مشهد و آبادان درباره مشکلات بخش خصوصی با حضور مسئولین تراز اول کشور برگزار کردیم تا زمینه گفتگوی بهتر با دولت فراهم شود. سرفصل اصلی این کنفرانس ها حل مشکلات عمرانی، پیشرفت، آبادانی و ایفای نقش بخش خصوصی در امر سازندگی کشور بود. این همایش ها اثر زیادی در جامعه گذاشت که موقعیت و به واسطه ایجاد شناخت، محبوبیت سندیکای پیمانکاران را در جامعه افزایش داد. نتیجه، ساخت پروژه های بسیار به دست شرکت های

پیمانکار استادیوم استخر شهید قهرمانی اهواز: شرکت هریسون

بخش خصوصی عضو سندیکا و با کیفیت مطلوب بود مانند سدهای بزرگ، نیروگاه های برق، کارخانجات مختلف مانند فولاد مبارکه، پالایشگاه ها مانند پالایشگاه نفت بندرعباس و بسیاری پروژه های زیربنایی دیگر که تا قبل از این دوره اکثرا به دست شرکت های خارجی ساخته می شد اما کنون با حضور شرکت های بخش خصوصی اغلب پروژه های مهم مملکت به اجرا درآمد.

سال ۱۳۶۴ بود که آغاز به فعالیت برون مرزی و صدور خدمات فنی و مهندسی کردیم البته موانعی بر سر راه این کار وجود داشت. به خاطر دارم پیمانکاران برای از مرز بیرون بردن و سپس بازگرداندن ماشین آلات عمرانی خود مجبور بودند گمرک زیادی پرداخت کنند و دشواری های این کار را متحمل شوند که رغبت کار برون مرزی را در آنها از بین برده

در آن سال ها گروه های تندرو دنبال تخریب و تصرف ساختمان سندیکا بودند کما اینکه ساختمان کانون مهندسان ایران را گرفتند و پس ندادند. ما مانند پارتیزان برای حفظ ساختمان سندیکا جنگیدیم و به طور شبانه روزی خودمان شخصا نگهداری می دادیم که سندیکایمان از دست نرود.

بود. برای حل همه این مسائل بارها من پشت در جلسات هیات دولت نشستم تا به جوابی که دنبالش بودیم برسیم. دکتر نواب معاون سرمایه گذاری وزارت دارایی نیز در این مسیر با من همکاری می کرد تا در دیدار با اعضای هیات دولت، آنها را برای تدوین قوانینی درباره رفع مشکلات برون مرزی متقاعد کنم پیمانکاران بتوانند ماشین آلات خود را بدون هیچگونه وثیقه و ودیعه ای به کشورهای مورد نظر ببرند و بازگردانند. هیات مدیره سندیکا در آن دوران تیم بسیار خوب و زحمت کشی بودند که برنامه های کاری سندیکا را با پشتکار دنبال می کردند. ما در آن زمان ضمن حفظ موجودیت بخش خصوصی، به طور مرتب با مسئولان دولتی

به یاد دارم زمانی را که با حضور وزیر مسکن وقت و استاندار گیلان و مردم رودبار این مدرسه فنی افتتاح شد. هنوز آرم سندیکا بر سردر این مدرسه دیده می شود که یادگاری از خدمت همکاران آن روزهای ما در سندیکا است. البته در سال ۱۳۸۲ نیز همزمان با زلزله بم، سندیکا از انجام مسئولیت اجتماعی خود بازماند. در اولین حضور، اعضای هیات مدیره سندیکا به همراه دکتر قالیباف به بم رفتیم. مسکن هایی که دولت در بم می ساخت خارج از محوطه زندگی مردم بود و آنها نیاز داشتند مسکن با استانداردهای لازم در زمین ملکی خودشان که به دلیل زلزله تخریب شده بود ساخته شود. ما برای عملی کردن این کار، یک دفتر فنی

مهندسی ایجاد و دو مهندس در آن مستقر کردیم. نقشه های تیب را برای ساخت این واحدهای مسکونی به مهندسان مشاور سفارش دادیم که به سرعت تهیه شد. البته مردمی که می خواستند در محوطه زندگی سابق خود خانه بسازند، با کمک مهندسان حاضر در دفتر فنی نقشه خانه خود را تهیه می کردند. در نهایت جواز لازم توسط شهرداری صادر می شد و همین مهندسان بر ساخت و بازسازی ساختمان ها نظارت می کردند و مسکن تحویل مردم می گردید. در مورد ساخت مدارس اطراف بم هم مقدماتی را فراهم کردیم که این کار زیر نظر دفتر مهندسی که سندیکا ایجاد کرده بود صورت بگیرد ولی متأسفانه به دلیل عدم پشتیبانی دولت این امر به نتیجه لازم نرسید.

یکی دیگر از کارهایی که در طول این سال ها در سندیکا انجام شد تغییر شکل نشریه صنف، مجله آبادگران، در سال ۱۳۷۰ بود. قبل از آن نشریه به شکل کاغذ دیواری و بعد فتوکپی بود و در آن سال امتیاز رسمی ماهنامه را گرفتیم تا ماهنامه موجود انتشار یابد. این ماهنامه به عنوان یکی از ابزارهای گفتگوی بخش خصوصی و دولت، همچنین تعامل بین سندیکا و اعضای آن مورد توجه بخش خصوصی و دولتمردان قرار گرفت و همچنان با موفقیت در حال انتشار است. توجه به ماهنامه سندیکا گاه تا به حدی است که مطالب آن بازخوردهای مثبت و منفی بسیار زیادی را به همراه دارد که همین بازتاب ها نقطه شروعی است در جهت تعامل بهتر و مفیدتر درون بخش خصوصی و همچنین در تعاملات بین بخش خصوصی و دولت.

گفته می شود در دوران اصلاحات فضا برای فعالیت انجمن ها و تشکل ها بازتر شده بود، به عنوان یکی از پیشکسوتان سندیکا که در آن سال ها نیز هم گام با سندیکا بوده اید چه تصویری از آن دوران دارید؟

ما تعامل خود را با مسئولان تمام دولت ها ادامه داده ایم و در هر دوره به دفعات با روسای جمهور دیدار داشته ایم اما آقای خاتمی با سایرین تفاوت های زیادی داشتند. از جمله می توان یاد کرد از زمان هایی که آقای خاتمی برای دیدار ما به اتاق یا سالنی وارد می شد که هیچگاه مامورانی که مسئول

پیمانکار کارخانه نورد گرم مجتمع فولاد مبارکه اصفهان: شرکت هریسون

در ارتباط بودیم. جلسات متعددی نیز با مسئولان سازمان برنامه داشتیم و مشکلات خود را با آنها در میان می گذاشتیم. زمانی که به کل این سال ها و خاطرات نگاه می کنم، می توانم به جرات بگویم که ما دوران سختی را طی کردیم تا سندیکا جایگاه واقعی خود را پیدا کرد. در این راه باید یاد می کنم از بهاء الدین ادب که از شاخص ترین افرادی بود که با تمام توان در کنار هم کار کردیم. در سال ۱۳۶۹ زلزله وحشتناک رودبار پیش آمد. هیات مدیره سندیکا با یک اتوبوس به رودبار رفتند و به دقت مناطق زلزله زده را بررسی کردند. در آن دوران ما به مردم کمک بسیاری کردیم. در این راستا برای اینکه کاری ماندگار و سازنده هم در رودبار انجام دهیم طرحی تهیه کردیم و با فراهم کردن سرمایه لازم، مدرسه ای فنی با هزار و دویست متر زیربنا در آنجا ساختیم. به خوبی

سندیکا در بازسازی ویرانه های جنگ نقش موثری داشت. برای مثال ماشین آلات زیادی از شرکت های عضو خود جمع کرد و به مناطق جنگی فرستاد.

بعد از انقلاب و جنگ، پس از برقراری صلح، سازندگی نیز آغاز شد. در دوران ریاست جمهوری آقای هاشمی رفسنجانی، ارزش بخش خصوصی را می دانستند و توجه خوبی به آن داشتند.

آیا در دولت های نهم و دهم نیز این روند رو به رشد ادامه یافت؟

مقطعی از دولت آقای احمدی نژاد نیز من شورای هماهنگی را اداره می‌کردم. در آن زمان آقای محرابیان نماینده دولت در شورای عالی فنی بود. ما گفتگوهای زیادی با ایشان در سازمان مدیریت و برنامه ریزی و دفترایشان داشتیم و از ایشان پیگیر حل مسائل و مشکلات بودیم اما تمامی مواردی که در این جلسات مورد توافق قرار می‌گرفت و برای ابلاغ می‌رفت توسط رئیس جمهور و مطابق میل فردی وی تغییر پیدا می‌کرد و تمام تلاش‌هایی که برای تدوین قوانین انجام شده بود به هدر می‌رفت.

برای نمونه در مورد مسکن مهر یکی از دستورات آقای احمدی نژاد این بود که قیمت بایستی معادل ۳۰۰ هزار تومان در متر مربع باشد هرچند در بسیاری مراکز امکان ساخت با این قیمت وجود نداشت اما ایشان اصرار داشتند قیمت حتما بایستی ثابت باشد حتی اگر مشخصات فنی کار پایین بیاید. سازندگان نیز ناچار می‌شدند کیفیت را پایین بیاورند تا به قیمت مطلوب برسند. نتیجه این شد که مسکن مهری که در مکان‌های مختلف کشور ساخته شد و می‌بینیم، نیمه ساخته و بدون کیفیت لازم بوده است. ما به کرات با دولتمردان دوره نهم و دهم مشکلات و مسائلی از این دست را مطرح می‌کردیم اما این گفتگوها و تذکرها اثری در تصمیم و عملکرد ایشان نداشت.

بودجه آن دوران و فردی بسیار شایسته بود، ما پیشنهاد ایجاد تشکیلاتی برای تنظیم و تدوین بخشنامه‌ها و قوانین زیرساختی را مطرح کردیم که در ادامه پیگیری‌ها تفاهم نامه ای با حضور ۱۲ انجمن حاضر در آن جلسه بسته شد و این تشکیلات به نام شورای هماهنگی تشکل‌های مهندسی، صنفی و حرفه‌ای کشور شکل گرفت.

قراردادی نیز بین شورای هماهنگی و رئیس سازمان برنامه و بودجه برای تشکیل نهاد تعامل بسته شد که از سال ۱۳۸۲ تاکنون فعال است و مدتی مهندس ملکبانی فرد نماینده سندیکا در آنجا بودند، بعد از ایشان به مدت ۶ سال بنده در شورای هماهنگی مدیریت می‌کردم که ۴ سال از این شش سال را رئیس شورا و ۲ سال را به عنوان نایب رئیس بودم. در این دوران آقای روحانی به عنوان رئیس جمهور انتخاب شد و دکتر نوبخت را به عنوان رئیس سازمان برنامه و بودجه برگزید که با پیگیری‌های ما و تفاهم حاصل با دکتر نوبخت مقرر شد در شورای عالی فنی که قبلاً ۳ عضو دولتی داشت یک نفر به عنوان نماینده دولت، یک نفر به عنوان نماینده شورای هماهنگی و یک نفر به عنوان نماینده سازمان نظام مهندسی انتخاب شوند. تشکیل شورای عالی فنی با این ترکیب از موفقیت‌های شورای هماهنگی بود و توانست شرایط شاخص‌های تعدیل و فهرست بها را تا اندازه‌ای سامان دهد.

حفاظت ایشان بودند همراه ایشان وارد نمی‌شدند. ایشان در اغلب این دیدارها عنوان می‌کردند در جمع پیمانکاران حاضر شده اند تا از تجربه و دانش آنها بهره مند شوند. حتی ایشان درباره انتخاب وزاری مربوط به صنعت احداث و کارایی آنها نیز با ما مشورت جدی تری می‌کردند.

سندیکای ما همواره در تمامی دوران در ارتباط با انتخاب وزرا نظر خود را درباره مشخصات وزیر مورد تایید از نظر فعالان صنعت احداث، ارائه داده که این کار هم در دوران آقای رفسنجانی، هم در دوران آقای خاتمی و هم در دوران آقای روحانی به طرق مختلف مورد استقبال قرار گرفته است. در دولت آقای روحانی ۵ تن از وزاری که ما پیشنهاد داده بودیم مورد تأیید رئیس جمهور منتخب قرار گرفتند و انتخاب شدند. واقعیت این است که سندیکای ما چیزی نیست جز استخوان بندی بخش خصوصی که قطعاً برآمده از دل مردم و جامعه ایرانی است.

شورای هماهنگی نیز در این دوران شکل گرفت. بعد از اینکه کارهای عمرانی روی مسیر توسعه افتاد ما به فکر افتادیم که با تشکل‌های همسو یک نهاد مشترک تشکیل دهیم بنابراین با سایر انجمن‌های موجود گفتگو کردیم. به تدریج ۶ انجمن شدیم که به طور منظم جلسات همفکری و هم‌اندیشی می‌گذاشتیم. در سال ۱۳۸۲ در دیدار با دکتر محمد ستاری فر که رئیس سازمان برنامه و

مشکلاتی که در آن زمان ایجاد شد به قدری بود که تمام پیشرفتی که در اثر تلاش شرکت‌ها ایجاد شده بود رو به ضعف و کسادی گذاشت. اغلب پروژه‌ها به دولتی‌ها واگذار شد و بخش خصوصی به تدریج کنار گذاشته شد. البته ایجاد شرکت‌های خصوصی در زمان آقای رفسنجانی صورت گرفته بود تا خرابی‌های جنگ را ترمیم و کویرها را آباد کنند اما در دوران آقای احمدی‌نژاد فعالیت آنها اوج گرفت و وارد عرصه‌هایی شدند که بخش خصوصی به خوبی توان انجام آنها را داشت. تمام پروژه‌های بزرگ به این شرکت‌ها واگذار شد به طوری که در یک بازه زمانی مشاهده کردیم بیش از ۳۵ میلیارد دلار پروژه در دست اینها می‌باشد در حالیکه یک دهم از این مقدار در دست بخش خصوصی نبود. پروژه‌های نیمه‌کاره زیادی در آن دوران برای تبلیغ کلنگ زده شد که امروزه حتی مسئولین قادر به اعلام تعداد آنها نیستند این پروژه‌ها نه تنها قابل بهره برداری و استفاده برای مردم منطقه نیستند بلکه باعث بلامتکلیف ماندن پیمانکاران و خسارت دیدن آنها و به طبع آن ضعیف شدن بخش خصوصی شده‌اند.

آیا ورود دولت تدبیر و امید به عرصه سیاست ایران، امیدواری را به پیمانکاران بازگرداند و گرهی از مشکلات آنها گشود؟

در بین کاندیداهای تایید صلاحیت شده، دکتر روحانی تنها کاندیدای مورد تأیید بخش خصوصی بود. ما در طی چهار اطلاعیه حمایت خود را از ایشان اعلام کردیم. ایشان هم بعد از انتخابات از ما درباره ترکیب هیات وزیران نظر خواستند که همان طور که پیش‌تر اشاره کردم خوشبختانه گزینه‌های پیشنهادی ما رای آوردند تا با تمام توان به ارائه خدمت بپردازند. دولت تلاش خود را می‌کند اما یک سری نارسایی‌ها و قوانین نامناسب وجود دارد که مانع پیشرفت و رونق بخش خصوصی می‌شود. در دوره آقای هاشمی، به همراه دکتر آخوندی بازدید از مالزی داشتیم. در این بازدید ملاقاتی هم با آقای ماهاتیر محمد، نخست‌وزیر وقت داشتیم و از ایشان پرسیدیم که چگونه مالزی را از گرفتاری‌های گذشته نجات داده است. ایشان توضیح داد: "وقتی مردم مرا تایید کردند از آنها خواستم جواهرات خود را یک

سال به من قرض بدهند، این جواهرات را پشتوانه چاپ اسکناس کردم و اعلام کردم هر کدام از کارمندان دولت که تا سه ماه آینده خود را باز خرید کند معادل سه برابر سنوات خدمت اش را دریافت می‌کند. به علت حجم بالای استقبال از این پیشنهاد، با این کار تعداد کارکنان دولت ۷۰ درصد کمتر شد، برای ۳۰ درصد باقیمانده، حقوق را دو برابر و کار را ۳ برابر کردم. در نتیجه هر کاری را دو نفر از مسئولان اداری ما به راحتی انجام می‌دادند و چون از حقوق خود راضی بودند دنبال کار خلاف نمی‌رفتند. کارها ساماندهی شد و مملکت نظم گرفت. شرکت‌های دولتی را به فروش گذاشتم و آن ۷۰ درصدی که پول گرفته بودند سهام شرکت‌ها را خریدند و چون از جیب خود پول داده بودند در قبال این شرکت‌ها احساس مسئولیت کردند و با علاقمندی شرکت‌ها را اداره کردند. بدین ترتیب شرکت‌هایی که تا آن موقع دست بخش دولتی بود و ضرر و زیان به همراه داشت به درآمدزایی رسید، دولت سرمایه‌گذاری کمتری می‌کرد، بخش خصوصی رونق گرفت و مردم هم راضی بودند."

در همین سفر ما را برای بازدید از چند پروژه بردند، یکی از این پروژه‌ها ساخت شهرک جدیدی بود. در این شهرک ابتدا به امر تمامی تاسیسات زیربنایی را ساخته بودند به جز واحدهای مسکونی و معتقد بودند اول باید این زیرساخت‌ها همگی فراهم شود

ما در آن زمان ضمن حفظ موجودیت بخش خصوصی، به طور مرتب با مسئولان دولتی در ارتباط بودیم. جلسات متعددی نیز با مسئولان سازمان برنامه داشتیم و مشکلات خود را با آنها در میان می‌گذاشتیم.

زمانی که به کل این سال‌ها و خاطرات نگاه می‌کنم، می‌توانم به جرأت بگویم که ما دوران سختی را طی کردیم تا سندیکا جایگاه واقعی خود را پیدا کرد.

سپس شروع به خانه‌سازی کرد، درست نکته عکس کاری که ما می‌کنیم. یکی از نقاط ضعف مسکن مهر همین مورد بود که هر جا زمین خالی یافتند بدون توجه به زیرساخت‌های لازم شروع به ساخت خانه کردند. در حال حاضر در کشور ما ۲۵ شهرک اقماری وجود دارد که هیچ کدام از آنها بیمارستان یا اکثراً حتی کلینیک درمانی هم ندارند. شهر پردیس که حدود ۵۰۰ هزار نفر جمعیت دارد تنها یک درمانگاه دارد. ناگفته نماند که آقای دکتر آخوندی به این موارد توجه دارد و سعی دارد مشکلات و مسائل شهرک‌ها را اصلاح نماید.

شما از کسانی بودید که برای ورود سرمایه‌گذاران به ایران تلاش زیادی کردید از جمله سرمایه‌گذاران ایتالیایی، آیا این تلاش‌ها به جایی رسیده است؟

دولتمردانی چون دکتر روحانی، آقای زنگنه و دکتر آخوندی ما را تشویق می‌کردند سرمایه‌گذاران خارجی را به ایران بیاوریم و با آنها شراکت کنیم. ما هم فکری کردیم بعد از برجام مشکلات حل خواهد شد و اعتبارات بانکی به راحتی گردش خواهد کرد. به همین جهت وزیر راه ایتالیا و هیات همراه وی را به سندیکا دعوت کردیم و تفاهم‌نامه‌های ابتدایی را با آنها امضا کردیم که متأسفانه این تفاهم‌نامه‌ها به دلیل مشکلات بانکی بلامتکلیف مانده‌اند. تعدادی از شرکت‌های عضو سندیکا با قابلیت‌های بسیار بالا، همچنان در تلاش برای ایجاد شرایط همکاری‌های بین‌المللی و گره گشودن از وضع موجود هستند. اما تا زمانی که دولت، وزارت دارایی، سازمان برنامه و بودجه، مجلس و بانک مرکزی همگی با یکدیگر در قالب یک تیم با هدف مشترک، همسو نگردند و تلاش در رفع مشکلات نکنند هرآنچه ما انجام می‌دهیم به درهای بسته می‌خورد و انرژی و سرمایه بخش خصوصی بیش از پیش به هدر می‌رود. هر مرحله منوط به موافقت واحد دیگری است که متأسفانه این هماهنگی در سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف ما دیده نمی‌شود. تا حدی که در برنامه بودجه پیشنهادی دولت برای سال ۱۳۹۷ نیز این امر به شدت هویداست. البته ناگفته نماند که هیچکدام از شرکت‌های فعال بخش خصوصی دست

سال‌ها در سراسر کشور انجام داده‌ایم، درباره راه اندازی پروژه‌هایی که در سال‌های اخیر به دلیل مشکلات اقتصادی و ناتوانی مسئولان مملکت متوقف شده، با اولویت دادن به ظرفیت بخش خصوصی چاره اندیشی شود.

سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران سالیان طولانی است که برآمده از دل جامعه در تلاش برای همسو کردن شرکت‌ها در راستای آبادانی ایران است. توجه به این مهم که این سندیکا پس از ۷۰ سال همچنان با ایستادگی در کنار اعضاء خود از موجودیت بخش خصوصی دفاع می‌کند قابل فراموشی نیست. جشن هفتاد سالگی تأسیس سندیکا بهانه‌ای است برای ما تا نشان دهیم با وجود حکومت‌های متفاوت، انجمن شرکت‌های ساختمانی ایران همچنان بدون تغییر و از هم پاشی، در تلاش است برای سازندگی و بهبود اوضاع صنعت ساخت و به طبع آن سازندگی زیربنایی کشور. مشکلات، همواره بوده حتی اگر در زمان‌هایی ماهیت این مشکلات و موانع تغییر کرده و حضور و توان بخش خصوصی را تحت تأثیر قرار داده، اما ناامیدی و عدم همکاری تیمی در قالب یک صنف، موجبات از هم پاشیدگی آن را فراهم می‌آورد.

امروز بعد از ۵۲ سال حضور ممتد در سندیکا، با رضایت درکنار همکارانم می‌ایستم و به یاد گذشتگانی که امروز در کنار ما نیستند به موجودیت این سندیکا در راستای پشتیبانی و هویت بخشیدن به بخش خصوصی افتخار می‌کنم.

سندیکا نصب کردیم. اشک‌های استاد حامی در آن دو مراسم هیچگاه از خاطر پاک نمی‌شود. وقتی مهندس حامی در سال ۱۳۷۹ فوت کردند مراسم خاکسپاری ایشان در آرامگاه بی بی سکینه و مراسم ختم شان در دانشگاه تهران با شکوه هر چه تمام تر برگزار شد. سخنرانی آن روزم را که در خصوص خدمات این بزرگمرد بود کلمه به کلمه به خاطر دارم چراکه در طول عمر کاری و تحصیلی خود شاهد عینی آنها بودم.

یکی دیگر از بزرگانی که من در دوران خدمت خود شاهد همراهی ایشان با سندیکا بودم مهندس بهاء‌الدین ادب بود. ایشان دو دوره وکیل مجلس و عضو هیات رئیسه اتاق ایران و همچنین رئیس نظام مهندسی تهران بود و در همه این جایگاه‌ها یار خوبی برای من و البته سندیکا. به پاس این خدمات، سالن آمفی تئاتر سندیکا پس از بازسازی به نام ایشان نامگذاری شد. علاوه بر این، آموزشگاه فنی و حرفه‌ای که در دوره حیات ایشان مجوز ساخت آن گرفته شده بود را نیز به نام ادب نامگذاری کردیم.

هدف از برگزاری جشن ۷۰ سالگی سندیکا چیست؟

توان بخش خصوصی اساس و بنیان توانایی صنعت ساخت در کشورهای توسعه یافته است. هرکجا به بخش خصوصی اعتماد شود، به مردم آن کشور اعتماد شده و چرخ آبادانی بهتر چرخیده است. امیدوارم یکی از خروجی‌های این همایش این باشد که با به تصویر کشیدن و مروری بر خدماتی که در این

از امید برای ارائه راهکارهای همکاری بین‌المللی بر نداشتن و سندیکای ما نیز همواره پشتیبان این موضوع خواهد بود چراکه باور داریم یکی از راه حل‌های خروج از بحران کنونی نتیجه بخشاندن به سرمایه‌گذاری‌های داخلی و به ویژه بین‌المللی است در صورتی که با همکاری و هماهنگی بخش خصوصی باشد به موازات پشتیبانی دولتی.

جنابعالی همواره بر تکریم از پیشکسوتان و یادبود از درگذشتگان تاکید داشته‌اید، در دورانی که شما در جایگاه مدیریتی سندیکا قرار داشتید در این مورد چه اقداماتی صورت گرفت؟

من اعتقاد قلبی دارم که ما ایرانیان باید قدر یکدیگر را تا زمانی که زنده هستیم بدانیم و تنها از درگذشتگان یاد نکنیم، این ضمن آن است که نباید گذشتگان و آنانکه تاریخ ما را رقم زده‌اند، فراموش کنیم. استاد حامی از استادان به نام دانشکده فنی و از بزرگان مهندسی ایران زمین بود و همواره به سندیکا محبت داشت و بخش خصوصی را ارج می‌نهاد، سندیکا هم تلاش کرد در تکریم ایشان پیشقدم باشد. در سال ۱۳۷۴ طی مراسمی که در مشهد و در آرامگاه فردوسی، با حضور بیش از هزار نفر از مهندسان کشور و وزیر ارشاد برگزار شد از مهندس حامی قدردانی شد. مراسم بزرگداشتی هم در ساختمان سندیکا برای ایشان گرفتیم و در آذر ماه ۱۳۷۵ با حضور وزیر ارشاد و طی تشریفات تندیس استاد حامی را در

مهندس سید محمد صدرهاشمی نژاد، عضو شورای عالی سندیکا:

اصلاح روندها و رویکردهای کلان اقتصادی خواست بخش خصوصی

پیام آبادگران
آذرماه ۱۳۹۶
شماره ۳۶۱

سال ۱۳۵۴ به طور جدی کار پیمانکاری را در شرکتی که رتبه ۴ داشت آغاز کردم. آن موقع پایین‌ترین رتبه در پیمانکاری ۱ و بالاترین رتبه ۱۸ بود. ما با پولی که از داخل خود شرکت و با کار دست دوم درآورده بودیم سهام شرکت را خریده بودیم. صاحب شرکت پیرمردی بود که عملاً نمی‌توانست کار کند و مایل بود جوانانی بیابند و روح تازه‌ای در شرکت بدمند که این اتفاق افتاد و به زودی من مدیرعامل شرکت الکساندریان و شرکا شدم که در دوره رضاشاه تاسیس شده بود. بعد از انجام چند پروژه، برای ادامه کار و گسترش دامنه فعالیت مجبور شدیم به فکر ارتقای رتبه باشیم. آن موقع درجه‌بندی‌ها عملاً دست سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران بود، در واقع رویه‌ای که امروز برای محقق شدن آن تلاش زیادی

از فعالیت‌های شرکت‌های متعلق به این هلدینگ است.

به مناسبت جشن هفتادسالگی سندیکا و برای مصاحبه با مهندس صدرهاشمی نژاد به دفتر ایشان رفتیم. وقتی پای صحبت ایشان نشستیم اولین جمله‌ای که بیان کرد این بود که سندیکا هم سندیکای قدیم؛ و همین جمله بود که سمت و سوی مصاحبه ما را مشخص کرد، بسیار مشتاق بودیم بدانیم عضو شورای عالی و یکی از فعال‌ترین اعضای سندیکا چرا معتقد است سندیکا هم سندیکای قدیم؟!

● آقای مهندس صدرهاشمی نژاد با تشکر از فرصتی که در اختیار ما هانامه ما قرار دادید، برای مخاطبان ما از آشنایی خود با سندیکا بگویید

سیدمحمد صدرهاشمی نژاد متولد سال ۱۳۲۹ شهر هنزا واقع در استان کرمان است. وی فارغ‌التحصیل رشته مهندسی دانشکده فنی تبریز، از موسسان اولین بانک خصوصی کشور یعنی اقتصاد نوین و رئیس هیأت‌مدیره همان بانک است که هدایت هلدینگ توانمند استراتوس را بر عهده دارد. در این هلدینگ شرکت‌های مختلفی در زمینه بانکداری، بیمه، پیمانکاری، انبوه‌سازی، گردشگری و صنایع دارویی مدیریت می‌شوند. ساخت راه آهن اصفهان - شیراز، ساخت سد تالوار در زنجان، ساخت سد آزاد در کردستان، ساخت اتوبان قم - کاشان، پروژه ۷۰۰۰ واحدی خانه‌سازی در ونزوئلا، ساخت سد ارسباران، اجرای پروژه‌های مختلف در کشورهای پاکستان، بنگلادش، یمن، جیبوتی و ونزوئلا بخشی

صورت می‌گیرد و مدام پیشنهاد می‌شود که رتبه‌بندی هر صنف به خود آن صنف واگذار شود، در آن موقع عملاً برعهده سندیکا بود و سازمان برنامه فقط کارهای اداری آن را انجام می‌داد.

به هر حال حدود سال ۱۳۵۶ برای ارتقای رتبه به فکر دیدن رئیس سندیکا یعنی مهندس جفرودی افتادیم که کار دشواری بود. آن موقع ظواهر امور، بروکراتیک و سخت بود ولی متن اقدامات با محتوا و اصولی بود. خلاصه به وسیله آشنایی نزد آقای جفرودی رفتیم و گفتیم برای حل مشکل رتبه‌بندی شرکت آمده‌ایم. ایشان پرسید رتبه‌بندی شرکتتان چه اشکالی دارد؟ عنوان کردیم رتبه ما کم است. مهندس جفرودی گفت چه کار کرده‌اید که فکر می‌کنید ۴ برای شما کم است؟ گفتیم دیگر با پروژه‌های کوچک نمی‌توانیم به کار خود ادامه دهیم و می‌خواهم سراغ پروژه‌های بزرگ برویم!

در آن جلسه یکی از دوستان نیز همراه من بود که درباره من به مهندس جفرودی گفت که آدمی کاری هستم و اگر به من میدان داده شود کارهای بزرگی انجام می‌دهم. ایشان نیز با تجربه و دانش صنفی خود و با تشخیص و ارزیابی که از صلاحیت و توانایی من حاصل شده بود عنوان کرد: «البته که مملکت باید به دست همین‌ها داده شود وگرنه آباد نخواهد شد» و از من خواست درخواست خود را بنویسم تا اقدام کند. در واقع کار به همین سادگی پیش رفت و وارد پیچ و خم اداری تشخیص صلاحیت بیرون از صنف نشد.

قبل از انقلاب رقابتی بین بانک‌ها برای ساخت ساختمان‌های شیک در مراکز استان‌ها شکل گرفته بود، که ما هم در همین شرایط برای بانک تهران ساختمانی در خوزستان می‌ساختیم، من یکی از هم‌دانشکده‌ای‌های بی‌تجربه‌ام را که مهندسی مکانیک خوانده بود به عنوان رئیس کارگاه گذاشته بودم و حتی یکبار هم به آن کارگاه سر نزده بودم. یک روز ایشان برای استعلام قیمت مصالح به من زنگ زد و پشت تلفن آنقدر قیمت‌های پیشنهادی فروشگاه‌ها و افراد مختلف را برشمرد که من کلافه شدم و گفتم: «مهندس! مگر ریاضیات بلد نیستی؟ خودت برو حساب کن و ببین کدام یک از این فرمول‌ها برای

ما ارزان‌تر تمام می‌شود. یکی را انتخاب کن و انجام بده». من دیگر با این آقای مهندس تماسی نداشتم تا اینکه سه ماه بعد با سلام و صلوات مرا دعوت کردند اهواز، وقتی رفتم دیدم اسکلت ساختمان ۸ طبقه تمام شده است. در واقع کار کردن به این آسانی بود و هر چیزی حساب و کتاب خود را داشت. یعنی همه چیز در کشور سر جای خودش بود. از تصمیمات رئیس سندیکا، تا فضای کسب و کار. اما رفته رفته و در طی این ۴۰ سال هم کار کردن دشوار شد و هم تصمیم گرفتن. دولت هم درگیر و دار این دشواری‌ها سندیکا و تشکل‌های دیگر را به سمتی سوق داد که باعث شد من بگویم سندیکا هم سندیکای قدیم، نکته‌ای که درباره آن توضیح بیشتری خواهم داد.

ما برای خرید رولینگ تازه پول نداشتیم. یک تراشکار بجنوردی عنوان کرد می‌تواند این رولینگ‌ها را درست کند. چند بار رولینگ‌ها را به بجنورد فرستادیم و ایشان آنها را درست می‌کرد اما چند ساعت که با بولدوزر کار می‌کردیم رولینگ‌ها مجدداً خراب می‌شدند. من از این شرایط خسته شده بودم و یک شب یاد شرایط کار کردن در یک دهه قبل افتادم وقتی در جاده بیجار- زنجان کار می‌کردم و در کیلومترهای آخر آن ترانشه‌های عظیمی بود. ما با دو بولدوزر نو کار می‌کردیم. دو اکیپ آتشبار هم آنجا بودند که همانجا زندگی می‌کردند. من از بالای ترانشه پایین را نگاه می‌کردم و با خیال راحت روند کار را دنبال می‌کردم. آن شب که یاد این خاطرات افتادم فکر کردم

راه‌آهن قزوین رشت

پییمانکار: شرکت استراتوس

● **آقای مهندس شما برشی از تاریخ صنعت احداث را برای ما به تصویر کشیدید، تصویر بعدی را از کدام برهه به یاد دارید تا بتوانیم با کنار هم گذاشتن این تصاویر برداشتی از روند تغییر شرایط داشته باشیم.**

سال ۱۳۶۷ و سال‌های آخر جنگ راه اسفراین - بجنورد را می‌ساختیم. راه کوهستانی و سنگی بود و ترانشه‌های بزرگ داشت. ما دو بولدوزر اجاره‌ای از وزارت راه و یک بولدوزر از خودمان داشتیم. به مرور رولینگ‌های این بولدوزرها ساییده شد و

راه ساختن در آن زمان چقدر ساده بود و حالا من چگونه باید با این سختی از این رولینگ‌ها کار بکشم.

این خاطرات را گفتم که بگویم در یک شرایطی ما آدم‌ها به سادگی راه می‌سازیم و در شرایطی دیگر با خون دل، و تجربه نشان داده هزینه تمام شده راهی که به آسانی ساخته می‌شود چقدر کم‌تر از راهی است که با خون دل ساخته می‌شود. می‌خواهم بگویم در هر شرایطی کار کردن فرق دارد پس آنچه مهم است این است که کار اصلی در این دنیا حرف زدن درباره آنچه قرار است

انجام شود نیست بلکه برداشتن باری از روی زمین، ساخت یک متر راه، بنا کردن یک برج، ایجاد یک نیروگاه و... است. کار زمانی صورت می‌گیرد که یک متر راه ساخته شده باشد حالا یا با خون دل یا با حال خوش. در هر صورت آن چیزی که حاصل حرف و عمل ما است کاری است که صورت گرفته است.

● آقای مهندس تصویر دومی که ارائه دادید مربوط به وضعیت فوق‌العاده و جنگی است. به نظر می‌رسد که شرایط برای کار پیمانکاری تسهیل شده که شما توانسته‌اید ۶۰ شرکت مختلف را تشکیل دهید و اداره کنید.

حق با شما است. شرایط آن روز، شرایط جنگی بود ولی امروز که جنگ نیست. ما ۳۰ سال از جنگ فاصله گرفته‌ایم و بعد از ۳۰ سال نباید وضعیت کار کردن در مملکت ما اینگونه باشد.

در عالم واقع چیزی به نام قائده و چیزی به نام استثنا وجود دارد. اگر شما فکر می‌کنید من و شرکت‌های مربوط به من موفق هستیم اشتباه می‌کنید چرا که من به عنوان آدمی عادت کرده و معتاد به تلاش شبانه‌روزی، تنها کاری که کرده‌ام این بوده که نگذاشته‌ام موسساتی که در طول ۴۰ سال و با خون دل به وجود آمده‌اند از بین بروند. این موسسات اگر در شرایط کاری مناسبی قرار داشتند می‌توانستند شرکت‌های ترک و کره‌ای را پشت سر بگذارند و جلو بروند. تنها هنری که من داشته‌ام این بوده که زمین نخورده‌ام، و این نشان می‌دهد که من در خون دل خوردن جزو استثنائات هستم. قاعده این نیست که همه جنگجو باشند. قاعده این است که کسی که پیمانکار است به راحتی و در فضای مناسب کار انجام دهد و در شرایط عادی و نرمالی هم زندگی کند.

● مقصر شرایطی که عنوان کردید کیست؟ و آیا بخش خصوصی می‌تواند راه حلی برای برون‌رفت از این شرایط بیابد؟
اگر قرار بر عملکرد با قاعده باشد مقصر سیستم است که فرصت و امکان عمومی را برای رشد پیمانکاری ایجاد نکرده است. امروزه پیمانکاری شغلی نیست که مردم تشویق شوند و به آن روی بیاورند، حتی این روزها پیمانکاری را باید جزو مشاغل سخت و زیان‌آور به شمار آورد

تشویق شوند و به آن روی بیاورند، حتی این روزها پیمانکاری را باید جزو مشاغل سخت و زیان‌آور به شمار آورد.

بی‌شک حل این مشکل در توان بخش خصوصی نیست. منتهی باور به اینکه بخش خصوصی تنها نامزد جانشینی مدیریت اقتصادی ناکارآمد کنونی است، ما را بر آن داشته اعلام کنیم: «آقایان دست از سر اقتصاد بردارید و اجازه دهید ما جای شما بنشینیم و اقتصاد را بچرخانیم. شما هم حکومت‌داری کنید.» البته ما این حرف را می‌زنیم اما نه آنها راضی می‌شوند سر جای واقعی خود بنشینند و نه ما در شرایط فعلی آمادگی نشستن سر جای آنها را داریم، پس باید به فکراتقای این توانمندی باشیم. کانون کارآفرینان توسعه‌گرا نهادی است که می‌تواند طرحی برای توانمند شدن بخش خصوصی و جانشینی تدریجی بخش خصوصی در عرصه اقتصاد باشد و مملکت را از بن بست اقتصادی بیرون آورد. واقعیت این است که کشور ما امروز در بن بست است. من خدمت دولتمردان هم اعلام کردم که اقتصاد ایران مانند قطاری است که از ریل خارج شده و با تعمیر و رنگ‌آمیزی هم راه نمی‌رود. اول باید عزمی باشد که این قطار را بردارد و روی ریل بگذارد.

متأسفانه به نظر می‌رسد دولتمردان باور نمی‌کنند که این قطار بیرون از ریل است. در این شرایط هیچ تشکل و سندیکایی هم

در عالم واقع چیزی به نام قائده و چیزی به نام استثنا وجود دارد. قاعده این نیست که همه جنگجو باشند. قاعده این است که کسی که پیمانکار است به راحتی و در فضای مناسب کار انجام دهد و در شرایط عادی و نرمالی هم زندگی کند.

اگر قرار بر عملکرد با قاعده باشد مقصر سیستم است که فرصت و امکان عمومی را برای رشد پیمانکاری ایجاد نکرده است. امروزه پیمانکاری شغلی نیست که مردم تشویق شوند و به آن روی بیاورند، حتی این روزها پیمانکاری را باید جزو مشاغل سخت و زیان‌آور به شمار آورد

کارآمدی لازم را نخواهد داشت. به همین خاطر من می‌گویم سندیکای واقعی هم سندیکای قدیم بود. کسانی که امروز در سندیکا از جان و مال خود مایه می‌گذارند تنها کاری که می‌توانند انجام دهند، وقت گرفتن از مقامات دولتی و درد دل کردن است که آن هم راه به جایی ندارد.

● شما جزو شورای عالی سندیکا هستید، اگر فعالیت تشکل‌ها راه به جایی ندارد پس این همه جلسه و بحث و بررسی و چاره‌جویی برای چیست؟

اینکه کار ما در سطح یک شرکت، یک بنگاه، سندیکا یا مملکت پیش نمی‌رود و کارها در دست انداز افتاده دلیل نمی‌شود که بگوییم سندیکا نمی‌خواهیم. ما سندیکا را می‌خواهیم که یک روز برای پیشرفت‌ها همراهی مان کند و یک روز برای بدبختی‌های ما چاره‌اندیشی کند. اگرچه مشکلات موجود و چاره‌جویی برای آنها فراتر از سطح سندیکا است اما این به آن معنا نیست که اصناف نیاز به همصدایی و جمع شدن صنفی ندارند. همین همصدایی در انتقال مشکلات به دولت و ایجاد فشار به دولتمردان جهت حل آنها تاثیرگذار است.

البته در یک نگاه کلی باید گفت اقتصاد کلان کشور با چالش روبرو شده و برای حل آن کاری از اصناف بر نمی‌آید به ویژه در ایران که نقش NGOها در تصمیم‌سازی‌های اقتصادی کشور پایین است. در تمام دنیا بخش زیادی از تصمیم‌سازی‌های اقتصادی اجتماعی و حتی سیاسی بر عهده نهادهای مدنی گذاشته شده است اما در ایران حتی درباره تصمیم‌سازی‌های اقتصادی هم به این بخش اعتماد نمی‌شود.

● پس اشاره‌های مکرر دولت، مخصوصاً دولت تدبیر و امید درباره اینکه بخش خصوصی باید در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی مشارکت کند چیست؟ آیا این اشارات تنها در حد صحبت است.

بله. این توجه به بخش خصوصی فقط در حد صحبت است. دولتی‌ها به بخش خصوصی اعتماد لازم ندارند و اگر این اعتماد هم ایجاد شود آنها توان و ابزار مشارکت دادن بخش خصوصی را در تصمیم‌سازی‌ها ندارند. ضمن

اینکه در این مورد رقبا و مخالفان بسیار جدی وجود دارد که دولت قصد پرداخت هزینه لازم برای کنار گذاشتن آنها را ندارد. البته در دیگر نقاط دنیا هم دولت‌ها برای پرداخت چنین هزینه‌هایی آمادگی ندارند و اغلب در چهارچوب سیاست‌های پایه‌گذاری و مستقر شده در کشور حرکت می‌کنند. اصولاً مشکل ما این است که سیاست‌های مستقر اقتصادی نداریم و هر کسی می‌آید ابداع جدیدی می‌کند. هر دولتی می‌آید فارغ از نگاه دولت‌های قبلی نگاه جدیدی به اقتصاد دارد.

به باور من متأسفانه ما فرصت اجرای هر نوع راه حلی را هم از دست داده‌ایم. ۴۲ سال امیدوار بودم برای اقتصاد ایران راه حلی پیدا خواهد شد و به تلاش ادامه دادم اما امروزه به اینجا رسیدم که اقتصاد ایران هیچ راهی ندارد و این وزنه آنقدر بزرگ است که دولت هم قادر به برداشتن آن نیست. شاید تنها راه خروج از این بن‌بست تغییر مسیر و بازگشت به راه درست است. البته تلاش دولت و فعالان اقتصادی برای خارج کردن اقتصاد از رکود، به منزله روشن کردن موتور این قطار است، تا قطاری که آماده حرکت است در مسیر درست قرار گیرد.

● شما در جایگاه متناقضی قرار گرفته‌اید، هم پیمانکار هستید و هم بانکدار. ما در سندیکا شاهد تلاش شما برای جانداختن بانکداری شرکتی، و برطرف کردن مسائل مربوط به اوراق بوده‌ایم. از نتیجه این تلاشها بگویید.

بله. من احساس همدلی و همدردی عمیقی با پیمانکاران دارم و اقداماتی را هم در حد توان خود انجام می‌دهم اما برای حل مسائل اساسی مربوط به بانک‌ها و پیمانکاران، لازم است روندها و رویکردهای کلان اقتصادی اصلاح شود. من در جایگاه فعلی خود به عنوان یک پیمانکار بانکدار و در حد توان خود برای تسهیل در کار پیمانکاران تلاش کرده‌ام. بانکداری شرکتی یکی از این روش‌های تسهیل‌گر بود که حداقل ۵۰۰ شرکت پیمانکاری از بانکداری شرکتی بهره‌جستند. به طوری که در حال حاضر بانک اقتصاد نوین به لحاظ صدور ضمانت‌نامه در بین تمام بانک‌های خصوصی رتبه اول را دارد. اما در حوزه اوراق، سیاست‌های بانک مرکزی

و محدودیت‌های موجود عملاً باعث شد بانک‌ها نتوانند در این باره نقشی ایفا کنند.

● دولت عنوان می‌کند پیمانکاران باید به فکر سرمایه‌گذاری باشند، به نظر شما این ایده درست است؟

پیمانکاران از کجا پول بیاورند. طی این سال‌ها دولت‌های مختلف هر چه منابع بوده حیف و میل کرده‌اند. در مملکت هم سرمایه‌ای تولید نشده و کسی هم که مثل من خواسته تولید سرمایه کند با موانع زیادی مواجه شده، جذب سرمایه خارجی هم نیاز به امنیت منطقه دارد، پس باید پرسید این سرمایه‌گذاری از کجا باید بیاید؟ امروزه توسعه بدون سرمایه غیرممکن است. البته تجمیع و تشکیل و جذب سرمایه راه‌های مختلف دارد و در مملکتی که قحطی سرمایه وجود دارد باید از همه

راه دسترسی به سد کارون ۳ ایذه خوزستان

کسب کار و در روابط میان فردی فعالان محیط کسب و کار ایجاد شده است.

البته سرمایه مقوله‌ای در حوزه اقتصادی و اخلاق مقوله‌ای در حوزه اجتماعی است. وقتی جامعه در مسیر درست اقتصادی قرار گیرد و اخلاق درست اجتماعی هم بر آن حاکم باشد آن جامعه گلستان خواهد شد، اما در جامعه‌ای که اقتصاد آن آشفته‌بازار باشد، اخلاق آن لزوماً اینگونه خواهد شد. تنها راه برگرداندن شفافیت و اعتماد، و غلبه اخلاق حرفه‌ای بر محیط کسب و کار به حرکت در آمدن چرخ‌های اقتصاد است.

● آقای مهندس صدرهاشمی نژاد، چنانچه مستحضرد سندیکا در نظر دارد به مناسبت سال‌ها حضور در عرصه سازندگی و تلاش برای اصلاح امور

پیمانکار: شرکت استراتوس

راهها استفاده شود که یکی از آنها جمع‌آوری پول خرد مردم است. هلدینگ کارآفرینان به منظور جمع کردن پول خرد مردم و کارآفرینان در یک قلم بزرگ که قابلیت تبدیل شدن به سرمایه را داشته باشد ایجاد شده است، تا این سرمایه در نقاط مختلف کشور سرمایه‌گذاری شود. صدها طرح و سرمایه‌گذاری دیگر نیز لازم است تا موتور اقتصاد ایران به کار بیفتد.

● آیا فعال شدن اقتصاد و خروج آن از رکود با سرمایه‌گذاری محقق خواهد شد، آن هم در شرایطی که بی‌اعتمادی نسبی در مناسبات بین دولت و فعالان فضای

سازندگان کشور جشن هفتاد سالگی سندیکا را برگزار کند، به عنوان آخرین سوال، پیام شما به جشن هفتادسالگی سندیکا چیست؟

آنچه من در سال ۱۳۵۷ در سندیکای شرکت‌های ساختمانی دیدم، و در تمام این سال‌ها شاخصه اصلی آن بوده، همبستگی صنفی علی‌رغم مشکلات و معضلات موجود بوده که امیدوارم این شاخصه همچنان حفظ شود. بی‌شک برای اینکه در آینده این مملکت نقش موثری داشته باشیم حفظ همبستگی صنفی مهم‌ترین وظیفه‌ای است که بر عهده تک‌تک ماست.

دکتر حسن روحانی رئیس جمهوری در هنگام ارائه لایحه بودجه به مجلس عنوان کرد:

عملیاتی شدن و تمرکززدایی از بودجه ۹۷

این شرایط نمی‌دانستیم یک خدمت برای دولت چقدر هزینه دارد و هزینه بخش دولتی و خصوصی قابل مقایسه نبود. ما از پول مردم برای خدمت هزینه می‌کردیم اما به درستی نمی‌دانستیم آن خدمت چقدر هزینه برده است. رئیس‌جمهور با بیان اینکه امسال براساس عملکرد، هدف و نتیجه بودجه‌ریزی کردیم نه بر مبنای هزینه پارسال، تصریح کرد: در بودجه امسال ۳۴ درصد، بودجه عملیاتی است و این روند باید ادامه یابد تا همه بودجه ما عملیاتی شود. طبق این بودجه در بخش استانی صد درصد بودجه عملیاتی است.

باید اجازه دهیم استان‌ها، هزینه‌ها و درآمد خود را مدیریت کنند

روحانی تمرکززدایی را یکی از ویژگی لایحه بودجه ۹۷ دانست و اظهار کرد: تاکنون بودجه به اینگونه تنظیم می‌شد که همه اعتبارات و هزینه‌ها در اختیار تهران بود. در بخش هزینه‌ای برای سال آینده به جای ۴ درصد، ۲۴ درصد در بخش عمرانی ۳۰ درصد در اختیار استان‌ها قرار می‌گیرد. باید اجازه دهیم استان‌ها، هزینه‌ها و درآمد خود را مدیریت کنند و نمایندگان مجلس بر کار دستگاه‌های استانی نظارت کنند. ما هم باید بر مبنای عملکردهای سه ماهه نظارت کرده و

هرآنچه دولت به مردم در انتخابات وعده داد و مطالبه مردم بود مثل اشتغال، رشد اقتصادی، رفع فقر، کاهش نابرابری‌ها، تحرک در طرح‌های اصلی، حضور بخش خصوصی در اقتصاد کشور و... در این لایحه به خوبی مشاهده شده است.

وی همچنین گفت: در تبصره ۱۴، ۱۸، ۱۹ این لایحه به خوبی خواهید دید که یک تحول بزرگ در بودجه امسال خواهد بود. دولت روند جدیدی را آغاز کرده و در سال‌های بعد ادامه خواهد داد. پایه اصلی بودجه امسال شفافیت است و پرداخت اعتبار به دستگاه‌ها بر مبنای عملکرد سه ماهه آنها است.

روحانی با اشاره به اینکه بودجه امسال بر مبنای عملکرد دستگاه‌ها تنظیم شده است گفت: در سال‌های گذشته اینگونه بود که دستگاه‌ها می‌گفتند ما در طول سال هزار تومان بودجه گرفته و ۹۹۰ تومان خرج کرده‌ایم و برای سال بعد ده درصد اضافه یعنی ۱۱۰۰ تومان بودجه می‌خواهیم دستگاهی هم که ۱۰۰۰ تومان بودجه داشت و ۸۰۰ تومان خرج کرده بود، در سال بعد کمتر دریافت می‌کرد. بنابراین برای هزینه کردن بودجه به ویژه در ماه‌های آخر سال رقابتی بود، زیرا بودجه را هزینه می‌کردند تا سال آینده بودجه بیشتری دریافت کنند. وی ادامه داد: ما در

دکتر حسن روحانی رئیس‌جمهور صبح روز یکشنبه ۱۹ آذر لایحه بودجه را به مجلس شورای اسلامی تقدیم کرد. و درباره این لایحه گفت: بودجه امسال متفاوت با بودجه سال‌های گذشته و تبلور وعده‌های انتخاباتی اردیبهشت ۹۶ است.

رئیس‌جمهور اظهار کرد: این اولین بودجه دولت دوازدهم و پنجمین بودجه از آغاز دولت یازدهم است و خدا را شاکرم که در موقع قانونی امروز تقدیم مجلس می‌شود.

وی ادامه داد: امیدواریم تا طبق آیین‌نامه مجلس در روند بررسی‌های چهل روزه در اواخر دی شاهد بررسی این لایحه در صحن علنی مجلس باشیم و تا آغاز دهه فجر و ۱۲ بهمن لایحه به صورت قانون در اختیار دولت قرار گیرد. دکتر روحانی با بیان اینکه بودجه امسال کاملاً متفاوت با بودجه سال‌های گذشته است یادآور شد: در واقع در این لایحه به خوبی روشن شده که بودجه تنها یک لیست درآمدی و هزینه‌ای نیست، بلکه بودجه سالانه برشی از برنامه چهار ساله دولت است. رئیس‌جمهور در ادامه تأکید کرد: چارچوب‌های تمام وعده‌های اصلی دولت دوازدهم در انتخابات اردیبهشت ۹۶ در این لایحه تبلور دارد و بودجه ۹۷ به معنای آغاز اجرای برنامه‌های دولت دوازدهم است و

بودجه بدهیم. سازمان برنامه و بودجه هم در این زمینه مسئولیت بسیار سنگینی بردوش داشته و باید به دقت نظارت کند.

رئیس دولت دوازدهم همچنین با بیان اینکه ردیف‌های متفاوت یکی دیگر از مشکلات بودجه است خاطر نشان کرد: معلوم نیست این ردیف‌ها و پول‌ها در اختیار چه کسی قرار می‌گیرد و کجا مصرف می‌شود؟ در بودجه امسال ردیف‌ها کاهش یافته است. شما نمایندگان هم به ما کمک کنید. حتماً به شما مراجعه می‌کنند و فشار می‌آورند ولی ما باید بتوانیم برای ردیف‌ها نظارت کنیم. اگر روند این سال‌ها ادامه یابد، دولت بعد حتماً نمی‌تواند کشور را اداره کند و ما در بن بست قرار می‌گیریم. وی ادامه داد: در بودجه ۹۷ برای حل تمام چالش‌های اصلی کشور اقدام کرده‌ایم و این روند را در چهار سال آینده ادامه می‌دهیم. در دولت یازدهم تلاش ما ایجاد آرامش و ثبات اقتصادی بود و می‌خواستیم این لوکوموتیو روی ریل قرار بگیرد که الان روی ریل قرار گرفته است و بنابراین باید با سرعت و دقت بیشتری حرکت کنیم تا به اهداف خود برسیم. تلاش ما دستیابی به رشد اقتصادی، تورم قابل کنترل، اشتغال قابل قبول، بانک‌های منظم، صندوق‌های بازنشستگی ساماندهی شده و بودجه ریزی شفاف، درست و علمی است. هدف ما حرکت بزرگ در زمینه اشتغال و فقرزدایی است.

رئیس‌جمهور با بیان اینکه بودجه ۹۷ بر مبنای اشتغال فراگیر، رفع فقر و ایجاد عدالت است، گفت: اینکه گفتم خلاصه و کل بودجه ۹۷ است. در گذشته شرایط به گونه‌ای بود که باید دولت مسیر اقتصاد را در مسیر رشد و توسعه قرار دهد. ما در دولت یازدهم جز در سال اول (۹۲) که نیمه سال آمده بودیم و رشد حدود منفی ۷ درصد بود در همه سال‌ها رشد مثبت داشتیم و در پایان سال ۹۲ رشد حدود منفی ۲ شد و مخصوصاً در سال ۹۵ به رشد دو رقمی رسیدیم. وی ادامه داد: امسال خوشختانه در فصل اول در مقایسه با فصل اول پارسال رشد بدون نفت ۷ و با نفت ۶٫۵ درصد است. قدم خوبی در رشد برداشته شده و هدف‌گذاری ما این است در طول دولت دوازدهم سالانه رشد بالای پنج درصد داشته باشیم. اگر دست به دست بدهیم از این مشکلات عبور می‌کنیم. روحانی

با اشاره به اینکه تورم در دولت یازدهم مهار شد خاطر نشان کرد: هدف‌گذاری ما این بود که تورم یک رقمی شود و می‌خواستیم در سال پایانی به تورم یک رقمی برسیم که یک سال زودتر اتفاق افتاد. تلاش ما این است که این مهار تورم را ادامه دهیم.

وی در ادامه اظهار کرد: در اشتغال مشکل بزرگی پیش روی ما است. در زمان انتخابات یکی از خواست‌های اصلی و به حق مردم اشتغال بود و همه کاندیداها به مردم قول اشتغال می‌دادند. در دو فصل آغازین امسال نسبت به پارسال اشتغال خالص ما ۷۵۰ هزار است و تا پایان سال هم وابسته به فصل‌های بعدی و جمع‌بندی خواهد بود. البته این اشتغال با رقم نیروهای فعال در بازار کار فاصله دارد. رئیس دولت دوازدهم همچنین بیان کرد: پیش‌بینی ما این است که نیروهای فعال ما برای حضور در بازار کار ۸۴۰ هزار نفر باشد. یعنی ما باید یک حرکت بسیار بزرگی را برای اشتغال انجام دهیم. در لایحه بودجه امسال یک مسئله مهم اشتغال است و می‌بینید که ما با درآمدی که پیش‌بینی کردیم و در تبصره ۱۸ با اهرم کردن این درآمد برای استفاده از صندوق توسعه ملی و تسهیلات بانک‌ها این سه با هم رقم بزرگی را برای اشتغال در اختیار ما می‌گذارد. وی با تأکید بر اینکه در گذشته تجربه بسیار بدی در اشتغال داریم یادآور شد: در این زمینه هر دولتی آمده و وامی را تقسیم کرده به نتیجه مثبت نرسیده است. تلاش ما این است تسهیلات بانکی را در امور خاص و ویژه کاهش دهیم و در برخی از موارد وظیفه‌ای که کارفرما برای پرداخت بیمه دارد را ما متقبل شویم تا شاهد یک حرکت ارزشمند در بخش اشتغال باشیم. روحانی در ادامه تصریح کرد: اگر لایحه پیشنهادی دولت در مجلس به همین صورت به تصویب برسد، من به ملت اعلام می‌کنم که ما سال آینده شاهد یک حرکت پرشتاب در اشتغال خواهیم بود. برای همین خواهش می‌کنم تا ۱۲ بهمن بودجه را به ما برگردانید. چون که امسال برای تدوین آیین‌نامه‌های این بودجه نیاز به وقت بیشتری هست.

رئیس‌جمهور اضافه کرد: در دولت‌های گذشته رفتند بیابان‌ها را تبدیل به مسکن کنند این نشان می‌دهد در مسکن برای حرکت میدان داریم و باید ببینیم چطور

مسکن مردم را تامین کنیم، آن را بازسازی کنیم، بافت فرسوده را از بین ببریم، امنیت جانی را در مسکن تامین کنیم و نشاط لازم را در مسکن برگردانیم. این کار را می‌توانیم در یک طرح بازسازی در بافت فرسوده و حاشیه شهرها انجام دهیم.

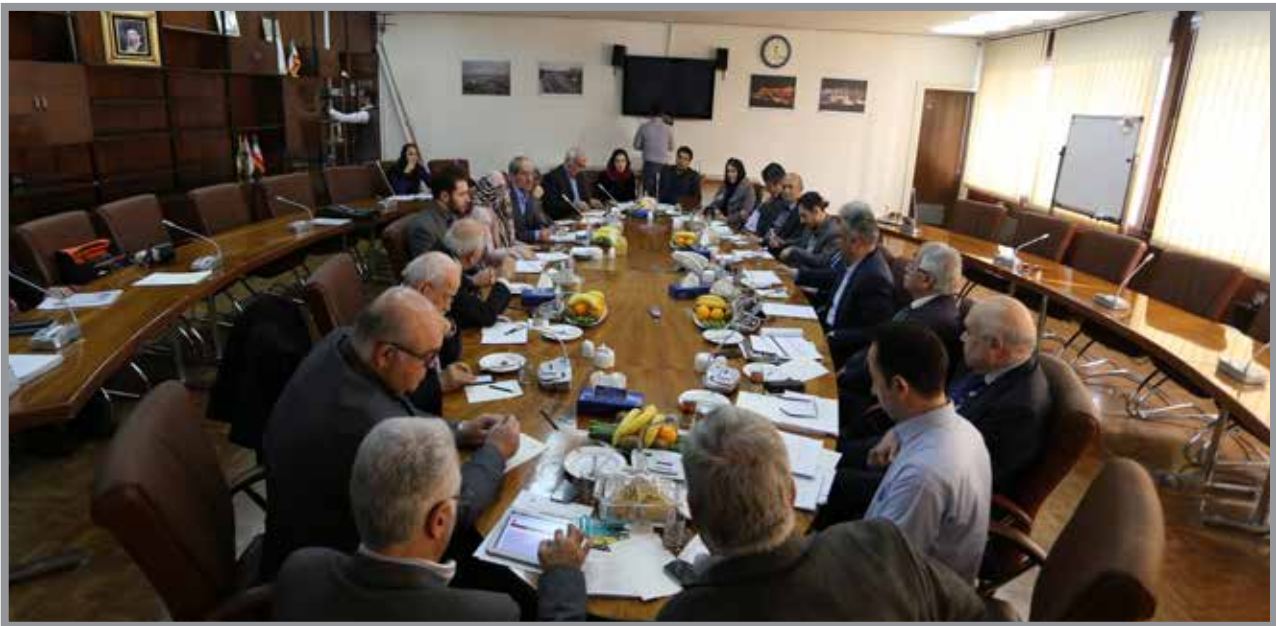
روحانی در ادامه عنوان کرد: اگر برویم در بیابانی ۳۰-۴۰ کیلومتر بیرون از شهر زمین صافی پیدا کنیم و برجی را بالا ببریم این ابتدای مشکل است. جاده، آب، برق، گاز، مدرسه، کلاتری و... این مسکن کجاست؟ یک خطای ما این بود که در دولت‌های گذشته رفتند بیابان‌ها را تبدیل به مسکن کنند در حالی که مسکن در وسط شهرها جا دارد. در قلب تهران ساختمان‌های کوچکی هست که با یک زلزله ویران می‌شود و در تمام کلانشهرها همین گونه است.

وی همچنین خاطر نشان کرد: باید بیابیم یک محله را برعهده بگیریم و مسکن مناسب بسازیم. خانه‌ها را خراب کرده و یک فضای باز جدید به وجود بیاوریم. این نیاز به بودجه ندارد و نیاز ندارد در صندوقمان دست ببریم یا در پایه پولی و بانک مرکزی مان دست ببریم. مشکل مسکن مهر این نیست که پایه‌اش سفت و شل است مشکل این است که از چه پولی درست شد. این را جواب بدهید استقراض از بانک مرکزی خطای بزرگی بود و مسکن مهر از جیب فقرا درست شد چون پایه پولی بالا رفت و تورم ۴۵ درصدی ایجاد کرد. رئیس‌جمهور با تأکید بر اینکه ریشه مسکن مهر غلط بود، اظهار کرد: بحث من این است که باید مسکن را به طور صحیح درست کنیم ما نیازی به پول بانک مرکزی نداریم بلکه یک سرمایه‌داری آید و زمین را در اختیارش می‌گذاریم او دو برابر مسکن آن محله را می‌سازد مسکن صاحبان خانه‌ها را به آنها می‌دهد و آنچه می‌ماند را به عنوان حق‌الزحمه و سود خود برداشت می‌نماید.

رئیس‌جمهور با بیان اینکه باید تسهیلات ارزان‌قیمتی برای خانه‌اولی‌ها و بافت فرسوده و حاشیه‌نشین‌ها ارائه کنیم، گفت: یکی از قدم‌های مهم برای اشتغال این است که سالانه ۲۰۰ هزار واحد مسکونی با تسهیلات جدید ساخته شود. البته دولت سازنده نیست، بلکه ناظر است، مردم و شرکت‌ها مسکن را می‌سازند.

ارزیابی بودجه ۹۷ در دو کمیسیون سندیکا

بودجه ۹۷ در راستای اشتغال آفرینی و تقویت بخش خصوصی نیست

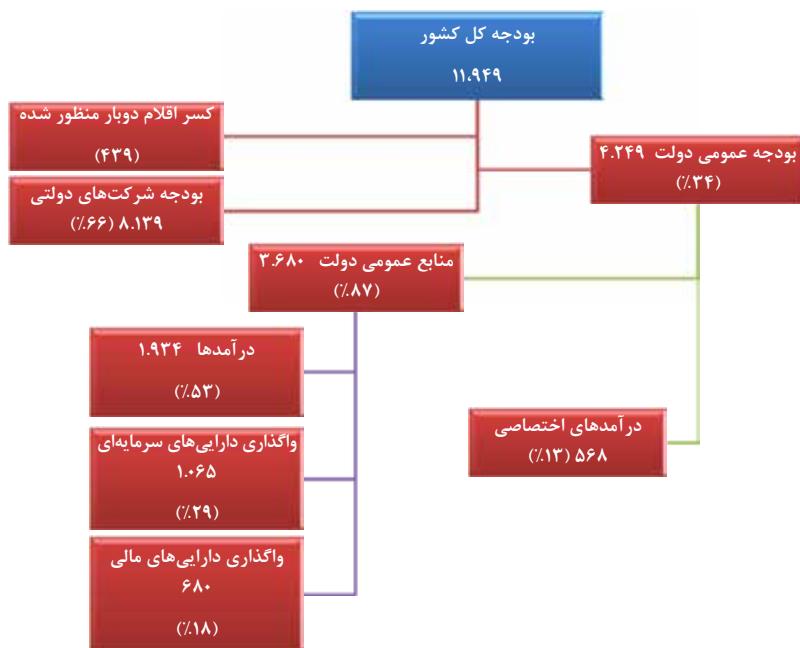
بودجه سال ۹۶ مبلغ ۷۸ هزار میلیارد تومان سهم نقدی بودجه عمرانی بود ولی متأسفانه حدود ۸ هزار میلیارد تومان در ۶ ماهه اول تحقق پیدا کرد. با این همه به این مسیر فکر کرده و راه‌هایی برای آن پیشنهاد داریم. راه حل بعدی این بود که یک سقفی بگذاریم، علی‌رغم اینکه در قانون برنامه توسعه کشور اشاره شده است از صندوق ذخیره ارزی نمی‌توان برای تملک دارایی سرمایه برداشت کرد ولی ما دنبال این هستیم که ببینیم آیا در قانون ظرفیتی وجود دارد در صورتی که تخصیص اعتبارات عمرانی به کمتر از یک سقفی رسید، این اجازه را دولت از هم اکنون در بودجه ۹۷ داشته باشد که بتواند از این صندوق برداشت کند. بحث دیگر این هست که روی انشای بندهایی مثل تبصره ۵، در مورد اسناد خزانه مذاقه و اصلاح کنیم، مثلاً در بودجه ۹۶ این اوراق چند ماه اول قابل خرید و فروش در بورس نبود و بعداً درست شد. در

قبلاً در این باره بررسی‌هایی را انجام داده و بندهایی را که در مورد اعتبارات و بودجه تملک دارایی سرمایه ای و اسناد خزانه، برداشت از صندوق توسعه و... بوده را استخراج کرده‌اند. رویکرد ما این بود که ببینیم آیا می‌توان سقف این بندها را بالا برد و سهم اسناد خزانه و اسلامی را به سبد پرداخت‌های نقدی دولت انتقال داد؟ همچنین چگونه می‌توان قدرت اسناد و عملکرد آن از نظر وثیقه گذاری را حفظ کرد.

در ادامه **مهندس عباس وفایی عضو کمیسیون اقتصاد** عنوان کرد: ما در کمیسیون در این باره بحث کردیم که اثرگذاری ما روی لایحه به چه ترتیبی باشد که بتوانیم بودجه عمرانی را افزایش دهیم یا در مفاد قانونی موجود تأثیرگذار باشیم. اولین راه به نظر ما بالا بردن مبلغ بودجه عمرانی بود که چندان به آن خوشبین نیستیم. چون علی‌رغم اینکه در

پیرو دستور هیات مدیره سندیکا برای بررسی لایحه بودجه سال ۹۷ دولت، کمیسیون‌های اقتصادی و تحقیق و توسعه روز شنبه ۹ دی طی جلسه‌ای مشترک و با حضور کارشناسان به بررسی ابعاد این لایحه پرداختند. در این نشست مشترک کارشناسان نقاط قوت و نقاط آسیب‌پذیر لایحه پیشنهادی دولت را ارزیابی کرده و تأثیر آن را بر روند فعالیت‌های زیرساختی کشور و برطرف کردن مشکلات موجود و تأمین مطالبات و اقدامات مورد انتظار مردم و نخبگان از دولت ارزیابی کردند. گزارش ذیل با هدف تشریح دیدگاه حاضران در این جلسه مشترک منتشر می‌شود.

در آغاز این جلسه، **مهندس سالار علیاری رئیس کمیسیون تحقیق و توسعه** عنوان کرد: موضوع جلسه امروز بررسی و تحلیل لایحه بودجه ۱۳۹۷ است که کارگروهی متشکل از مهندس وفایی، دکتر علیزاده و آقای تکلی

شکل ۱- کلان منابع و مصارف بودجه عمومی

ارقام به هزار میلیارد ریال

منابع	قانون ۱۳۹۶	لایحه ۱۳۹۷	رشد (درصد)	سهم از منابع عمومی (درصد)	مصارف	قانون ۱۳۹۶	لایحه ۱۳۹۷	رشد (درصد)	سهم از مصارف عمومی (درصد)
درآمدها	۱۷۴۱	۱۹۳۴	۱۱.۱٪	۵۳	هزینه‌ها	۲۵۲۸	۲۷۶۴	۸.۹٪	۷۵
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۱۹۰	۱۰۶۵	-۱۰.۵٪	۲۹	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۷۱۴	۶۰۴	-۱۵.۴٪	۱۶
واگذاری دارایی‌های مالی	۵۳۷	۶۸۰	۲۶.۶٪	۱۸	تملك دارایی‌های مالی	۲۱۶	۳۱۱	۴۴.۰٪	۸
جمع منابع عمومی دولت	۳۴۶۸	۳۶۸۰	۶.۱٪	۱۰۰	جمع مصارف عمومی دولت	۳۴۶۸	۳۶۸۰	۶.۱٪	۱۰۰

جدول ۱- منابع و مصارف عمومی

ادامه یافت. مشروح توضیحات مربوط به جداول بدین شرح بود:
در قانون بودجه سال ۱۳۹۶ مجموع درآمدها که بخشی مالیات و بخشی جریمه، عوارض و ... است حدود ۱۷۴ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده که با رشد ۱۱ درصدی به ۱۹۳ هزار میلیارد تومان در لایحه سال ۱۳۹۷ رسیده است. واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای ظاهراً از ۱۱۹ هزار میلیارد تومان که بخش عمده آن نقد بوده است در سال ۱۳۹۶ با رشد منفی ده درصد به ۱۰۶ هزار میلیارد تومان رسیده است. واگذاری‌های دارایی مالی دولت که همان استقراض است و بخشی هم فروش شرکتهای دولتی است از

توسط کمیسیون اقتصاد آنچه مربوط به صنعت احداث است احصا می‌شود و کمیسیون پیشنهاد خود را در این باره ارائه می‌دهد. وی در ادامه این جلسه گزارش تهیه شده توسط کمیسیون اقتصاد درباره بررسی بودجه سال ۱۳۹۷ را به حاضران ارائه نمود. در این گزارش تبصره‌های لایحه بودجه، ردیف‌های درآمدزا و ردیف‌های هزینه‌ای و امکانات افزودن یا کاستن از درآمدها یا هزینه‌ها به نفع بودجه‌های عمرانی مورد بررسی دقیق قرار گرفته بود.

جلسه مشترک کمیسیون اقتصاد و کمیسیون تحقیق و توسعه با بررسی جداول بودجه‌ای

لایحه سال ۱۳۹۷ هم نوشته نشده که در بورس و فرابورس قابل معامله است و ما می‌توانیم با درج نکاتی مانند این کلمات بر روند اتفاقات بعدی اثرگذار باشیم. درباره تبصره ۶ ما در شورای گفتگو درباره اصلاح اسناد خزانه صحبت کرده بودیم و یکی از خواسته‌های پیمانکاران این بود هزینه تبدیل را به عنوان هزینه‌های قابل تبدیل مالیاتی باشد که سازمان امور مالیاتی موافق نیست. ولی می‌توان در تبصره ۵ لایحه ۱۳۹۷ آن را بگنجانیم تا اداره مالیات قبول کند.

مهندس بیژن سعیدآبادی نایب رئیس هیات مدیره نیز عنوان کرد: این لایحه بودجه ۱۳۹۷ مسائل کسب و کار را حل نمی‌کند و به برخی مشکلات دامن می‌زند. سندیکا به دنبال راهکارهایی برای رونق بخشیدن به کسب و کار و کم کردن بحران اشتغال است. باید دید در این لایحه چه منافذی وجود دارد که بر اساس آن پیشنهادهایی به مجلس برده و در اصلاح قانون بودجه اثرگذار باشیم.

دکتر غلامرضا علیزاده مدیرعامل شرکت تضمین شرکتهای ساختمانی ایران نیز عنوان کرد: بودجه بر اساس نفت ۵۵ دلار بسته شده است. با توجه به اینکه قیمت نفت بالا رفته، ۱۴ درصد آن مربوط به شرکت نفت، ۳۲ درصد مربوط به صندوق توسعه ملی، ۳ درصد هم برای مناطق محروم است و فقط ۵۰ و نیم درصد سهم دولت می‌شود. با بالا رفتن قیمت نفت و دلار می‌توان پیشنهاد کرد بخشی از ما بعدالتفاوت را به ساخت و ساز اختصاص دهند. ضمن اینکه می‌توان پیشنهاد داد میزان سپرده ای که بانکها به عنوان تنزیل مجدد نزد بانک مرکزی می‌گذارند کاهش یافته و ۴۰ درصد را به بانکها برگرداند و تحت نظر هیات امنای به طرح‌های عمرانی اختصاص یابد بدون اینکه حجم نقدینگی بالا رفته یا پول پفشار خلق شود که از این ظرفیت می‌توان در کنار بندهای ۴ و ۵ و ۶ و ... برای اتمام پروژه‌های نیمه تمام استفاده کرد.

آقای تکلی عضو کمیسیون اقتصاد سندیکا عنوان کرد: لایحه ۲۳ تبصره دارد که هر سال

جدول ۲: منابع و مصارف بودجه عمرانی

ارقام به هزارمیلیارد ریال

مصارف	منابع
۲۷۶۴	۱۰۱۰
۲۰۴۲	۱۲۸۷
۱۰۶۲	۵۹۵
۹۸۰	۲۱۰
۷۹	۳۸۵
۷۰	۶۸۸
۵۷۳	
۶۰۴	
۱۹۳	
۱۰۳	
۳۰۷	
۳۱۱	
۲۳۰	
۱۶	
۶۵	
۳۶۸۰	۳۶۸۰

۱۰۶ هزار میلیارد تومان کارمندان با حقوق بازنشستگی ۹۸ هزار میلیارد تومان که نشان می‌دهد عملاً بازنشستگان سهم بیشتری را در سال‌های آتی خواهند داشت در حالی که صندوق بازنشستگی برای برداشتن بار از روی دوش دولت تشکیل می‌شود. در عمل مشاهده می‌شود که عین حقوق کارمندان به بازنشستگان پرداخت می‌شود.

در این بخش، یارانه که متفاوت با یارانه نقدی است حدود ۸ هزار میلیارد تومان است و شامل یارانه کود و شیر خشک و ... است.

در لایحه امسال ۶۰ هزار میلیارد تومان اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای است که ۱۹ هزار میلیارد تومان برای طرح‌های عمرانی ملی و ۱۰ هزار میلیارد تومان برای طرح‌های عمرانی استانی و ۳۱ هزار میلیارد تومان برای ردیف‌های متفرقه است که این ۳۱ هزار میلیارد تومان در صورت تشخیص سازمان برنامه پرداخت خواهد شد یا اصلاً پرداخت نخواهد شد.

در مورد تملک دارایی‌های مالی هم ۳۱ هزار میلیارد تومان ثبت شده که ۲۳ هزار میلیارد تومان برای بازپرداخت اصل اوراق و ۷ هزار میلیارد تومان برای سود اوراق است، بخشی هم برای سایر موارد است. پس دولت ۳۱ هزار میلیارد تومان بابت اصل و سود اوراق پرداخت می‌کند و با این روال به تدریج دولت با بدهی اداره خواهد شد. (جدول - ۲)

منابع قابل تصمیم‌گیری

همانطور که در جدول ۳- دیده می‌شود اگر درآمدهای نفتی ۱۰۱ هزار میلیارد تومان و درآمدهای غیرنفتی قابل احصا ۱۹۳ هزار میلیارد تومان باشد مجموع منابع در دسترس دولت بیش از ۲۹۴ هزار میلیارد تومان نخواهد بود، که همان پول واقعی است.

اگر هزینه‌های جاری را در سال ۱۳۹۶ مهار کنیم احتمالاً ۲۴۰ هزار میلیارد تومان هزینه خواهیم داشت. ۳۰ هزار میلیارد تومان هم برای بازپرداخت اصل و فرع بدهی‌ها هست که هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر ما را تشکیل می‌دهد که باید ۲۷۲ هزار میلیارد تومان هزینه شود. ۲۹۴ هزار میلیارد تومان هم پول قابل

جدول ۳: منابع قابل تصمیم‌گیری

ارقام به هزارمیلیارد ریال

عنوان	مبلغ	عنوان	مبلغ
منابع نفتی	۱۰۱۰	منابع قابل تصمیم‌گیری (تفاضل منابع در دسترس و هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر)	۲۲۸
درآمدهای (غیرنفتی)	۱۹۳۴	استفاده از صندوق توسعه ملی	۲۱۰
مجموع منابع در دسترس	۲۹۴۴	استقراض از بخش خصوصی	۳۹۰
مجموع هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر	۲۷۱۶	اعتبارات عمرانی	۶۰۰
افزایش حقوق کارمندان و سایر هزینه‌های ضروری	۲۲۸		
هزینه‌های جاری در سطح سال ۱۳۹۶	۲۴۰۰		
بازپرداخت اصل و سود بدهی‌ها و تعهدات سررسید شده در سال ۱۳۹۷	۳۱۶		

است یعنی دولت فعلاً روی بدهی‌هایی که باید بدهد تمرکز کرده و گرنه دیگر اعتباری برای قرض گرفتن از مردم نخواهد داشت، و این رقم ۴۴ درصد رشد داشته است (جدول - ۱)

منابع و مصارف بودجه عمرانی

در نگاه دقیق‌تر به منابع حاصل از نفت و گاز ۱۰۱ هزار میلیارد تومان ثبت شده است. درآمدهای مالیاتی هم حدود ۱۲۹ هزار میلیارد تومان و ۳۸ هزار میلیارد تومان استقراض و برداشت از صندوق توسعه ملی ۲۱ هزار میلیارد تومان یعنی در مجموع ۵۹ هزار میلیارد تومان، و سایر موارد نیز ۶۸ هزار میلیارد تومان (جریمه و عوارض خروج و ...) است.

اعتبارات هزینه‌ای ما ۲۷۶ هزار میلیارد تومان است که ۲۰۴ هزار میلیارد تومان آن مربوط به حقوق و دستمزد و بازنشستگی است و نکته قابل توجه آن مقایسه حقوق

۵۴ هزار میلیارد تومان سال ۱۳۹۶ به ۶۷ هزار میلیارد تومان رسیده است که نشان می‌دهد دولت بیشتر به سمت استقراض رفته است. جمع منابع عمومی از ۳۴۶ هزار میلیارد تومان به ۳۶۸ هزار میلیارد تومان رشد یافته است. هزینه‌ها که عمدتاً حقوق و دستمزد است از حدود ۲۵۴ هزار میلیارد تومان به حدود ۲۷۷ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. یعنی هزینه‌های جاری ما در سال آینده رشد خواهد یافت. تملک دارایی‌های سرمایه‌ای یا همان پروژه‌های عمرانی از حدود ۷۱ هزار میلیارد تومان سال ۱۳۹۶ به ۶۰ هزار میلیارد تومان کاهش یافته است. دلیل آن هم این است که ۷۱ هزار میلیارد تومان سال قبل به دلایل متعدد تحقق پیدا نکرد.

تملك دارایی‌های مالی که به معنی بازپرداخت بدهی‌های دولت است از ۲۱ هزار میلیارد تومان به ۳۱ هزار میلیارد تومان رسیده

لايحه ۱۳۹۷	پيش بيني عملکرد ۹۶	قانون ۱۳۹۶	
۵۵	۵۲	۵۵	قيمت هر بشکه نفت به دلار
۲.۵۳	۲.۵۸	۲.۶۸	مقدار صادرات (نفت خام و ميعانات گازی) به ميليون بشکه در روز
۰.۱	۰.۱	۰.۱	فروش داخلي ميعانات گازی
۳۸۵۴۱	۳۵۸۶۲	۳۵۸۶۲	نرخ برابري ريال به دلار
۳۶	۳۵.۲	۳۵.۲	وابستگي بودجه به نفت به درصد
۲۸.۸۰	۳۰.۵۵	۳۱.۷۶	منابع نفتي بودجه عمومي -مليارد دلار
۱۱۱۰	۱۰۹۵	۱۱۳۹	مقدار نفت در بودجه عمومي به هزار ميليارد ريال

جدول ۴: بودجه عمراني (نفت)

ارقام به هزارمليارد ريال

عناوين	۱۳۹۶	۱۳۹۶ (پيش بيني عملکرد)	۱۳۹۷ (لايحه)	۱۳۹۷ (پيش بيني عملکرد)	رشد لايحه ۱۳۹۷ به قانون ۱۳۹۶	رشد لايحه ۱۳۹۷ به پيش بيني عملکرد ۱۳۹۶
ماليات اشخاص حقوقی	۳۶۷	۳۲۴	۳۶۱	۳۶۳	۱۱٪	-۲٪
ماليات بر درآمد	۱۷۲	۱۶۴	۱۹۴	۱۸۴	۱۸٪	۱۳٪
ماليات بر ثروت	۳۰	۲۹	۳۵	۳۴	۲۱٪	۱۷٪
مستقيم	۵۶۹	۵۱۷	۵۹۰	۵۸۱	۱۴٪	۴٪
ماليات بر کالا و خدمات	۴۲۲	۳۸۷	۴۶۷	۴۵۱	۲۱٪	۱۱٪
ماليات بر واردات	۱۷۴	۲۰۰	۲۳۰	۲۲۵	۱۵٪	۳۲٪
غير مستقيم	۵۹۶	۵۸۷	۶۹۷	۶۷۶	۱۹٪	۱۷٪
کل	۱۱۶۵	۱۱۰۴	۱۲۸۷	۱۲۵۷	۱۷٪	۱۰٪

جدول ۵: بودجه عمراني (ماليات)

جمع شدن است که با کم کردن هزینه از آن برای تصميم گيري حدود ۲۳ هزار ميليارد تومان باقی می ماند. البته دولت تصميم خود را گرفته که ۱۰ درصد افزایش حقوق کارمندان و ۱۰ درصد هم برای سرپا نگه داشتن تشکيلات دولت هزینه کند که در نتیجه ۴-۵ هزار ميليارد تومان بيشتر باقی خواهد ماند که عملاً صرف هزینه های جاری خواهد شد يعنی تا وقتی ساختار اینگونه است و کسی اراده یا توان کاهش هزینه های جاری را ندارد عملاً پولی در اختيار کشور برای بقيه کارها وجود ندارد. به نظر می رسد دولت هم با نگاه به همین داده ها عنوان کرده برای طرح های عمراني ۲۱ هزار ميليارد تومان از صندوق توسعه برمی دارد و ۳۱ هزار ميليارد تومان هم با انتشار اوراق جديد قرض می گیرد. البته ناگفته پيداست که دولت عين اين ۶۰ هزار ميليارد تومان را هم توزيع کرده است.

در تبصره ۴ اجازه برداشت از صندوق توسعه ملی گرفته شده است که البته بر خلاف سياست های کلی نظام، برنامه و اساسنامه صندوق است. در واقع دولت اجازه خواسته به جای ۳۲ درصد حدود ۲۰ درصد مازاد درآمد نفتی را به صندوق واریز کند که مابعدالتفاوت ۱۲ درصدی آن حدود ۶ ميليارد دلار می شود. ۲۶ هزار ميليارد تومان هم به صندوق برای ارائه تسهیلات تکلیف شده است. ۲۱ هزار ميليارد تومان هم به عنوان قرض در نظر گرفته شده و عين آن را در بخش هزینه ای توزيع کرده است. در اين وضعیت هر طرحی باید ناظر به اين تصوير باشد. صندوق توسعه پول زیادی ندارد اما از همان منابعی که قرار است برای آن واریز شود برداشت نقدي و ارائه تسهیلات در نظر گرفته شده است. (جدول -۳)

منابع بودجه عمراني

۱) نفت

با توجه به اینکه فروض لايحه در آن ثبت نمی شود و محاسبات ذهنی است، پس با فرض اینکه در لايحه ۹۷ قيمت هر بشکه نفت ۵۵ دلار باشد و ۲/۵۳ ميليون بشکه ميزان صادرات نفت و ميعانات گازی باشد و ۰/۱

۲) مالياتها

هم فروش داخلی باشد با نرخ برابری ريال به دلار با فرض رقم ۳۸۵۴ تومان مجموع منابع نفتی لايحه يعنی ۱۱۱ هزار ميليارد تومان خواهد بود که بخشی به صندوق توسعه و بخشی به شرکت نفت اختصاص می يابد. البته امکان وجود داشتن فروض ديگر هم وجود دارد. برای تحقق ۱۱۱ هزار ميليارد تومان دلار نمی تواند زير ۳۸۵۰ تومان باشد هر چند امکان تحقق آن وجود دارد. البته دولت برای اینکه به بازار پالس منفي ارسال نکند نرخ دلار را ۳۵۰۰ تومان در نظر گرفته است. در مجموع به نظر می رسد وابستگي بودجه به نفت در لايحه ۱۳۹۷ با ۱ درصد افزایش به ۳۶ درصد رسیده است. (جدول -۴)

در لايحه بودجه دولت ماليات اشخاص

حقوقی از ۳۷ هزار ميليارد تومان به ۳۶ هزار ميليارد تومان کاهش یافته است. ماليات بر درآمد از حدود ۱۷ هزار ميليارد تومان به ۱۹ هزار ميليارد تومان رسیده است. ماليات بر ثروت از ۳ هزار ميليارد تومان به ۳/۵ هزار ميليارد تومان رسیده است.

ماليات مستقيم از ۵۷ هزار ميليارد تومان به ۵۹ هزار ميليارد تومان و ماليات بر کالا و خدمات از ۴۲ هزار ميليارد تومان به ۴۷ هزار ميليارد تومان رسیده و ۱۱ درصد رشد داشته است. ماليات بر واردات با بيشترين رشد از ۱۷ هزار ميليارد تومان به ۲۳ هزار ميليارد تومان رسیده است. يعنی پيش بينی دولت اين است که ماليات بر واردات بيشتری خواهد داشت که از طريق افزایش تعرفه واردات ممکن خواهد بود. ماليات غير مستقيم يا ماليات بر ارزش افزوده از حدود ۵۹ هزار ميليارد

عنوان	قانون ۱۳۹۶	لایحه ۱۳۹۷
واگذاری دارایی‌های مالی	۵۳۷	681
استفاده از اوراق مشارکت و اسناد خزانه اسلامی	۳۴۵	385
استفاده از تسهیلات خارجی	۴	3.5
منابع حاصل از دریافت اصل وام‌ها	۴	12
منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی	۱۰۵	۶۵
منابع حاصل از برگشتی	۴	۴.۶

ارقام به هزارمیلیارد ریال

ردیف	مصارف	قانون ۱۳۹۶	لایحه ۱۳۹۷
۱	هزینه‌های جاری دولت	۲۵۲۸	۲۷۶۴
۱-۱	یارانه (فصل چهارم)	۲۰۷	۷۹
۱-۲	جبران خدمات کارکنان (فصل اول)	۹۷۴	۱۰۶۲
۱-۳	رفاه اجتماعی (فصل ششم)	۷۹۲	۸۴۹
۱-۴	سایر	۵۶۵	۷۷۴
۲	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۷۱۴	۶۰۴
۲-۱	پیوست شماره ۱ (طرح‌های ملی)	۳۱۵	۱۹۳
۲-۲	ردیف‌های متفرقه	۲۵۱	۳۰۷
۲-۳	طرح‌های عمرانی استانی	۱۴۷	۱۰۳
۳	تملک دارایی‌های مالی	۲۱۶	۳۱۲
	جمع	۳۴۶۸	۳۶۸۰

جدول ۷: بودجه مصارف عمومی

ارقام به هزارمیلیارد ریال

عنوان	قانون ۱۳۹۶	لایحه ۱۳۹۷
پرداخت یارانه نقدی و غیر نقدی خانوارها	۲۳۵	۲۳۰
افزایش حداقل مستمری خانوارهای مددجویان تحت حمایت کمیته امداد و سازمان بهزیستی	۴۰	۷۰
کاهش سهم هزینه‌های مستقیم سلامت	۴۸	۳۷
یارانه نان و خرید تضمینی گندم	-	۳۳
سایر	۵۷	۰

جدول ۸: منابع و مصارف تبصره ۱۴

هدف	مبلغ
تعیین تکلیف به صورت بازگشت از منابع	۶ میلیارد دلار یا ۲۱۰ هزار میلیارد ریال
جمع تعیین تکلیف به صورت ارائه تسهیلات با رقم مشخص	۲۵۸.۲۵ هزار میلیارد ریال
تعیین تکلیف برای ارائه تسهیلات بدون رقم و سقف مشخص	؟

جدول ۹: نحوه استفاده از صندوق توسعه نفت

تومان به حدود ۶۹ هزار میلیارد تومان رسیده است. احتمالاً یک سری گروه‌ها که مشمول پرداخت این مالیات نبودند مشمول پرداخت آن خواهند شد یا اینکه بخشی که از قاچاق می‌آمده با آوردن در قالب رسمی قابل دریافت مالیات و گمرک خواهد بود. (جدول ۵-)

۳) واگذاری دارایی‌های مالی

در بودجه ۱۳۹۶ حدود ۵۴ هزار میلیارد تومان واگذاری دارایی‌های مالی بود که به ۶۸ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. فروش اوراق، استفاده از تسهیلات خارجی، فروش شرکت و... که در قالب قرض گرفتن از مردم یا اوراق افزایش اتفاق افتاده و نشان می‌دهد دولت به سمت قرض گرفتن از مردم در حرکت است. (جدول ۶-)

مصارف بودجه عمومی

کل اعتبارات عمرانی لایحه ۱۳۹۷ حدود ۶۰ هزار میلیارد تومان است. رشد آن نسبت به قانون ۱۳۹۶ حدود ۱۵٪- درصد است. طرح‌های ملی حدود ۱۹ هزار میلیارد تومان (۳۲٪ درصد از کل) است. ردیف‌های متفرقه حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان (۵۱٪ درصد از کل) است. طرح‌های استانی ۱۰ هزار میلیارد تومان (۱۷٪ درصد از کل) است.

طرح‌های جدید حدود ۳۱ طرح جدید با اعتبار نامشخص است. در لایحه بودجه ۱۳۹۷ تعداد طرح‌های ویژه استانی که در سفرهای مقامات تعریف می‌شوند حدود ۸۳۵ طرح با اعتبار حدود ۴ هزار میلیارد تومان است. (جدول ۷)

منابع و مصارف تبصره ۱۴

در مورد یارانه‌ها ۲۳ هزار میلیارد تومان پیشنهاد دولت برای پرداخت یارانه نقدی است که طبق آن حدود ۳۲ میلیون نفر باید حذف شوند. مستمری افراد تحت پوشش کمیته و بهزیستی به ۷ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. البته اینها در ردیف‌ها نیست و از منابع سازمان هدفمندی است. برای طرح سلامت و نان، هم یارانه نان کم شده که نشان می‌دهد یا باید واردات کند یا

افزایش قیمت خواهیم داشت. قرار است دولت سازمان هدفمندی را به صندوق تبدیل کند.

نحوه استفاده از صندوق توسعه نفت

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ سهم صندوق توسعه ملی از صادرات نفت خام و میعانات گازی (مطابق ماده (۷) قانون برنامه ششم توسعه) ۳۲ درصد تعیین شده است که حدود ۱۶ میلیارد دلار (۵۶۰ هزار میلیارد ریال) خواهد شد. ۶ میلیارد دلار از صندوق برای برداشت بدون بازگشت و ۲۶ تسهیلات بدون رقم مشخص برای مشارکت بدون ردیف یا رقم مشخص تکلیف شده که همه با هم نزدیک ۴۷ میلیارد تومان بیشتر از ورودی سال ۱۳۹۷ صندوق است. توجه کنیم ۱۰ هزار میلیارد تومان ما به التفاوت افزایش نرخ ارز مربوط به منابع حاصل از صادرات نفت و گاز که باید طبق قانون به حساب ارزی می‌رفت که تثبیت بودجه عمومی شود که آن هم برداشته شده است. (جدول ۹-)

جدول ۱۰: مجوز انتشار اوراق در لایحه ۹۷

(میلیارد ریال)

ناشر	نوع اوراق	موضوع انتشار	تضمین کننده	مبلغ
دولت	اوراق مالی اسلامی (ریالی-ارزی)	طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه تمام و طرح‌های ساماندهی دانشگاه‌ها	دولت	۲۶۰,۰۰۰
دولت	اسناد خزانه اسلامی	طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، خرید تضمینی محصولات استراتژیک کشاورزی، مابالتفاوت قیمت تضمینی محصولات با قیمت فروش، تأدیه بدهی سازمان‌های بیمه سلامت و مطالبات تولید کنندگان برق	دولت	۹۵,۰۰۰
دولت	اسناد (اوراق) تسویه خزانه	تسویه بدهی‌های قطعی دولت تا پایان سال ۱۳۹۶ با مطالبات دولت (جمعی - خرجی)	-	۳۰,۰۰۰
دولت	اسناد خزانه اسلامی (با سررسید کمتر از یکسال)	استمرار جریان پرداخت‌های خزانه‌داری کل کشور	دولت	۱۰۰,۰۰۰
دولت	اوراق مالی اسلامی	پرداخت اصل و سود اوراق سررسید شده در سال ۱۳۹۷	دولت	۵۰,۰۰۰
شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته	اوراق مالی اسلامی (ریالی)	حقالق ۵۰٪ در قطارهای شهری	تضمین کننده ۵۰٪ از اوراق دولت بده و مابقی اوراق شهرداری‌ها هستند.	۸۰,۰۰۰
شرکت‌های و سازمان‌های دولتی، دانشگاه‌ها، موسسات آموزشی عالی	اوراق مالی اسلامی (ریالی)	اجرای طرح‌های دارای توجیه فنی-اقتصادی-مالی	منتشر کننده	۷۰,۰۰۰
شرکت‌های تابعه وزارت نفت و صنعت	اوراق مالی اسلامی (ارزی-ریالی)	سرمایه‌گذاری در طرح‌های نفت و گاز با اولویت میداين مشترک و طرح‌های زیربنایی و توسعه‌ای وزارت صنعت	منتشر کننده	۵۰,۰۰۰
شرکت‌های تابعه وزارت نفت	اوراق مالی اسلامی (ریالی - ارزی)	بازپرداخت اصل و سود اوراق سررسید شده، تسهیلات بانکی و تضامین سررسید شده و بدهی‌های سررسید شده پیمانکاران بیع متقابل	منتشر کننده	۳ میلیارد دلار
مجموع اوراق ریالی لایحه بودجه ۹۷ (دولت، شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها)				
مجموع اوراق ریالی انتشار یافته توسط دولت و شرکت‌های دولتی				
مجموع اوراق ریالی انتشار یافته توسط دولت (با سررسید بیش از یکسال)				
مجموع اوراق ریالی تضمین شده توسط دولت				

مجوز انتشار اوراق در لایحه ۹۷

در تبصره ۵ حدود ۲۶ هزار میلیارد تومان بابت طرح‌های مختلف با ماهیت اوراق مشارکت است و ۹۵۰۰ مورد آن برای بدهی‌ها است. می‌توان به دولت پیشنهاد داد هر چه زیر رقم بدهی فروخته شد به عنوان مالیات در نظر بگیرد ولی با شرایط کنونی معلوم نیست مورد استقبال قرار بگیرد. جنس این ۹۵۰۰ میلیارد تومان اسناد خزانه با ۲۶ هزار میلیارد تومان اوراق مشارکت فرق دارد. ۳ هزار میلیارد تومان هم اوراق تسویه است که پیمانکار با گرفتن آن می‌تواند بدهی‌های دولت را بدهد و چون این مورد درآمد دولت را کم می‌کند میزان کمی از آن منتشر می‌شود. ۱۰ هزار میلیارد تومان هم اوراق برای قرض‌های کوتاه مدت است. ۵ هزار میلیارد تومان هم برای بازپرداخت اصل و فرع بدهی‌ها است که از طریق قرض از مردم یا بانکها سعی می‌شود اصل و سود اوراق سررسید پرداخت شود که هر سال هم زیاد می‌شود. ۸ هزار میلیارد تومان هم برای شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته و ۷ هزار میلیارد تومان هم برای شرکتها و سازمانهای

(هزار میلیارد ریال)

درآمد حاصل از انتشار اوراق برای دولت	بازپرداخت اصل اوراق	اختلاف میزان اوراق منتشر شده و بازپرداخت اصل اوراق
۳۹۵	۱۴۶	۲۴۹
۴۳۵	۳۱۰	۱۲۵
٪۱۰	٪۱۱۲	٪۵۰+

جدول ۱۱: بازپرداخت اصل اوراق دولتی

اعتبارات اختصاص یافته جهت پرداخت تسهیلات به طرح‌های اشتغالزایی

عنوان	اعتبار
بند (الف) تبصره ۱۸: از محل افزایش قیمت حامل‌های انرژی	۱۷۴,۰۰۰
جزء (الف-۱) تبصره ۱۸: سپرده‌گذاری صندوق توسعه ملی در بانک‌ها	۱۵۰,۰۰۰
جزء (الف-۲) تبصره ۱۸: از محل منابع بانکی	۳۳۴,۰۰۰
جمع	۶۷۴,۰۰۰

جدول ۱۲: حامل‌های انرژی و اشتغال

دولتی و ... است که به دولت ربطی ندارد. مجموع اوراق ریالی لایحه ۷۱ هزار میلیارد تومان است که به این معنا است که دولت حاضر است این رقم را قرض بگیرد و با این کار نرخ بهره بالا می‌رود. خود دولت ۴۳ و نیم هزار میلیارد تومان از بازار کشور قرض می‌خواهد که این بازار یا بانک یا فرابورس است و برای آن بهره بیشتری نسبت به رقبا می‌دهد. (جدول ۱۰)

بازپرداخت اصل اوراق دولتی

حدود ۲۳ هزار میلیارد تومان بازپرداخت اصل اوراق و ۷ هزار میلیارد تومان بازپرداخت سود اوراق است. در این مورد تکیه بیش از حد به اوراق بدهی قابل توجه است. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷، پیش‌بینی شده است که ۴۳ هزار میلیارد تومان از منابع بودجه عمومی از طریق

در مورد افزایش قیمت حامل‌های انرژی و اشتغال نیز مجوز تبصره (۱۸) لایحه بودجه ۱۳۹۷ برای کسب درآمدی تا سقف ۱۷ هزار میلیارد تومان از محل افزایش قیمت حامل‌های انرژی در نظر گرفته شده است اما نامشخص بودن نحوه افزایش قیمت در متن تبصره دیده می‌شود. در این مورد دو گزینه قابل انتظار است:

- ۱- تأمین اعتبار مذکور از طریق افزایش حداقل ۲۰ درصدی قیمت همه حامل‌ها
- ۲- تأمین اعتبار مذکور از طریق افزایش قیمت بنزین به ۱۵۰۰ و نفت گاز به ۴۰۰ در این مورد ابهاماتی وجود دارد که شامل نحوه تخصیص اعتبارات، ضمانت اجرای ایجاد شغل و تأثیرات اقتصاد کلان افزایش قیمت حامل‌های انرژی (رشد اقتصادی، اشتغال، تورم و...) است.

در پایان این گزارش جمع‌بندی و راه‌حلی برای عملی شدن بودجه و بهبود آن در سال‌های آتی عنوان شده بود که بیشتر روی کم کردن هزینه دولت و بودجه عمومی تمرکز داشت. در این جمع‌بندی آمده بود: به نظر می‌رسد دولت متوجه شده است که دیگر با نفت فروشی نمی‌توان کشور را اداره کرد. تغییر پارادایمی در حال شکل‌گیری است که نشانه آن تصمیم دولت برای فروش ۴۰ هزار میلیارد اوراق و ایجاد پروژه عمرانی سودده است. اما برای عملی شدن این کار پوست اندازی لازم است و به نظر می‌رسد راه حل موجود، مشارکت عمومی - خصوصی است که بتواند بازدهی قابل قبولی برای پروژه‌ها داشته باشد و کار با کمترین هزینه و بهترین کیفیت انجام شود که این امر تنها از عهده بخش خصوصی برمی‌آید. بحث صدور خدمات فنی و مهندسی را هم می‌توان در لایحه دید.

در ادامه این جلسه مهندس محمد عطار دیان

عضو هیات مدیره سندیکا عنوان کرد: فعال کردن صنعت احداث می‌تواند اشتغال زیادی ایجاد کند و جلوی بسیاری از بحران‌ها را بگیرد. در مورد سرمایه‌گذار خارجی مشکل عمده بخش خصوصی مسئله رفتار دولت است که به خاطر نگرانی‌هایش از تضمین پروژه‌های بخش خصوصی خودداری می‌کند در حالی که تا تضمین بانک مرکزی و دولت نباشد سرمایه‌گذار خارجی به ایران نمی‌آید.

خیلی از این پروژه‌های نیمه تمام B.O.T هستند و هزینه آنها از درآمد خود آنها در می‌آید و تنها تسهیلات و تضمین برای راه اندازی آنها لازم است. در هر حال دولت با وجود شرایط نامطلوب خود باید برای بخش خصوصی بسترسازی کند و فرصت نفس کشیدن و تجدید نظر را در مورد بودجه‌های جاری به خود بدهد.

مهندس بیژن سعیدآبادی نایب رئیس

هیات مدیره سندیکا نیز عنوان کرد در افاق یک ساله نمی‌توان همه مسائل را حل کرد و باید به افق‌های بلندمدتی مانند ۸-۱۰ ساله

به نظر می‌رسد دولت متوجه شده است که دیگر با نفت فروشی نمی‌توان کشور را اداره کرد. تغییر پارادایمی در حال شکل‌گیری است که نشانه آن تصمیم دولت برای فروش ۴۰ هزار میلیارد اوراق و ایجاد پروژه عمرانی سودده است. اما برای عملی شدن این کار پوست اندازی لازم است و به نظر می‌رسد راه حل موجود، مشارکت عمومی - خصوصی است که بتواند بازدهی قابل قبولی برای پروژه‌ها داشته باشد و کار با کمترین هزینه و بهترین کیفیت انجام شود که این امر تنها از عهده بخش خصوصی برمی‌آید. بحث صدور خدمات فنی و مهندسی را هم می‌توان در لایحه دید.

فروش اسناد خزانه اسلامی، اوراق مشارکت و صکوک اجاره تأمین شود.

نکات مهم در این مورد اوراق تعهدزای بدون درج در جداول لایحه بودجه، اجازه انتشار اوراق بهادار به شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها و ... و افزایش ۳۷ هزار میلیارد تومانی مانده اصل اوراق بدهی دولت در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ است. نبود انضباط مالی و باز بودن سقف بودجه نیز مشهود است. در ردیف‌های متعددی عدد یک در مقابل ردیف‌های بودجه‌ای ذکر شده است که این امر باعث می‌شود سقف بودجه کل کشور نامعلوم شود: نفت و اوراق (جدول ۱۱)

حامل‌های انرژی و اشتغال

اندیشید. اگر نگاه بلندمدت نداشته باشیم فقط در چرخه مدیریت هزینه‌ها می‌افتیم و نمی‌توانیم راه حلی بیابیم. در این افق بلند مدت باید نقش بخش خصوصی در تولید ناخالص ملی بالا برود. متاسفانه حدود ۳ سال است در مورد طرح‌های نیمه تمام صحبت می‌شود ولی عملاً هیچ نوع کاری در این زمینه انجام نشده است. در مورد واگذاری این طرح‌ها باید از نگاه تجاری پرهیز کرد تا با فعال سازی آنها و با افزایش نقش خصوصی به پایدارسازی اقتصاد کمک کنیم.

در ادامه **مهندس محمود مصطفی زاده عضو هیات مدیره** عنوان کرد: کل بودجه دولت در حدود ۳۶۵ هزار میلیارد و کل نقدینگی حدود ۱۴۵۰ هزار میلیارد است، باید دید باقی مانده این پول کجاست. به نظر می‌رسد روی پولی که دست حاکمیت است و بودجه شرکتها کنترلی وجود ندارد، که می‌توان این بودجه‌ها را وارد جریان توسعه کرد. در مورد بودجه جاری و کم کردن آن نیز لازم است با پرداخت هزینه لازم این اقدام انجام داد، اگر دولت اقدام نمی‌کند شاید مجلس بتواند وارد شود. در مورد بودجه‌هایی که به سایر مراکز پرداخت می‌شود و هیچ برون دادی ندارند نیز باید تجدید نظر کرد، مجلس هم باید اقدامی در راستای کنترل آنها انجام دهد. وقتی اعتبارات تملک دارایی کاهش می‌یابد به طبع آن ۴۰۰ نوع شغل و کارخانه وابسته به آن تعطیل می‌شود و باید دید با این روند دولت از کجا مالیات خواهد گرفت. با تعطیلی واحدهای عمرانی، بیکاری بیشتر شده و ناامنی و مشکلات عدیده به وجود می‌آید. دولت در این شرایط باید هزینه نیروهای امنیتی را برای کنترل ناراضی‌ها افزایش بدهد یا اشتغال ایجاد کند که خود امنیت به همراه دارد.

مهندس سیامک مسعودی عضو کمیسیون اقتصاد هم عنوان کرد: روند بودجه نشان می‌دهد که پول بخش خصوصی رفته رفته کمتر می‌شود و باید دید دولتمردان چرا

به این روند رو به کاهش توجه ندارند. در مورد اسناد خزانه هم باید گفت این اسناد نرخ بهره را توجیه و در جاهای دیگر هم بالا نگه می‌دارد، از طرفی به نوعی ضد اشتغال است و تمایل به کار کمتر می‌شود. خروجی ضد اشتغال بودن این اوراق باعث می‌شود چند سال آینده همه فکر کنند اگر این اوراق را نمی‌گرفتند، بهتر بود. به نظر می‌رسد بسیاری از موارد بودجه جاری، واقعا غیر واجب است و باید دید مجموع این بودجه‌های غیر واجب نسبت به کل بودجه چقدر است.

مهندس علی اصغر گل‌سرخ، عضو کمیسیون تحقیق و توسعه هم عنوان کرد: طبیعی است که روی هزینه‌ها تامل کنیم اما طبق فرمایش همکاران باید دنبال منابع

اقتصاد نیز عنوان کرد در مورد پروژه‌های نیمه تمام، پذیرش تعهد و وثائق دولت حداقل در بازار سرمایه داخلی نکته مهمی است. متاسفانه صرفاً بر مبنای ترازنامه عمل می‌شود که شرکت‌های عمرانی عموماً ترازنامه قابل توجهی ندارند. دولت باید هر آنچه را به بخش خصوصی می‌دهد تعهد کند، علاوه بر این در واگذاری طرح‌ها سرعت تصمیم‌گیری و وجود مکانیزم هم بسیار مهم است. تا کنون تمرکز ما بر خودکفایی بوده ولی برای موفقیت باید بازار جهانی را هدف قرار گرفت که این امر در مورد خدمات فنی و مهندسی امکان پذیر است.

در پایان جلسه مهندس علیاری به جمع بندی نظر حاضران به شرح ذیل پرداخت و اهم این موارد را برشمرد:

- ۱- لزوم توسعه صدور خدمات فنی و مهندسی جهت ارزآوری و ایجاد درآمد از صادرات غیر نفتی
- ۲- تمرکز بر اجرای طرح‌های نیمه تمام
- ۳- چرایی تخصیص بودجه‌های کلان به بخش‌های خاص
- ۴- ارتباط مستقیم رشد بودجه‌های عمرانی با اشتغال
- ۵- ارتباط مستقیم نرخ بهره با بیکاری
- ۶- لزوم پیدا کردن منابع مالی جدید برای توسعه زیرساختها
- ۷- پذیرش تعهدات دولت به عنوان وثیقه
- ۸- استفاده از سرمایه گذاری خارجی
- ۹- استقرار خارجی «فاینانس یا یوزانس»
- ۱۰- وام‌های با بهره کم

جدید باشیم. متاسفانه ما ۷۰ سال است منتظر بوده ایم تا در مناقصه شرکت کنیم و کار خود را ادامه دهیم، حال روند عوض شده و به همین دلیل است که اکنون ۸۰ درصد شرکت‌های ما کار ندارند. باید به درآمدزایی، و برقراری مجدد جایزه صادراتی توجه شود. بدون حمایت دولت نمی‌توان بیرون از کشور کار کرد. پروژه‌های نیمه تمام فرصتی است که بخش خصوصی می‌تواند تام و کامل آنها را انجام دهد و دوباره همان بخش خصوصی توانمند شود، البته بدون حمایت دولت این امر ممکن نیست.

مهندس پرهام سیدین عضو کمیسیون

بودجه‌ای که در ۱۹ آذر به مجلس ارائه شد، همه را نگران کرد. این نگرانی را به خوبی می‌توان در لایه‌های حرف‌های کارشناسان اقتصادی مشاهده کرد. بودجه‌ای که با وجود آنکه گفته می‌شود شفاف است اما دوز غلظت کدوری آن بیشتر از شفافیت توی چشم می‌زند. ایلنا درباره لایحه بودجه ۹۷ با دکتر محمود جامساز گفت‌وگو کرده است. در این گفت‌وگو که در روزنامه قانون منتشر شده، ابعاد مختلف لایحه بودجه بررسی شده است. متن این مصاحبه به این شرح است:

به نظر می‌رسد لایحه بودجه ۹۷ از تضادهای درونی برخوردار است، دولت در بودجه سال ۹۷ ایجاد ۸۴۰ هزار شغل را هدف گرفته، آیا منابع تامین ۸۴۰ هزار شغل در بودجه مشخص شده است؟ آنچه مشخص است این است که لایحه بودجه سال ۹۷، حاوی تضاد در سیاست‌گذاری‌هاست، دولت در لایحه بودجه به توسعه اقتصادی می‌اندیشد و ارقامی را ارائه می‌دهد که از واقعیات اقتصادی کشور فاصله دارند.

واقعیت این است که پرداخت یارانه‌ها که از دولت دهم آغاز شد از هیچ منطق اقتصادی و عدالت اجتماعی پیروی نمی‌کند، زیرا همه اقشار را از غنی و فقیر شامل می‌شود. پرداخت مبلغ ۴۵۵۰۰ تومان به هر فرد با گذشت زمان و انباشت تورم‌های سالانه به قدری بی‌ارزش شده که حتی افراد فقیر را نیز ارضا نمی‌کند.

منابع تامین یارانه‌ها ما به التفاوت فروش افزایش حامل‌های انرژی بود اما با وجود افزایش سالانه بهای انرژی و سایر خدمات دولتی، هیچ تغییری در مبلغ آن حاصل نشده است؛ یعنی یارانه‌ها با افزایش سال‌ها تورم، خاصیت خود را از دست داده و نه تنها باری را از دوش طبقات آسیب‌پذیر برداشته بلکه سبد معیشتی آنان را روز به روز کوچک‌تر و محدودتر ساخته است. با وجود آنکه چندی پیش به توصیه مجلس، دولت بخشی از پرداخت‌های یارانه‌ای را قطع کرد اما پس از مدتی دوباره همان پرداخت‌ها آغاز شد و اینک در لایحه بودجه ۹۷ برای ساماندهی فرآیند پرداخت یارانه‌ها و برقراری

آوار آمارهای اشتباهی بر سر بودجه

گفت‌وگو با دکتر محمود جامساز

عدالت اجتماعی، ۱۹ هزار میلیارد تومان از بودجه یارانه‌ها را کاهش داده و آن را به ۲۳ هزار میلیارد تومان رسانده است که آن نیز مستلزم حذف تعداد ۲۵ تا ۳۰ میلیون نفر از یارانه‌بگیران است، که گامی به جلو محسوب می‌شود.

اما نگرانی‌هایی وجود دارد که در فرآیند حذف این تعداد از یارانه‌بگیران، بسیاری از آحاد برخوردار حذف نشوند ولی برخی مشمولان واقعی در لیست حذف شدگان قرار گیرند.

این مسئله به این دلیل است که هنوز سازوکار نحوه شناسایی و تمیز بین خانواده‌های برخوردار و غیربرخوردار در کشور ما مشخص نیست.

دولت برای صرفه جویی در مخارج خود، اقدام به کاهش بودجه یارانه کرده است اما به نظر می‌رسد که درآمارها تناقض وجود دارد، این را تایید می‌کنید؟

به طور کلی ۱۹ هزار میلیارد تومان صرفه‌جویی در مخارج دولت از محل کاهش بودجه یارانه‌هاست که در مقابل، دولت مبالغی برای کاهش هزینه سلامت، درمان، کاهش فقر مطلق، یارانه نان و خرید تضمینی گندم به یارانه‌ها اضافه کرده است.

کاهش یارانه‌ها یکی از سه محوری است که در بودجه ۹۷، رییس جمهور آن را تحول عظیمی تلقی کرده، دو محور دیگر اشتغال گسترده و حذف فقر مطلق است که دستیابی به عدالت را ممکن می‌سازد که البته در هر سه مورد، انتقادات بسیاری در عملکرد گذشته و حال دولت وارد است.

این موضوع را چگونه تحلیل می‌کنید؟

با توجه به آمار بیکاری ۱۲٫۷ درصدی اعلامی از سوی صندوق بین‌المللی پول و عملکرد شرکت‌های خصولتی، به تعویق افتادن ماه‌ها حقوق و دستمزد کارکنان تعدادی از شرکت‌های خصولتی و شبه‌دولتی، تعطیلی هزاران موسسه و کارگاه تولیدی، وفور فساد اقتصادی و مالی و اتلاف منابع بانکی توسط شخصیت‌های حقیقی و حقوقی متصل به نهادها و عوامل قدرت، فضای نامطلوب کسب‌وکار و پیش‌بینی ناپذیری آینده سامان دادن و تحقق اشتغال‌زایی گسترده و حذف فقر مطلق به یک باور خوشبینانه می‌ماند که چشم بر معضلات اساسی اقتصادی و سیاسی کشور بسته است. تخصیص ۱۷ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان برای اشتغال‌زایی که از محل مابه‌التفاوت افزایش قیمت‌های حامل‌های انرژی سال ۹۷ نسبت به سال جاری و تسهیلات بانکی و برداشت از صندوق توسعه ملی تامین می‌شود به اضافه مقادیر دیگری نظیر ۱۴۰ میلیارد تومان که از سوی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و واحدهای تابعه برای اشتغال‌زایی در نظر گرفته شده است.

آقای دکتر، اگر این منابع تخصیصی در نظر گرفته شده بر اساس اهداف تعیین شده هزینه شود، چه میزان از بار اشتغال خواهد کاست؟ به عبارتی معضل ۳٫۵ تا ۴ میلیون جمعیت بیکار اعم از دانش‌آموخته دانشگاهی که هر سال حدود ۷۰۰ تا یک میلیون نفر به آن اضافه می‌شود، با چه

تمهیداتی قابل حل است؟

متاسفانه دولت از دستاوردهای کنونی به خود می‌بالد. این در حالی است که برخی نهادها و سازمان‌ها به دولت وابسته نیستند اما از منابع دولتی استفاده می‌کنند و بودجه در نظر گرفته برای آن‌ها از برخی وزارتخانه‌ها بیشتر است. در حال حاضر نه بانک‌ها نظم گرفته‌اند، نه اشتغال‌زایی قابل قبول بوده و نه صندوق‌های بازنشستگی در مسیر درست قرار دارند. هنوز تکلیف هزاران سپرده‌گذار مالباخته موسسات مالی و اعتباری و بانکی مشخص نشده است، تفاهم‌نامه‌های منعقد در پسابرجام به عقد قرارداد منجر نشده، وضعیت مبادلات بانکی بین‌المللی روزبه‌روز پیچیده‌تر و پرهزینه‌تر شده، جذب سرمایه‌های خارجی امکان عملی نیافته، بخشی از مطالبات معوق بانک‌ها با استمهال به مطالبات جاری تبدیل شده و موسسات تولیدی کوچک و متوسط بخش خصوصی همچنان در برزخ حیات و ممات هستند.

آیا منابع تامین این تعداد از مشاغل در بودجه مشخص شده است؟

دولت در بودجه سال ۹۷ ایجاد ۸۴۰ هزار شغل را هدف گرفته است. اگر هر شغل پایدار را به طور میانگین در موسسات کوچک و متوسط حداقل ۱۰۰ تا ۱۵۰ میلیون تومان در نظر بگیریم که به راستی بیش از این مبلغ است، به حدود ۸۴ هزار میلیارد تا ۱۲۶ هزار میلیارد تومان سرمایه نیاز است.

حتی اگر ۸۴۰ هزار شغل ایجاد شود، می‌توان از الفاظی نظیر اشتغال گسترده و قابل قبول استفاده کرد؟ آیا الفاظ حقایق را کتمان می‌کند؟ تکلیف میلیون‌ها جمعیت غیر فعال چیست؟

در مورد حذف فقر مطلق که به اعتقاد من آرزو و آرمان همه ایرانیان است، چه لوازمی در بودجه پیش‌بینی شده است؟ از شکاف‌های آماری که از سوی نهادهای مختلف در مورد میزان فقر مطلق ارائه شده، آشکار است که مسئولان و مدیران دولتی، درک درستی از مفاهیم فقر، فقر مطلق و فقر نسبی ندارند،

ضمن اینکه آمارهایی که در مورد بیکاری، فقر مطلق، اشتغال، حجم نقدینگی، تورم و سایر متغیرهای اقتصادی ارائه می‌شود، فاقد یک ارتباط منطقی ریاضی است. از یک طرف بر رشد اقتصادی و افزایش تولید و اشتغال و درآمد ملی تأکید می‌شود، اما ۱۰ هزار میلیارد تومان از بودجه عمرانی نسبت به سال جاری کاسته می‌شود. بودجه عمرانی ۶۰ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده که کفاف تکمیل یک ششم هزینه‌های طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام را نیز نمی‌دهد. اما در حوزه درآمدها ۱۲۸ هزار میلیارد تومان درآمد مالیاتی پیش‌بینی شده، یعنی ۱۲ هزار میلیارد تومان بیش از سال جاری است.

آیا این فشار مضاعف بر اقتصاد در حال رکود نیست؟

به طور حتم همین‌طور است. به هر حال این مالیات را باید حقوق‌بگیران و دستمزدبگیران، کسبه و موسسات کوچک و متوسط مولد بخش خصوصی پرداخت کنند، زیرا نهادهای بزرگ اقتصادی فرادولتی و شبه‌دولتی با برخورداری از قدرتهای رانتی به راه‌های مالیات‌گریزی به خوبی واقف هستند.

آیا در نظام مالیات‌ستانی در راستای توزیع عادلانه درآمد، تحول جدیدی ایجاد شده است؟

مورد دیگری که آنتن ادراک جامعه را نسبت به لایحه بودجه حساس کرده، افزایش سه برابری هزینه‌های خروج از کشور بوده که به ۲۲۰ هزار تومان رسیده است؛ در حالی که برای زوار این مبلغ به نصف تقلیل می‌یابد که البته مشوقی برای زائران عتبات عالیات خارج از کشور است که سالانه میلیاردها دلار ارز را از کشور خارج می‌کنند، این درحالی است که دو قطب مهم زیارتگاه شیعیان جهان در کشور ما وجود دارد که می‌تواند با جذب گردشگران و زوار خارجی، منابع ارزی قابل توجهی را کسب کند. اما نگاه دولت فقط به درآمد یک هزار و ۱۷۰ میلیارد تومانی از عوارض خروج از کشور است و به محدوده رفت و آمد توجه نمی‌کند، مگر نه آن است

که هر مسافری روی بلیت هواپیما عوارض پرداخت می‌کند؟

به نظر می‌رسد که دولت در صدد آن است که با وضع عوارض جدید به نوعی کسری بودجه پنهان خود را تامین کند؟

بله درست است. در این باره دولت افزایش قیمت حامل‌های انرژی نظیر گاز، برق و آب را در دستور کار قرار داده و در این راستا انواع عوارض شهری و غیرشهری خدمات پستی، جرایم رانندگی، جرایم دیرکرد تمدید معاینه فنی، تعویض گواهینامه، تعویض کارت ملی و امثال آن نیز به منظور درآمدزایی هر چه بیشتر مشمول افزایش قرار خواهند گرفت.

البته لازم به ذکر است که دولت، چراغ خاموش بهای خدمات دولتی را که برخی آن‌ها در اصل مستمر نیستند و مورد توجه قرار نمی‌گیرند نیز در گذشته افزایش داده بود. اما این درآمدها به اضافه ۱۰۱ هزار میلیارد تومان معادل تقریبی ۳۰ میلیارد دلاری که با برآورد بهای هر بشکه نفت ۵۵ دلاری و با احتساب هر دلار ۳۵۰۰ تومان انتظار می‌رود، به زحمت از درآمدهای نفتی حاصل شود، به طور یقین برای پرداخت هزینه‌های دیوان سالاری که اهم آن هزینه پرداخت ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر کارمند و آن‌گونه که گفته می‌شود تا حدود ۳۰۰ هزار مدیر که پرداختی به مدیران تقریباً به پرداختی کل کارکنان نزدیک است و همچنین پرداخت حقوق پنج میلیون بازنشسته و کمک به صندوق‌های بازنشستگی و تامین اجتماعی که از وضعیت بسیار نامتورانی برخوردارند و مطالبات بسیاری از دولت دارند، قادر به پوشش نخواهد بود. بنابراین کسری بودجه را مانند همه دولت‌های قبل تجربه خواهد کرد. کوتاه سخن آنکه در مجموع به نظر می‌رسد این بودجه از تضادهای درونی برخوردار است که قادر به تامین اهدافی که پیش‌بینی شده‌اند از جمله ایجاد اشتغال گسترده و حذف فقر مطلق نخواهد بود. با این اوصاف باید منتظر ماند و دید که مجلس، چه تغییراتی را در فرآیند بررسی و تصویب در آن ملحوظ خواهد کرد.

رئیس جمهوری لایحه بودجه ۱۳۹۷ را با سقف ۱۱۹۴ تریلیون تومان به مجلس تقدیم کرد. در لایحه بودجه سال بعد مجموع بودجه عمومی دولت حدود ۴۲۹ هزار میلیارد تومان است که در مقایسه با رقم ۳۷۱ هزار میلیاردی لایحه امسال حدود ۶۰ هزار میلیارد تومان افزایش دارد و از منابع مختلف حدود ۱۱۰ هزار میلیارد تومان برای طرح‌های عمرانی سرمایه گذاری خواهد شد.

کاهش ۹ درصدی بودجه مجموعه وزارت راه در لایحه بودجه ۹۷

اعتبار در نظر گرفته شده برای شرکت‌ها و سازمان‌های تابع وزارت راه و شهرسازی در لایحه پیشنهادی سال ۹۷ دولت، ۷۸ میلیارد و ۳۰۰ میلیون ریال است که در مقایسه با بودجه سال ۱۳۹۶ حدود ۹ درصد کاهش را نشان می‌دهد.

به گزارش ایرنا، در لایحه بودجه دولت برای سال آینده، اعتبار برخی سازمان‌ها و شرکت‌های تابع وزارت راه و شهرسازی بیش از ۹۰ درصد افزایش یا ۶۲ درصد کاهش یافته است. در این لایحه، بودجه سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای به منظور افزایش ایمنی در راه‌های کشور و رفع نقاط حادثه‌خیز و تعمیر و نگهداری راه‌های دولت ۲۰ هزار و ۴۰ میلیارد ریال در نظر گرفته که نسبت به بودجه سال ۱۳۹۶ حدود ۹۶ درصد رشد نشان می‌دهد. همچنین دولت برای سازمان مجری ساختمان‌ها و تاسیسات دولتی با هدف ساخت و تکمیل برخی ساختمان‌های عمومی و دولتی کشور هشت هزار و ۹۳۰ میلیارد ریال پیشنهاد کرده که نسبت به بودجه سال ۱۳۹۶ حدود ۸۲ درصد افزایش یافته است.

دولت در بودجه سال آینده برای سازمان هواپیمایی کشوری یک هزار و ۸۰ میلیارد ریال اعتبار در نظر گرفت که نسبت به سال ۱۳۹۶ حدود ۵۲ درصد افزایش یافته است. بودجه سازمان هواشناسی کشور نیز با یک هزار و ۱۴۰ میلیارد ریال اعتبار نسبت به بودجه امسال حدود ۴۶ درصد رشد نشان می‌دهد.

دولت در سال آینده برای مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی در مجموع یک هزار و ۴۰ میلیارد ریال بودجه در نظر گرفت که نسبت به اعتبار امسال ۳۱ درصد افزایش یافته است. بودجه راه آهن جمهوری اسلامی ایران نیز در

بودجه ۹۷ در یک نگاه

سال آینده ۱۵ هزار و ۸۲۰ میلیارد ریال تعیین شده است که در مقایسه با بودجه سال ۱۳۹۶ حدود ۱۰ درصد افزایش دارد.

دولت در لایحه پیشنهادی خود به مجلس اعتبار شرکت شهرسازی امام خمینی (ره) را از ۱۶۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۶ به ۶۰ میلیارد ریال در بودجه امسال رسانده و ۶۲ درصد کمتر کرده است. در بودجه پیشنهادی دولت به مجلس شورای اسلامی بودجه ۴۲ هزار و ۷۰۰ میلیارد ریالی شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل کشور به ۲۳ هزار و ۷۴۰ میلیارد ریال رسیده است که کاهش ۴۴ درصدی را نشان می‌دهد. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور اعتبار عمرانی (تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) وزارت راه و شهرسازی بیش از ۸۶ هزار میلیارد ریال بود که در بودجه سال ۱۳۹۷ این رقم به ۷۸ هزار و ۳۰۰ میلیارد ریال کاهش یافته است.

رشد ۱۲ درصدی درآمد دولت از محل واگذاری انواع اوراق مالی اسلامی

دولت در لایحه دخل و خرج خود در سال ۱۳۹۷ بالغ بر ۷۳ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان انواع اوراق مالی اسلامی را برای تسویه بدهی‌های

خود پیش بینی کرده و در عین حال انتشار سه میلیارد دلار اوراق ارزی مالی اسلامی را در دستور کار خود قرار داده است.

به گزارش فارس، در تبصره ۵ ماده واحده لایحه پیشنهادی دولت به مجلس با رعایت قوانین و مقررات پیش بینی شده در سال ۱۳۹۷ بالغ بر ۷۳ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان انواع اوراق مالی اسلامی از جمله اسناد خزانه ریالی را برای تسویه بدهی‌های خود منتشر نماید. در عین حال در این دوره انتشار سه میلیارد دلار اوراق مالی اسلامی پس از تصویب از هیات وزیران در دستور کار دولت قرار داده شده است.

این در حالی است که دولت در جداول پیش‌بینی واگذاری و تملک دارایی‌های مالی در سال ۱۳۹۷ منابع حاصل از فروش و واگذاری انواع اوراق مالی اسلامی را با رشد حدود ۱۲ درصدی نسبت به سال قبل به مبلغ ۳۸ هزار و ۵۰۰ میلیارد و یکصد هزار تومان برآورد کرده است. دولت برای سال مالی ۱۳۹۶ منابع حاصل از فروش و واگذاری انواع اوراق مالی اسلامی را معادل ۳۴ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان پیش‌بینی کرده بود.

به گزارش فارس، در جدول شماره ۵ درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری دارایی‌های مالی لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ منابع حاصل از فروش و واگذاری انواع اوراق مالی اسلامی در حالی معادل ۳۸ هزار و ۵۰۰ میلیارد و یکصد هزار تومان برآورد شده که منابع حاصل از فروش اسناد خزانه اسلامی ۹ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان، دریافت مطالبات قطعی دولت از اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی به عنوان اوراق تسویه خزانه معادل سه هزار میلیارد تومان و انتشار اوراق مالی اسلامی معادل ۲۶ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده است.

در بند "الف" تبصره ۵ ماده واحده لایحه پیشنهادی بودجه سال ۱۳۹۷ دولت به مجلس آمده است: شرکت‌های دولتی و وابسته وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی و همچنین دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و مؤسسات پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری تا سقف هفتاد هزار میلیارد ریال معادل ۷ هزار میلیارد تومان اوراق مالی اسلامی ریالی برای اجرای طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی خود که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد، با تضمین و بازپرداخت اصل و سود

توسط خود، منتشر کنند.

در بند "ب" نیز دولت تا مبلغ دو بیست و شصت هزار میلیارد ریال معادل ۲۶ هزار میلیارد تومان اوراق مالی اسلامی (ریالی - ارزی) منتشر و منابع حاصل را به ردیف شماره ۳۱۰۱۰۸ جدول شماره (۵) این قانون واریز کند. منابع واریزی به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه تمام و طرح‌های ساماندهی دانشگاه‌ها مندرج در بیوست شماره (۱) و همچنین اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی این قانون اختصاص می‌یابد تا براساس موافقت نامه متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور هزینه شود. سود و هزینه‌های مربوط به انتشار اوراق مذکور در جدول شماره (۹) این قانون پیش بینی و قابل پرداخت می‌باشد.

همچنین در بند "ج" اوراق فروش نرفته طرح‌های بندهای (الف) و (ب) این تبصره، در سقف مطالبات معوق طرح با تأیید رئیس دستگاه اجرائی، ذیحساب ذیربط و سازمان برنامه و بودجه کشور قابل واگذاری به تمامی طلبکاران طرح اعم از بیمانکاران، مشاوران، تأمین‌کنندگان تجهیزات و همچنین سایر هزینه‌های طرح‌ها و پروژه‌ها از جمله تملک اراضی و تأدیه بدهی طرح‌های ساماندهی دانشگاه‌ها است.

در بند "د" نیز به شهرداری‌های کشور و سازمان‌های وابسته به آنها اجازه داده شده با تأیید وزارت کشور یا سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور تا سقف هشتاد هزار میلیارد ریال معادل ۸ هزار میلیارد تومان اوراق مالی اسلامی ریالی با تضمین خود و با بازپرداخت اصل و سودان توسط همان شهرداری‌ها منتشر کنند. حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از سقف اوراق موضوع این بند به طرح‌های قطار شهری اختصاص می‌یابد. تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق برای اجرای طرح‌های قطار شهری به نسبت پنجاه درصد (۵۰٪) دولت و پنجاه درصد (۵۰٪) شهرداری‌ها است و تضمین پنجاه درصد (۵۰٪) سهم دولت برعهده سازمان برنامه و بودجه کشور می‌باشد.

میزان سپرده نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بانک‌های عامل موضوع این بند حداکثر پنج درصد (۵٪) تعیین می‌گردد. اوراق فروش نرفته این بند در سقف مطالبات معوق طرح با تأیید شهرداری مربوطه و

سازمان برنامه و بودجه کشور قابل واگذاری به طلبکاران طرح می‌باشد.

در بند هـ آمده است دولت اسناد خزانه اسلامی با حفظ قدرت خرید و با سررسید تا سه سال را صادر و به طلبکاران شامل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، خرید تضمینی محصولات استراتژیک کشاورزی، مابه‌التفاوت قیمت تضمینی محصولات با قیمت فروش، تأدیه بدهی‌های سازمان‌های بیمه پایه سلامت و مطالبات تولیدکنندگان برق تا سقف نود و پنج هزار میلیارد ریال معادل ۹ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان واگذار کند.

بازپرداخت اصل این اسناد در قوانین بودجه‌های سنواتی کل کشور پیش‌بینی می‌شود و خزانه‌داری کل کشور موظف است از محل اعتبارات ردیف‌های فصل مربوطه و جدول (۸) این قانون نسبت به تسویه آن اقدام نماید.

همچنین در بند و این تبصره دولت از طریق

تملك دارایی‌های سرمایه‌ای با بدهی اشخاص یاد شده به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی از طریق تسویه بدهی‌های بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به دولت به وسیله این اسناد قابل تسویه است.

در ادامه بند "ز" نیز عنوان کرده دولت به منظور استمرار جریان پرداخت‌های خزانه‌داری کل کشور، تا مبلغ یکصد هزار میلیارد ریال معادل ۱۰ هزار میلیارد تومان اسناد خزانه اسلامی با سررسید کمتر از یک سال منتشر و اسناد مزبور را صرف تخصیص‌های اولویت‌دار ابلاغی از سوی سازمان برنامه و بودجه کشور موضوع این قانون نماید. تسویه این اسناد در سررسید، مقدم بر تمامی پرداخت‌های خزانه‌داری کل کشور می‌باشد. انتقال تعهدات مربوط به اسناد منتشره به سال بعد ممنوع است.

در بند "ح" عنوان شده دولت برای بازپرداخت اصل و سود اوراق سررسید شده در سال ۱۳۹۷ تا معادل پنجاه هزار میلیارد ریال معادل ۵ هزار

اسناد یا اوراق تسویه خزانه، بدهی‌های قطعی خود به اشخاص حقیقی و حقوقی و تعاونی و خصوصی که در چهارچوب مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۶ ایجاد شده، با مطالبات قطعی دولت شامل وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی از اشخاص مزبور تا مبلغ سی هزار میلیارد ریال معادل سه هزار میلیارد تومان را به صورت جمعی - خرجی تسویه کند.

مطالبات قطعی دولت از اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی که در اجرای بند (پ) ماده (۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور به شرکت‌های دولتی منتقل شده با بدهی دولت به شرکت‌های مذکور، مطالبات اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی از دولت بابت طرح‌های

میلیارد تومان اوراق مالی اسلامی ریالی منتشر نماید. اصل و سود و هزینه‌های مترتب بر انتشار این اوراق در بودجه‌های سنواتی کل کشور پیش‌بینی می‌شود.

و در بند "ط" تبصره فوق به منظور سرمایه‌گذاری در طرح‌های نفت و گاز با اولویت میادین مشترک وزارت نفت و طرح‌های زیربنایی و توسعه‌ای وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارتخانه‌های مذکور از طریق شرکت‌های تابعه ذیربط و با تصویب شورای اقتصاد، اوراق مالی اسلامی (ریالی - ارزی) در سقف پنجاه هزار میلیارد ریال معادل ۵ هزار میلیارد تومان منتشر و بازپرداخت اصل و سود این اوراق توسط شرکت‌های مذکور از محل افزایش تولید همان میادین برای طرح‌های وزارت نفت و عایدات

طرح برای طرح‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت تضمین نمایند.

همچنین در بند "ی" تبصره مذکور وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذیربط برای بازپرداخت اصل و سود اوراق ارزی-ریالی سررسیدشده، تسهیلات بانکی و تضامین سررسیدشده و همچنین بازپرداخت بدهی‌های سررسید شده به پیمانکاران قراردادهای بیع متقابل طرح‌های بالادستی نفت و گاز تا سقف معادل سه میلیارد دلار اوراق مالی اسلامی (ریالی - ارزی) با تصویب هیات وزیران منتشر نماید. شرکت‌های مذکور موظف‌اند اصل و سود اوراق منتشرشده را حداکثر تا پنج سال از محل منابع داخلی خود تسویه نمایند.

در نهایت بند "گ" نیز آورده است: به منظور مدیریت تعبات احتمالی انتشار اوراق مالی اسلامی در بازارهای پول و سرمایه کشور، کمیته‌ای متشکل از رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور، وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر نحوه انتشار اوراق موضوع این قانون نظارت خواهند کرد. نرخ‌های سود اسمی اوراق منتشره و میزان مجاز خرید اوراق فوق‌الذکر توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران توسط این کمیته تعیین می‌شود.

بر اساس تبصره ۵ ماده واحد لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ دولت به مجلس، اوراق و اسناد منتشره جهت تسویه بدهی دولت موضوع بندهای (ح)، (ز) و (و) از هرگونه بررسی در کمیته مذکور مستثنی است. همچنین نحوه صدور انتشار اوراق مربوط به شرکت‌ها و دستگاه‌هایی که بدون تضمین دولت منتشر می‌شود نیز مشمول جزء (۱) این بند می‌باشد. به گزارش فارس، وزارت امور اقتصادی و دارایی به نیابت از دولت مسئول انتشار اوراق مالی مربوط به دولت است. اوراق و اسناد این تبصره از پرداخت هرگونه مالیات معاف است.

جزئیات انتشار اوراق مالی اسلامی در سال ۹۷

بر اساس لایحه بودجه سال ۹۷، شرکت‌های دولتی، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پارک‌های علم و فناوری ۷۰ هزار میلیارد ریال و شهرداری‌ها ۸۰ هزار میلیارد ریال اوراق مالی اسلامی منتشر می‌کنند. به گزارش مهر، بر اساس تبصره ۵ لایحه بودجه

سال ۹۷ کل کشور، اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۷ با رعایت قوانین و مقررات:

الف: شرکت‌های دولتی و وابسته وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی و همچنین دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و موسسات پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری تا سقف هفتاد هزار میلیارد ریال اوراق مالی اسلامی ریالی برای اجرای طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی خود که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد، با تضمین و بازپرداخت اصل و سود توسط خود، منتشر کنند.

ب: دولت تا مبلغ دو بیست و شصت هزار میلیارد ریال اوراق مالی اسلامی (ریالی - ارزی) منتشر و منابع حاصل را به ردیف شماره ۳۱۰۱۰۸ جدول شماره (۵) این قانون واریز کند. منابع واریزی به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام و طرح‌های ساماندهی دانشگاه‌ها مندرج در پیوست شماره (۱) و همچنین اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی این قانون اختصاص می‌یابد تا بر اساس موافقتنامه متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور هزینه شود. سود و هزینه‌های مربوط به انتشار اوراق مذکور در جدول شماره (۹) این قانون پیش‌بینی و قابل پرداخت می‌باشد.

ج: اوراق فروش نرفته طرح‌های بندهای (الف) و (ب) این تبصره، در سقف مطالبات معوق طرح با تأیید رئیس دستگاه اجرایی، ذی‌حساب ذیربط و سازمان برنامه و بودجه کشور قابل واگذاری به تمامی طلبکاران طرح (اعم از پیمانکاران، مشاوران، تامین‌کنندگان تجهیزات و همچنین سایر هزینه‌های طرح‌ها و پروژه‌ها از جمله تملک اراضی و تادیه بدهی طرح‌های ساماندهی دانشگاه‌ها) است.

د: شهرداری‌های کشور و سازمان‌های وابسته به آنها با تأیید وزارت کشور (سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) تا سقف هشتاد هزار میلیارد ریال اوراق مالی اسلامی ریالی با تضمین خود و با بازپرداخت اصل و سود آن توسط همان شهرداری‌ها منتشر کنند. حداقل پنجاه درصد از سقف اوراق موضوع این بند به طرح‌های قطار شهری اختصاص می‌یابد. تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق برای اجرای طرح‌های قطار شهری به نسبت پنجاه درصد دولت و پنجاه درصد شهرداری‌ها است و تضمین پنجاه

درصد سهم دولت بر عهده سازمان برنامه و بودجه کشور می‌باشد.

میزان سپرده نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بانک‌های عامل موضوع این بند حداکثر پنج درصد تعیین می‌گردد. اوراق فروش نرفته این بند در سقف مطالبات معوق طرح با تأیید شهرداری مربوطه و سازمان برنامه و بودجه کشور قابل واگذاری به طلبکاران طرح می‌باشد.

طرح‌های نیمه‌تمام

در تبصره ۱۹ لایحه بودجه دولت در ۱۴ بند تمهیداتی برای مشارکت بخش خصوصی در تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام عمرانی اندیشیده است.

در لایحه بودجه سال ۹۷، در تبصره ۱۹ دولت چارچوبی را برای مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های عمرانی در نظر گرفته است.

در این تبصره آمده است: به دولت اجازه داده می‌شود به منظور جلب مشارکت هرچه بیشتر بخش خصوصی و تعاونی در اجرای طرح‌ها و پروژه‌های منتخب جدید و نیمه‌تمام (با اولویت طرح‌های نیمه‌تمام) و بهره‌برداری طرح‌ها و پروژه‌های تکمیل شده یا در حال بهره‌برداری، در قالب سازوکار مشارکت عمومی - خصوصی، نسبت به انعقاد انواع قرارداد (از جمله واگذاری، مشارکت، ساخت و بهره‌برداری یا برون‌سپاری) با بخش خصوصی و تعاونی اقدام و تمام یا بخشی از وظایف و مسئولیت‌های خود در تأمین کالاها و خدمات در حوزه‌هایی از قبیل پدیدآوری، طراحی، ساخت، تجهیز، نوسازی، بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری را در چارچوب مقررات ذیل به بخش خصوصی و تعاونی واگذار نماید:

۱- برای آن دسته از طرح‌های نیمه‌تمام یا جدید که انتفاعی بوده و دولت عدم تعیین قیمت اداری و غیراقتصادی برای آنها را تضمین می‌کند، اعتبار پیش‌بینی شده از محل بودجه عمومی به صورت وجوه اداره شده یا یارانه سود تسهیلات در قالب قرارداد مشخص، به بانک‌های منتخب عامل تجاری یا توسعه‌ای پرداخت می‌شود. بانک‌های مذکور، بر اساس شرایط و منابع تعهد شده از سوی دولت، منابع ارزی و تا ده درصد ورودی سالیانه صندوق توسعه ملی که به صورت ریالی در آنها سپرده‌گذاری و از جانب صندوق تعهد می‌شود

و نیز منابع مالی قابل تامین از طریق نهادهای فعال در بازارهای پولی و مالی و منابع مالی خارجی، در کنار آورده خود، بسته تامین مالی هر طرح را اعلام می نماید. دستگاه اجرایی مبتنی بر ویژگی های هر طرح و شرایط رقابتی فراهم شده، نسبت به عقد قرارداد با بخش خصوصی و تعاونی اقدام می کند.

۲- دستگاه اجرایی با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور شرایطی را فراهم می نماید که طرح های تملک دارایی سرمایه ای «حاکمیتی» یا طرح های غیرانتفاعی «دارایی اهداف اجتماعی»، به بخش خصوصی و تعاونی برون سپاری شده و یا از شرایط مندرج در موضوع بند (۱) این تبصره با روش عقد قرارداد مشارکت استفاده نمایند.

۳- دولت می تواند نسبت به ارائه تضامین حاکمیتی برای تامین مالی خارجی، موافقت با تهین اموال (به استثنای اموال موضوع اصل ۸۳ قانون اساسی) و محل اجرای طرح و همچنین ارائه تضمین خرید محصول اقدام کند.

۴- طرح های موضوع این تبصره مشمول محدودیت های مندرج در اجزاء (۱) و (۲) بند (ط) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) نمی باشند.

۵- دستگاه های اجرایی مجازند ۵۰ درصد از درآمدهای اختصاصی خود را صرف خرید محصول، یارانه سود و یا وجوه اداره شده طرح های این تبصره نمایند.

۶- تعهدات دولت برای قراردادهای منعقد شده در سال ۱۳۹۷ در سال های آتی نیز لازم الاجراست.

۷- درآمدهای ناشی از سرمایه گذاری بخش خصوصی و تعاونی در قرارداد مشارکت از مشوق های مالیاتی جزء های (۱) و (۲) بند "ث" ماده ۱۳۲ قانون مالیات های مستقیم موضوع ماده (۳۱) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و اصلاحات بعدی آن برخوردار می باشد.

۸- دولت می تواند در بهره برداری و توسعه حوزه های سلامت، آموزش و تحقیقات و فرهنگ موضوع تبصره (۲) بند (ج) ماده (۳) قانون اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و فعالیت ها و بنگاه های مشمول گروه سه ماده (۲) قانون اجرای سیاست های اصل (۴۴) با حفظ مالکیت دولت از روش های

مشارکت عمومی - خصوصی استفاده نماید. ۹- حق بیمه کارکنان شاغل در قراردادهای مشارکتی معادل شش و شش دهم (۶,۶) درصد حق بیمه و همانند قراردادهای پیمانکاران طرح های عمرانی دولت خواهد بود. سازمان تامین اجتماعی موظف به دریافت لیست و حق بیمه کارکنان شاغل و ارائه مفاسحاسب ماده (۳۸) قانون تامین اجتماعی است.

۱۰- درآمد ناشی از اجرای احکام این تبصره پس از ارزیابی به خزانه داری کل کشور، با نظر سازمان برنامه و بودجه کشور برای تکمیل سایر طرح های تملک دارایی های سرمایه ای نیمه تمام از محل ردیف مشخص به همان دستگاه اجرایی اختصاص می یابد. ۱۱- رسیدگی به شکایات متقاضیان سرمایه گذاری

قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) صورت می پذیرد. آیین نامه اجرایی این تبصره حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ تصویب این قانون، به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیات وزیران می رسد.

اجازه به شرکت های تابعه وزارت راه

طبق لایحه بودجه ۹۷ به شرکت های تابعه وزارت راه اجازه داده می شود تا مبلغ ۳۰ هزار میلیارد ریال منافع ناشی از بهره برداری زمین های در اختیار را بدون انتقال مالکیت، در اختیار بانک ها و یا شرکت های تامین سرمایه قرار داده، اقدام به ایجاد مستحقات کنند. به گزارش فارس طبق بند (د) تبصره ۱۰ لایحه

و دولت در مراحل انتخاب طرف خصوصی و تعاونی و همچنین حل اختلاف در قراردادهای مشارکت پس از طی فرآیند کارشناسی با رعایت اصل ۱۳۹ قانون اساسی، به «مرکز داوری مرضی الطرفین» ارجاع می شود.

۱۲- فروش پروژه موضوع این تبصره، بدون اخذ مصوبه هیات وزیران (موضوع ماده (۱۱۵) قانون محاسبات عمومی کشور) مجاز است.

۱۳- نیروی انسانی پروژه های در حال بهره برداری که وظایف آنها در چارچوب این تبصره به بخش خصوصی و تعاونی واگذار می شود وفق سازوکارهای ماده (۲۱) قانون مدیریت خدمات کشوری و آیین نامه های مربوطه و همچنین ماده (۴۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۴ خواهد بود.

۱۴- هرگونه فرآیند اجرایی اعم از فرآیند ارجاع پروژه، تضامین در چارچوب دستورالعمل مصوب شورای اقتصاد موضوع ماده (۲۷)

بودجه ۹۷، به شرکت های تابعه و وابسته وزارت راه و شهرسازی اجازه داده می شود تا مبلغ سی هزار میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال منافع ناشی از بهره برداری زمین های در اختیار را بدون انتقال مالکیت در قالب قراردادهای مدیریت دارایی در اختیار بانک ها و یا شرکت های تامین سرمایه قرار دهد تا با استفاده از منابع خود و براساس اهداف قانون برنامه ششم توسعه و براساس طرح های مصوب، اقدام به ایجاد مستحقات کنند.

مستحقات ایجاد شده توسط طرف قرارداد و براساس قرارداد فروخته و پس از جبران اصل و منافع آن مطابق قرارداد مبادله شده، الباقی در اختیار مالک قرار گیرد.

آیین نامه اجرایی این بند با همکاری وزارتخانه های راه و شهرسازی، امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران می رسد.

عملکرد سندیکا در سه ماهه پاییز

هیات مدیره سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران همچون سال‌های گذشته، در نیمه دوم سال ۹۶ نیز جلسات مستمر و هفتگی خود را با حضور قریب به اتفاق اعضا برگزار نموده و در این جلسات مصوباتی داشته است. پیرو این مصوبات در هر جلسه هیات مدیره گزارشی از نتایج مصوبات توسط دبیر به هیات مدیره ارائه شده است. به دلیل اهمیت موضوع و برای اطلاع اعضای سندیکا گزارش‌های دبیر در سه ماهه گذشته به طور تیتروار مرور می‌شود:

- با تشکلهای مختلف مندرج در بیانیه ماموریت سندیکا تهیه شده توسط کمیسیون تحقیق و توسعه
- ابلاغ محورهای بیانیه مصوب ارائه شده از سوی کمیسیون تحقیق و توسعه به کمیسیونها
- ابلاغ بررسی آیین نامه دادرسی تجارت به کمیسیون حقوقی
- بررسی موضوع بررسی و تصویب تشکیل کمیته برنامه ریزی و پایش بر اساس پیشنهاد کمیسیون تحقیق و توسعه
- سفر آقایان مهندسان یوسفیان و عابدیان به کرمانشاه و تهیه گزارش فنی از مناطق زلزله زده
- حمایت معنوی از همایش شرکت هسکو وابسته به هیکو
- تأیید پذیرش عضویت شرکت پایدار پی سازه
- حضور آقای مهندس توحید زورچنگ در برنامه رادیویی
- تشکیل میزگرد در خصوص

- جلسه با ۳ نفر از اعضای شورای شهر تهران (ریاست کمیسیون عمران، عضو کمیسیون بودجه و عضو کمیسیون حمل و نقل)
- برنامه ریزی برای بررسی آیین نامه داوری سندیکا توسط اعضای منتخب هیات مدیره
- بررسی آیین نامه کمیسیون عضویت
- انجام برنامه ریزی و هماهنگی برگزاری جلسه با امور قراردادهای قرارگاه سازندگی خاتم الانبیاء برای حل مشکلات همکاران شاغل در پروژه‌های قرارگاه
- بررسی برنامه ماموریت و تعیین اهداف
- جلسه با نماینده سندیکا در انجمن صدور خدمات فنی و مهندسی ایران
- بررسی نتایج انتخابات هیات اجرایی شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی و چگونگی ادامه همکاری سندیکا با شورا
- بحث در خصوص موضوع همصدایی

- برگزاری جلسه با دعوت از روسای هیات مدیره و دبیران هشت تشکل مهندسی کشور برای جلسه مشترک در خصوص انتخابات شورای هماهنگی
- تنظیم و ارسال بخشنامه به شرکتهای عضو در مورد نشست با اعضای شورای شهر و شهردار تهران برای اعضای سندیکا
- پیگیری‌ها در خصوص ثبت نشان (لوگو) سندیکا
- تشکیل جلسه جهت بررسی چگونگی برگزاری جشن هفتاد سالگی سندیکا
- پیگیری دریافت لیست کمیسیونهای اتاق بازرگانی
- برگزاری جلسات در خصوص جشن ۷۰ سالگی سندیکا
- برنامه ریزی برای تشکیل جلسه در خصوص انتخابات شورای هماهنگی با حضور آقایان: دادمان، ملکینانی فرد، عطاردیان، خوانساری و گلابتونچی

- ویژه نامه درگذشت مرحوم آیت الله هاشمی رفسنجانی
- درخواست از اعضای در خصوص کمک رسانی به زلزله زدگان غرب کشور
- هماهنگی اعضا هیات مدیره در خصوص چگونگی همکاری و تعامل با شورای هماهنگی
- تهیه نامه در خصوص معرفی آقای مهندس عطاردیان بعنوان نماینده سندیکا در مرکز ملی رتبه بندی و اعلام به اتاق بازرگانی ایران

خلاصه عملکرد کمیسیون ها اهم اقدامات کمیسیون اقتصاد:

- بررسی روش های تامین مالی پروژه ها
- تعیین کارگروه های لازم برای کمیسیون از جمله کارگروه فرابورس، کارگروه پروژه های نیمه تمام، کارگروه بانک
- بررسی پیش نویس جبران خسارت اسناد خزانه اسلامی که توسط شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی تهیه شده بود و اعلام نظرات کمیسیون و سندیکا به شورا
- ساختار سازمانی کمیسیون اقتصاد و بررسی موضوعات مرتبط با کمیسیون اقتصاد
- برگزاری نشست با نمایندگان فرابورس به جهت بررسی یکی از راههای تامین مالی سرمایه از بازار سرمایه برای شرکت های عضو سندیکا که این موضوع همچنان در حال پیگیری است.

اهم اقدامات کمیسیون فنی

- ادامه بررسی شرایط مناقصه های اخیر کارهای پیمانکاری، مستندات قیمت دهی پیمانکاران در مناقصات بر اساس فهرست بها و دریافت اطلاعات مناقصه مربوط به شرکت های اعضا، اعلام دلایل قیمت پایین در مناقصات و درج شرایط نامعقول در شرایط مناقصه
- تهیه نرخ عوامل شاخص های تعدیل تا پایان شهریور سال ۹۶ و اعلام به سازمان برنامه
- شرکت نمایندگان در جلسات استاندارد مصالح

- شرکت نماینده در جلسات بررسی فهرست بها آبیاری و زهکشی
- بررسی نقاط ضعف و قوت بخشنامه سرجمع جدید
- بررسی مفاد شرایط عمومی پیمان پیشنهادی ۵ تشکیل
- بررسی آیین نامه تضمین معاملات دولتی مصوب سال ۱۳۹۴ و اعلام مشکلات و پیشنهادهای مربوط به دبیرخانه کمیته ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور
- تحلیل گزارش آقای مهندس یوسفیان از بازدید بعمل آمده از مناطق زلزله زده
- بررسی روش های تامین مالی و نقش سندیکا در این ارتباط
- ارائه نظرات در خصوص گزارش نماینده شرکت فولاد ساختمان ایستا
- بحث و تبادل نظر در خصوص بازنگری نشریه شماره ۵۵
- راهنمایی اعضا (شرکت های بتن شانویه، فولاد ساختمان ایستا، بهمیر، بلند پایه، سکوکار، سیویل آسین) در جلسات کمیسیون و رفع موارد ابهام مطروحه در ضوابط و بخشنامه ها و قوانین از قرارداد نامبرندگان
- بحث در خصوص زلزله کرمانشاه و حضور کارگروه سندیکا در محل و بررسی های گسترده تخریب و نحوه کمک رسانی
- بحث در خصوص شرایط عمومی پیمان
- بحث در خصوص آیین نامه تضمین در مناقصات

اهم اقدامات کمیسیون انتشارات:

- میزگرد در خصوص رقابت پذیری حلقه گمشده با حضور آقای عباس آرون تاج
- بررسی مطالب ماهنامه ها و تصمیم گیری در خصوص آن و چاپ ماهیانه مجله
- تمرکز بر روی زلزله کرمانشاه و جمع آوری عکسهای مربوطه و چاپ بر روی جلد نشریه
- سرمقاله ای با موضوع تحریم ها و بخش خصوصی برای آبان ماه
- مصاحبه با آقای دکتر مقدس زاده
- گزارش از همایش اخلاق حرفه ای
- تصویب انتشار ویژه نامه مربوط به جشن هفتاد سالگی طی چند ماه مستمر

- پیدا کردن مستندات مربوط به جشن ۵۰ سالگی سندیکا
- تهیه و تکمیل بروشور اولیه اطلاع رسانی
- انتشار دعوتنامه از شرکتهای عضو سندیکا برای ارسال مستندات و خاطرات خود
- انجام مصاحبه با بزرگان صنف درباره تاریخچه سندیکا، آقایان مهندسان: عطاردیان، خوانساری، انصاری، عطاالله هاشمی و صدراشمی نژاد و ...
- تاکید روی این نکته که قرار است برگزاری جشن ۷۰ سالگی در سطح سوم و در داخل سندیکا باشد و برنامه های ماهنامه منطبق با این سطح از برگزاری جشن باشد.
- تهیه مقاله جشن هفتادسالگی سندیکا
- تشکیل گروه تلگرامی برای ماهنامه آبادگران
- تنظیم فرم نظرسنجی از اعضا درباره ماهنامه پیام آبادگران
- پوشش خبری دیدار کمیسیون اقتصادی سندیکا با فرابورس
- پرداختن به مسئله مسکن مهر در سرمقاله
- مصاحبه ای با مدیران یکی از بانکهای خصوصی
- انجام مصاحبه هایی با محوریت دوران سازندگی
- گزارش آقای مهندس یوسفیان از مناطق زلزله زده برای ماهنامه آبان ماه
- گزارش آقای مهندس مصطفی زاده از جلسه شورای سیاست گذاری نشریه
- تصویب ارسال ۱۰ جلد ماهنامه برای افرادی که با آنها مصاحبه می شود یا مطلب آنها در نشریه منتشر می گردد

اهم اقدامات کمیسیون ماشین آلات:

- تشکیل جلسه عمومی با موضوع تدوین تقویم آموزشی و نمایشگاه تخصصی ماشین آلات
- بحث در خصوص طرح امور مدیریتی کلان ماشین آلات و نظرسنجی در خصوص کمیسیون ماشین آلات
- دعوت از نمایندگان شرکتهای عضو انجمن راهسازان، تداوم فعالیت های کمیته کارشناسی تجدید نظر مبلغ شهریه دوره های آموزشی ایمنی و سایر دوره های آموزشی
- برگزاری جلسات هسته مرکزی آموزش و تدوین تقویم آموزشی فصل زمستان سندیکا

اهم اقدامات کمیسیون قوانین و مقررات:

- بررسی بند "ج" آیین نامه اجرای ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات، تهیه گزارش به هیات مدیره محترم و ارائه نظرات سندیکا به شورای هماهنگی تشکلهای فنی و مهندسی کشور
- بررسی آیین نامه تضمین معاملات دولتی بنا به درخواست شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی و اعلام نظرات کمیسیون به هیات مدیره محترم و ارسال به کمیته ماده ۱۲
- بررسی اسناد خزانه اسلامی و مشکلات این اسناد و شرکت در جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی و اعلام نظرات سندیکا در این شورا
- بررسی تبصره ۳ ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم و حضور در جلسه کارشناسی شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی و گزارش موضوع به هیات مدیره محترم و حضور در جلسه اصلی شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی در خصوص این موضوع در دستور کار کمیسیون قرار دارد.
- بررسی طرح حذف ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی و گزارش به هیات مدیره محترم در خصوص موضوع فوق همراه با پیشنهادهای اجرایی
- تشکیل کارگروه مالیاتی و بررسی نمایندگان حل اختلاف مالیاتی برای حضور در جلسات هیات‌ها

اهم اقدامات کمیسیون تحقیق و توسعه:

- در مورد سند مربوط به اقدامات مأموریت سندیکا در سال ۹۶، ارائه گزارشهای کارگروههای تأمین مالی و عضویت بحث و تبادل نظر شد
- برگزاری جلسه کارگروه نحوه برخورد با نهادهای نظامی در پروژه‌های عمرانی
- موضوع انجام خدمات ویژه برای اعضا از طریق دبیرخانه به هیات مدیره پیشنهاد گردد
- نمودارگردش کار تأمین مالی پروژه نمونه جهت تصویب به هیات مدیره ارسال و پس از تصویب هیات مدیره، جهت ارجاع به کمیسیونهای تخصصی و یا برون سپاری تصمیمات از سوی هیات مدیره

ابلاغ گردد. مقرر شد تقسیم کار مربوط به نمودار درختی اقدامات انجام پذیرفته در کمیسیون تحقیق و توسعه در راستای بیانیه مأموریت سندیکا در کمیته راهبری انجام و پس از تصویب کمیسیون، از طریق هیأت مدیره محول شود

- نامه ارسالی از سوی موسسه تحقیق برای توسعه صنعت احداث مورد بررسی بیشتر قرار گرفته و در جلسه آتی کمیسیون مجدداً زمانی برای تشریح فعالیت‌های موسسه گذاشته شود
- تشکیل کمیته جهت بررسی راهکارهای فعال سازی مؤسسه تحقیق برای توسعه صنعت احداث و انرژی، تغییرات در نمودار درختی بیانیه مأموریت سندیکا، تشکیل کمیته برنامه ریزی و پایش
- ادامه بررسی بیانیه مأموریت هدف سندیکا، نحوه ارتباط شاخه جوانان
- تصویب تشکیل کارگروه و کمیته‌ای مستقل به منظور برنامه ریزی و پایش اهداف سندیکا-بررسی عدم وجود اطلاعات کافی در مورد مرجع اعلام گزارشات کمیسیونها

اهم اقدامات کمیسیون حقوقی:

- بررسی آیین دادرسی تجاری بنا به درخواست اتاق بازرگانی ایران و مصوبه هیات مدیره محترم
- بررسی مشکلات حقوقی شرکت‌های عضو سندیکا (شرکتهای لوجانک، فولاد ساختمان ایستا، سداد، بتن شانتیه، کاربردکار، ناورد)
- بررسی موضوع احضار مدیران عامل در حوادث ناشی از کار به مراجع قضایی
- بررسی آیین نامه داوری سندیکا

نتایج پیگیری‌های هفتگی دبیرخانه

- گزارش حضور نمایندگان سندیکا در مرکز پژوهشها در جلسات مالیات بر ارزش افزوده
- شرکت در کمیته ماده ۱۲ قانون احکام با موضوع بررسی رؤس مشکلات پیمانکاران
- پیگیری و مکاتبه در خصوص درخواستهای اعضا به سازمان مدیریت و برنامه ریزی
- دریافت پاسخ نائب رییس شورای اسلامی شهر تهران به پیام تبریک سندیکا
- راه اندازی سیستم ایمیلینگ سندیکای

شرکت‌های ساختمانی ایران با دامنه mailacco.ir

- برگزاری جلسه کمیته راهبری کمیسیون تحقیق و توسعه در محل سندیکا
- شرکت در جلسات شورای هماهنگی
- هماهنگی جهت بازرسی فنی از سیستم دوربین‌های مدار بسته و سیستم امنیتی ساختمان سندیکا و ارائه گزارش جهت رفع مشکلات و نواقص (آورهای کامل بعد از ۶ سال)
- مذاکره با شرکت همکاران سیستم جهت آموزش مجدد پرسنل جهت بهره برداری کامل از امکانات اتوماسیون اداری
- جلسه با اعضای ۷ تشکل صنعت احداث عضو شورای هماهنگی در مورد انتخابات پیش روی شورای هماهنگی
- دریافت نامه از سوی معاونت امور تشکل‌های اتاق ایران در خصوص مباحث حمایتی و توانمندسازی تشکلهای پس از مشارکت در طرح ارزیابی و ظرفیت سنجی تشکلهای و تصویب اختصاص ۶۰ میلیون تومان به سندیکا که اقدامات در این خصوص بطور کامل صورت پذیرفته است.
- دریافت گواهینامه‌های دوره آموزش ایمنی ویژه کارگری برگزار شده توسط سندیکا در محل کارگاه شرکت هریسون
- دریافت گواهینامه‌های دوره آموزش ایمنی ویژه مسئولین ایمنی (برگزار شده در محل سندیکا)
- مکاتبات با اعضا، شورای هماهنگی، سازمان برنامه و بودجه، وزارت کار
- دعوت از شرکتهای عضو برای حضور در نشست با حضور اعضای شورای شهر و شهردار تهران
- تکمیل و ارسال اطلاعات اعضای سندیکا برای اتاق تهران طبق درخواست معاونت تشکلهای اتاق تهران
- معرفی آقای مهندس ملکینی فرد بعنوان نماینده سندیکا در نهاد تعامل سازمان برنامه و بودجه
- هماهنگی، دعوت و برگزاری جلسه مشترک کارگروه ماشین آلات با انجمن

- تولیدکنندگان و واردکنندگان
- تدوین و اطلاع‌رسانی بخشنامه درخواست اعلام مشکلات حوزه مالیاتی شرکتهای عضو به سندیکا برای طرح در کارگروه مالیاتی
- نامه به آقای دکتر نوبخت برای اعلام فهرست طرحهای عمرانی نیمه تمام به سندیکا
- نامه به سردار عبدالهی رئیس قرارگاه خاتم الانبیا (ص) برای تشکیل کارگروه جهت حل مشکلات شرکتهای عضو سندیکا
- نامه به آقای سلاح ورزی جهت طرح موضوع اسناد خزانه اسلامی در اولین جلسه شورای گفتگو
- ارسال لیست اسامی شرکتهای فعال و باسابقه و کارآفرین برای دومین دوره مراسم نشان امین الضرب
- نامه اعتراض به پیش نویس بخشنامه جبران خسارت اسناد خزانه اسلامی به شورای هماهنگی
- اسامی تشکلهای عضو اتاق ایران به مؤسسه تحقیق برای توسعه صنعت احداث و انرژی
- ارسال نمونه تفاهم نامه همکاری آموزشی به آقای سازگارنژاد معاونت محترم و رئیس آموزش فنی و حرفه ای کشور
- برگزاری دوره آموزش ایمنی ویژه مدیران عالی شرکتهای صنعت احداث در محل سندیکا زیر نظر مرکز تحقیقات و تعلیمات وزارت کار
- برگزاری دوره فشرده آموزش مدیریت ریسک در ایمنی ویژه مدیران و مسئولان ایمنی شرکتهای در محل سندیکا زیر نظر مرکز تحقیقات و تعلیمات وزارت کار
- تدوین فرمت جامع اطلاعات اعضا و اجرای برنامه جمع آوری کلیه اطلاعات اعضای سندیکا بصورت استاندارد جهت بهره برداری ها و رفع نیازهای فعلی و ایجاد امکان تحلیل اطلاعات سندیکا
- برگزاری نشست هم اندیشی با کارشناسان و صاحب نظران ماشین آلات (شرکتهای عضو و برندها) در خصوص تدوین برنامه آموزشی منسجم و کاربردی ماشین آلات
- برگزاری جلسات در خصوص تدوین برنامه آموزشی ماشین آلات
- شرکت در جلسه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی با موضوع مشکلات اسناد خزانه اسلامی
- شرکت در جلسه هم اندیشی با ۸ تشکل

- پیگیری در خصوص برگزاری همایش سالانه ماشین آلات با نام "ماشین آلات، ثروت ملی"
  - تدوین برنامه پیشنهادی برگزاری دوره های آموزش ایمنی فصل زمستان
  - پیگیری تعریف کاربران، دریافت اطلاعات و آموزش بهره برداری از اتوماسیون اداری اتاق بازرگانی تهران
  - برگزاری مجمع عمومی و انتخابات کانون عالی کارفرمایی
  - امضا تفاهم نامه با دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
  - تهیه نامه و اطلاع رسانی به اعضا در خصوص همیاری برای زلزله زدگان غرب کشور
  - تهیه نامه درخواست ملاقات با ریاست محترم ریاست محترم مجلس شورای اسلامی
  - برگزاری شورای سیاستگزاری نشریه آبادگران
  - ارسال فراخوان به اعضا برای دریافت نظرات در خصوص اصلاح قانون مالیات بر ارزش افزوده جهت تجمیع و ارسال به کمیسیون مالیات، کار و تامین اجتماعی اتاق ایران
  - اطلاع رسانی گردهمایی آشنایی با فعالیتهای اتاق تهران به اعضا
  - اطلاع رسانی چاپ کتاب دستورنامه رابرتز به اعضای سندیکا
  - ارسال پیام تسلیت، اطلاع رسانی و هماهنگی ارسال گل و حضور در بزرگداشت همسر جناب مهندس قباد میزانی ریاست سابق دفتر فنی سندیکا
  - شرکت در جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی در خصوص اوراق خزانه
  - شرکت در جلسه مربوط به مبحث ۲۲ سازمان نظام مهندسی ساختمان
- وضعیت مکاتبات وارده و صادره**
- نامه های صادره: ۴۹۳ فقره
نامه های وارده: ۳۵۲ فقره
- اهم مکاتبات (وارده و صادره) شامل: مکاتبات با اعضا، مکاتبات با سازمان برنامه و بودجه، معاونت راهبردی ریاست جمهوری، شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی، اتاق های بازرگانی، مرکز پژوهش های مجلس، بانک مرکزی، بانک پارسیان، کمیسیون بهداشت مجلس، وزارت کار، سازمان تامین اجتماعی، بیمه مرکزی، وزارت نفت، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، کمیسیون عمران مجلس
  - مختلف در خصوص انتخابات شورای هماهنگی در محل سندیکای شرکتهای تاسیساتی
  - ارسال آیین نامه دادرسی تجاری به اعضای هیات مدیره جهت اطلاع
  - دریافت پاسخ از سازمان تامین اجتماعی در خصوص مکاتبات با موضوع بیمه کارگران ایرانی اعزام به خارج از کشور
  - برگزاری نشست با کارشناس وزارت کار در خصوص بررسی مشاغل سخت و زیان آور
  - حضور در کمیته مرکزی اعطای نشان عالی HSE و برگزاری اولین جلسه در وزارت راه و شهرسازی
  - شرکت در جلسات موسسه تحقیق برای توسعه در خصوص انتخابات در اتاق بازرگانی در سال آینده
  - برنامه ریزی برای دریافت آخرین اطلاعات ارتباطی اعضا جهت درج در سالنمای ۹۷ سندیکا
  - طراحی و به کارگیری ثبت اطلاعات آنلاین اعضا برای دومین سال پیایی در جهت تسریع و سهولت امر
  - اتمام مرحله اول طرح تجمیع اطلاعات اعضا و تشکیل بانک اطلاعاتی واحد در سندیکا
  - ارسال پیام تبریک به جناب آقای عدل سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
  - مکاتبه با سازمان تامین اجتماعی در خصوص استفاده از اتباع خارجی در طرح های اجرایی
  - پیگیری پرداخت حق عضویت معوقه از اعضای سندیکا
  - جلسه با مدیرکل فرهنگی بیمه تامین اجتماعی و طرح مشکلات پیمانکاران در ارتباط با سازمان تامین اجتماعی
  - پیگیری در خصوص جلسه با اعضای کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی
  - دیدار با معاون ریاست جمهوری و ریاست محترم سازمان برنامه و بودجه جناب آقای دکتر نوبخت و طرح مسائل و مشکلات پیمانکاران در محل سازمان برنامه و بودجه
  - دیدار حضوری برخی از اعضای سندیکا با دبیر و طرح موضوعات و مشکلات مربوطه و هم اندیشی و راهنمایی های لازم
  - شرکت در جلسه کمیته بیمه و مالیات شورای هماهنگی با موضوع مشکلات اسناد خزانه اسلامی شاغل سخت و زیان آور

شورای اسلامی، دفتر ریاست جمهوری، نظام فنی و اجرایی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، معاونت های وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، و ...

خلاصه گزارشی از حضور

در جلسات بیرونی سندیکا

- جلسات شورای هماهنگی درباره نظام فنی و اجرایی برنامه شورا
- حضور فعال در جلسات کمیته ماده ۱۱۲ (شورای گفتگو)
- حضور در جلسات موسسه تحقیق برای توسعه صنعت احداث
- حضور فعال در جلسات مرکز پژوهش های مجلس
- حضور فعال در جلسات کارگروه تعیین استراتژی شورای هماهنگی
- حضور فعال در جلسات شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی
- حضور فعال در جلسات مرکز پژوهش های مجلس
- حضور فعال در جلسات کمیسیون کسب و کار اتاق تهران
- حضور در انتخابات هیات اجرایی و هیات بازرسان شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی، حرفه ای کشور
- جلسه کمیته تشخیص صلاحیت در شورای هماهنگی در مورد تغییر آیین نامه تشخیص صلاحیت و اصلاح برخی از ماده های مربوطه
- جلسه تامین مالی و کمیته راهبردی مؤسسه تحقیق برای توسعه صنعت احداث
- جلسه ریاست محترم هیات مدیره سندیکا با جناب آقای سیف معاون امور تشکلهای اتاق ایران در خصوص توسعه همکاری های فی مابین
- کمیته تعامل با با اتاق (انتخابات سال ۹۷ اتاق)، سازکارهای دقیق برای عضو گیری
- کمیته بیمه و مالیات شورای هماهنگی با موضوع اسناد خزانه اسلامی
- شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی : اعتراض بخش خصوصی به اجرای حکم ماده ۴۶ قانون رفع موانع تولید و پیشنهادات اصلاح قانون، اعتراض بخش

خصوصی به آیین نامه اجرایی موضوع فوق بود که مقرر گردید در مورد صدور خدمات فنی و مهندسی اسناد حسابرسی گردد و برای سایر موارد تصمیم گیری بین بانکهای عامل و بانک مرکزی اتفاق بیفتد، موضوع تعلق مالیات برافزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی دارایی های اشخاص حقوقی، مقرر گردید پیشنهاد و اصلاح در لایحه بودجه ۹۷ درج شود.

- شرکت در جلسه استاندارد
- بازنگری بخشنامه ها و آیین نامه ها در شورای هماهنگی
- جلسه و مصاحبه با دکتر عقیلی مدیرعامل بانک خاورمیانه
- جلسه شورای هماهنگی با موضوع تشخیص صلاحیت : اصلاح جداول پیوست ۲ آیین نامه، تنظیم نامه به دفتر نظام فنی و اجرایی
- کمیسیون تسهیل کسب و کار اتاق تهران با موضوع بررسی مشاغل سخت و زیان آور
- کمیته تشخیص صلاحیت شورای هماهنگی: اصلاح جدول پیوست ۲ آیین نامه تشخیص صلاحیت
- جلسه هم اندیشی و تعامل ۸ تشکل عضو شورای هماهنگی در خصوص انتخابات شورای هماهنگی
- ۷۱ امین جلسه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی با موضوع اسناد خزانه اسلامی
- جلسه در وزارت کار با موضوع اتباع خارجی غیرمجاز
- دیدار با معاون ریاست جمهوری و ریاست محترم سازمان برنامه و بودجه جناب آقای دکتر نوبخت و طرح مسائل و مشکلات پیمانکاران در سازمان مدیریت و برنامه ریزی
- کمیته بیمه و مالیات شورای هماهنگی با موضوع مشکلات اسناد خزانه اسلامی شاغل سخت و زیان آور
- کمیسیون تسهیل فضای کسب و کار با موضوع بررسی شاخص ورشکستگی در اتاق ایران
- جلسه همایش نشست انجمن ها با پارک علم و فن آوری با موضوع هم اندیشی و تفاهم و همکاری بین انجمن ها و شرکتهای دانش بنیان

- کارگاه آموزشی روشهای تصمیم گیری تشکلهای
- جلسه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی با موضوع بررسی اعتراض تشکلهای به تبصره ۳ ماده ۱۸۶ قانون مالیاتهای مستقیم
- کارگاه آموزشی روابط عمومی در تشکلهای اقتصادی
- حضور در کمیته تخصصی شخیص صلاحیت که در سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران تشکیل می شود.

رویدادهای آموزشی برگزار شده

توسط دبیرخانه

- برگزاری دوره های آموزشی ایمنی زیر نظر مستقیم مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار:
- برگزاری دوره آموزش ایمنی ویژه مسئولین ایمنی شرکتهای پیمانکاری
- برگزاری دوره آموزش ایمنی ویژه مدیران عالی شرکتهای پیمانکاری
- برگزاری بازدید از خط تولید و مراکز خدمات پس از فروش ولوو

برگزاری رویدادها و نشست ها در سندیکا

- نشست های هم اندیشی نهادهای مدنی
- مجمع عمومی و انتخابات کانون عالی کارفرمایی
- برگزاری نشست هم اندیشی هفت تشکل همسو در خصوص انتخابات شورای هماهنگی
- نشست مشترک نمایندگان هیات مدیره سندیکا با انجمن واردکنندگان ماشین آلات صنعتی و معدنی
- نشست هم اندیشی نمایندگان هیات مدیره سندیکا و اعضای سندیکا با موضوع مشکلات همکاری با شهرداری تهران
- نشست نمایندگان سندیکا و برخی از اعضا با شهردار و رئیس شورای شهر تهران
- برگزاری تجلیل از استاندار سابق سیستان و بلوچستان
- برگزاری کارگاه مطالعه تطبیقی راهکاری برای کمک به کاهش فقر توسط سمن های ایرانی
- برگزاری کارگاه نقش سمن ها در سیاست گذاری

اخیراً سفری تجاری به چین داشتم. بیش از ۱۲ سال است که با چینی‌ها تعاملات تجاری دارم و در این مدت مکرراً به چین سفر داشته‌ام. این سفرها متفاوت از تمام سفرهای قبلی بود. اولین تغییر را در فرودگاه شانگهای احساس کردم، هنگامی که گذرنامه خود را به پلیس گذرنامه چین دادم و او شروع کرد به پرس و جو در خصوص علت سفر من به چین، محل اقامت و داشتن بلیط برگشت. در تمام این ۱۲ سال به خاطر نداشتم که هنگام ورود به چین با چنین سوالاتی برخورد کرده باشم.

در اولین جلسه کاریم دریافتیم که حساب‌های شرکت‌های ایرانی ثبت شده در چین یک به یک در بانک‌های چینی در حال بسته شدن است و موضوع، برخلاف آنچه که در اخبار ایران انعکاس یافته است، منحصر به دانشجویان و اشخاص حقیقی ایرانی نیست. حتی شرکت‌هایی که از ۱۰-۱۵ سال پیش در چین ثبت شده‌اند مشمول این رفتار جدید بانک‌های چینی شده‌اند. تجار ایرانی به کارمندان چینی خود متوسل شده‌اند و شرکت‌های جدیدی به نام آنان تأسیس می‌کنند و به امید امانتداری آنها دارایی خود را به نامشان می‌زنند.

بیش از یک سال است که با یکی از شرکت‌های چینی مشغول مذاکره برای سرمایه‌گذاری مشترکی در ایران هستیم. در جلسه‌ای که برای ادامه مذاکرات با او داشتم خبر ناخوشایندی به من داد: دولت چین سرمایه‌گذاری شرکت‌های چینی در ایران را تقریباً ممنوع کرده است و به سختی مجوز سرمایه‌گذاری خارجی در ایران را صادر می‌کند.

تقریباً در همه جلساتی که داشتم مشتریان چینی اشاره به سخت‌تر شدن کار با ایران داشتند. اظهار می‌داشتند که بسیاری از شرکت‌های چینی ترجیح می‌دهند خرید خود را در شرایط برابر از ایران نداشته باشند زیرا پرداخت بسیار مشکل است و باید اسناد تجاری را تغییر دهند و به نام کشور دیگری

سیاست‌های جدید چینی‌ها در تجارت با ایرانی‌ها

یادداشتی از پدram سلطانی

برزند تا امکان پرداخت پول از بانک‌هایشان فراهم شود. "چین عزیز" آرام آرام ایران، این شریک وفادار خود را به حاشیه می‌راند.

از سال ۱۳۸۹ که شرکت دولتی نفت چین، علیرغم اخذ امتیازات ویژه از دولت وقت ایران در قرارداد ۵/۲ میلیارد دلاری سرمایه‌گذاری در میدان نفتی آزادگان، شروع به کند کردن کار و بهانه تراشی کرد سیاست عقب‌گرد چین آشکار شد. قطعاً مشکل این نبود که آنها توان انجام کار را نداشتند بلکه سیگنال پایین کشیدن فتیله کار با ایران را دریافت کرده بودند.

چینی‌ها در تمام این سال‌هایی که ایران عضو ناظر سازمان همکاری‌های شانگهای بود، تنها مخالف عضویت کامل ایران در این سازمان، که در آینده می‌تواند بزرگترین

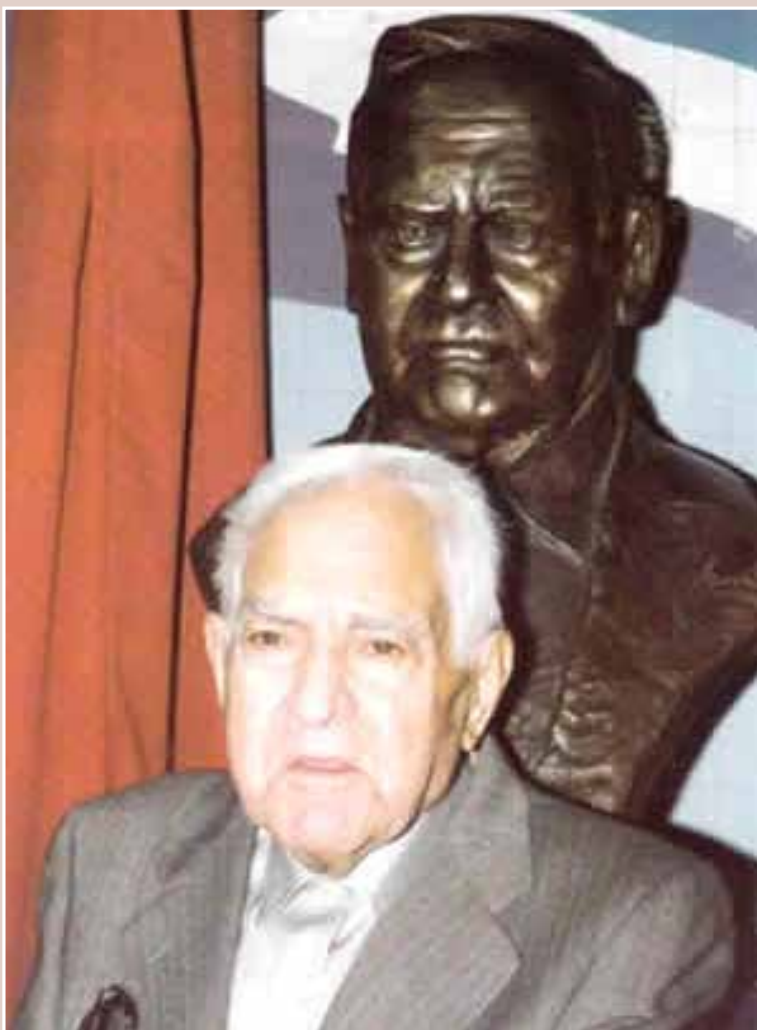
و مهمترین سازمان اقتصادی آسیا باشد، بودند و برای جلوگیری از عضویت ایران در این سازمان در منشور آن گنجانده بودند که کشورهایی که سازمان ملل بر علیه شان تحریم‌هایی وضع کرده است نمی‌توانند به عضویت این سازمان در آیند. حتی پس از لغو تحریم‌های سازمان ملل، آنها مخالف عضویت ایران باقی ماندند و در حالی که به عضویت کامل هند، رقیب آسیایی خود، در این سازمان رأی مثبت دادند اما با عضویت ایران موافقت نکردند.

چینی‌ها حتی در پروژه بلندپروازانه جاده ابریشم نوین مسیر تاریخی جاده ابریشم را به نحوی تغییر داده‌اند که از بالای ایران بگذرد و یک مسیر فرعی از مسیر اصلی برای ورود به ایران منشعب شده است. داستان سرمایه‌گذاری کلان چین در بندر گوادر پاکستان نیز مکمل این پروژه در دور زدن ایران است. در طول این ۱۲ سال، دشمنی آمریکا با ما، و ما با آمریکا، باعث شد که ایران به عنوان بهترین مسیر خطوط لوله انتقال نفت و گاز خلیج فارس و آسیای میانه به اروپا، از این مسیرها حذف شود و به یک مسیر فرعی در نقشه انتقال انرژی منطقه تبدیل شود. از بین رفتن این مزیت مهم ژئوپلیتیک ایران تلخ اما قابل فهم است. اما اینکه چین، کشوری که این چنین از ما بهره برده است و ما به او چشم داشتیم، ایران را از مسیر ترانزیت کالا از شرق به غرب و شمال به جنوب کنار گذاشته است و نگاه درجه دومی به ایران دارد جای تأمل بسیار دارد.

چین نشان داده است که در عرصه شطرنج جهانی هوشمندانه بازی می‌کند و چشم‌انداز بلندمدتی دارد. چرا چین چنین سیاستمدارانه و به آرامی ایران را به حاشیه می‌برد؟ او آینده را چه می‌بیند که پاکستان و افغانستان را به ایران ترجیح می‌دهد؟ چین برای چینی‌بند زده اقتصاد ایران چه نقشه‌ای می‌چیند؟

بزرگداشت پدر مهندسی ایران

«این مملکت عاشق می‌خواهد،
هیچ وقت نگویید نمی‌شود؛
بگویید چگونه می‌شود؟»
(زنده‌یاد استاد احمد حامی)

پیام آبادگران
آذرماه ۱۳۹۶
شماره ۳۶۱

از نیاز کشور به افراد تحصیل کرده، موجب شد که در سال ۱۳۱۵ به ایران بازگردد و همزمان با خدمت نظام وظیفه به عنوان رییس راه استان در وزارت راه شروع به کار کند. مهندس حامی در آن زمان همچنین به تدریس در دانشکده فنی دانشگاه تهران که به عنوان نخستین دانشکده مهندسی ایران در طبقه فوقانی درالفنون مستقر بود نیز می‌پرداخت و از جمله بانیان احداث دانشکده در محل کنونی بود. استاد حامی، در کنار ۴۶ سال تدریس مداوم در دانشکده فنی دانشگاه تهران در سایر دانشگاه‌ها از جمله دانشگاه امیرکبیر، دانشکده فنی دانشگاه تبریز و دانشگاه فارابی اصفهان نیز به تربیت دانشجویان و مهندسان کشور همت گمارد. شخصیت چند بعدی استاد، این امکان را به

شمسی در یکی از محلات قدیمی تهران متولد شد و پس از طی تحصیلات ابتدایی در مدارس توفیق و حسینیه، تحصیلات متوسطه خود را در دبیرستان دارالفنون به پایان رساند و با موفقیت در آزمون اعزام به خارج، جزو نخستین گروه از دانشجویان ایرانی در سال ۱۳۰۸ راهی برلین شد. وی حدود یک سال بعد، بنا به دلایلی به تهران بازگشت و سپس عازم سوییس شد و توانست دکتری مهندسی راه و ساختمان را از پلی تکنیک زوریخ، دریافت کند. در واقع، استاد حامی، نخستین ایرانی بود که موفق شد بین دانشجویان سایر کشورها، رشته راه و ساختمان را با درجه ممتاز به پایان رساند و به دریافت جایزه ویژه این دانشگاه، نایل شود. عشق بی پایان استاد به ایران و آگاهی ایشان

۱۶ مهرماه به منظور تجلیل از مقام علمی و خدمات ماندگار زنده‌یاد مهندس حامی، بنیانگذار مهندسی نوین و پدر مهندسی عمران ایران به عنوان روز بزرگداشت «استاد مهندس احمد حامی» و روز «بتن» نامگذاری شده است. بی‌گمان یادی از ایشان و خدمات ارزنده‌ای که به جامعه مهندسی کشور ارائه دادند، در آستانه ۷۰ سالگی سندیکا بسیار ضروری است. همانگونه که تندیس یادبودی از استاد حامی در سالن ورودی سندیکا نصب شده است، یاد و خاطره ایشان نیز در قلب تک‌تک فعالان صنعت احداث زنده است. به همین مناسبت، زندگینامه ایشان را به نقل از خبرگزاری ایسنا مرور می‌کنیم.

استاد احمد حامی، در سال ۱۲۸۶ هجری

ایشان می‌داد که علاوه بر امور دانشگاهی، به امور اجرایی نیز بپردازد. از این رو، مسئولیت‌هایی نظیر مدیریت اداره ارتباطات در سازمان برنامه، مدیریت کل راه‌ها در وزارت راه و معاونت فنی وزارت، مشارکت در بسیاری از طرح‌های عمرانی از جمله راه آهن تهران - میانه و تهران - شاهرود که از شاهکارهای مهندسی ایران می‌باشد را برعهده گرفته و در کنار آن، همکاری نزدیکی با مرکز مطالعات سیاسی وزارت امور خارجه و سازمان برنامه و بودجه در تدوین مقررات و مشخصات فنی داشت و ایجاد مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن مشارکت فعالی را اعمال کرد.

سمت وی در مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن، مشاور عالی ساختمان و مصالح ساختمانی بوده و در بنیانگذاری سازمان برنامه و بودجه سابق (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی فعلی) نیز همکاری تاثیرگذاری داشته است.

همکاری و مشارکت استاد حامی در ساخت و راه‌اندازی بسیاری از راه‌ها، پل‌ها، راه‌های آهن، فرودگاه‌ها و بنادر کشور و تسلط وی به راه‌های کشور به حدی بود که ایشان را «پدر راه‌های ایران» نامیده‌اند.

استاد، علاوه بر این، بارها پیشنهاد پست

وزارت راه را به علت علاقه وافر به تدریس، رد کرد. مجموعه ویژگی‌های منحصر به فرد استاد احمد حامی، او را به عنوان یکی از ارکان تاریخ مهندسی کشور مطرح می‌کند و همچنین اطلاعات بسیار دقیق استاد از خصوصیات زمین‌شناختی و جغرافیای مناطق مختلف ایران، این امکان را به ایشان داد که بسیاری از معادن کشور از جمله معادن سیمان در جاجرو و آبگرم، معدن ماسه سیلیسی در فیروزکوه، معدن قیر معدنی در بهبهان و کانولن در جاجرو و میانه را کشف کند.

زنده‌یاد مهندس حامی، علاوه بر تحقیق و بررسی پیرامون وضعیت خاک و معادن کشور، مطالعات گسترده‌ای در زمینه تاریخ تمدن و فرهنگ ایران انجام داد. مطالعاتی که به ارائه نظریاتی در مورد خط فارسی، ریشه تاریخی نام مناطق ایران و چگونگی انقراض سلسله ساسانی انجامیده است.

مجموعه آثار مکتوب استاد، دامنه وسیعی از موضوعات را فرا می‌گیرد که از آن جمله می‌توان به کتاب‌های «مصالح ساختمانی»، «سیمان‌های طبیعی»، «نسوز»، «آسفالت گوگردی»، «راه‌های ایران در گذشته و آینده»، «روسازی آسفالتی خیابان‌های تهران»، «ماشین‌های متراکم‌کننده زمین‌های خرده

سنگی»، «برآورد ساختمان‌ها»، «آب‌یابی، آب‌رسانی، آبیاری، آب‌سنجی در ایران باستان» و «هلنیسم دروغی بزرگ درباره فرهنگ ملتی کوچک» اشاره کرد.

از استاد حامی علاوه بر آثار علمی تخصصی، تحقیقات و کتاب‌هایی نیز در زمینه‌های فرهنگی، ادبی و تاریخی به جای مانده که از جمله آنها می‌توان به کتاب‌های «خط فارسی»، «کیش مهر یا بغ مهر» و بسیاری دیگر اشاره کرد که تاکنون در مجموع در شمارگانی بیش از ۵۰ هزار نسخه به چاپ رسیده‌اند.

مهندس احمد حامی در کنار تالیفات و مقالات چاپ شده خود، تعداد قابل توجهی گزارش و مقاله منتشر نشده دارد که در بسیاری از آنها طرح‌های پیشنهادی مفیدی در زمینه مهندسی راه و ساختمان ارائه شده که کوتاه کردن راه شمال، نامناسب بودن راه هراز، آباد کردن خوزستان و... از آن جمله‌اند.

استاد حامی، سرانجام پس از عمری تدریس و تلاش پیگیر در راه اعتلای ایران عزیز و خدمت به مردم در دهم بهمن ماه ۱۳۷۹ در گذشت و در بهشت زهرا (س) به خاک سپرده شد. گفتنی است؛ استاد حامی، حقوق مربوط به تمامی آثار خود را به دانشگاه تهران اهدا کرده است.

اما و اگرهای تامین مالی پروژه‌های نیمه تمام از طریق فرابورس

در دیدار با نمایندگان فرابورس بررسی شد

پیام‌آبادگران
آذرماه ۱۳۹۶
شماره ۳۶۱

کنید در یکی از ساختمان‌ها، ساختمان خود پابرجاست اما به دلیل عدم اتصال دیوارها به ستون‌ها یا نکشیدن توری زیرنما سازی همه خراب شده است. در عکس‌ها دیده می‌شود که اسکلت برخی ساختمان‌ها قوطی است در صورتی که طبق اطلاع من مدت‌هاست استفاده از آن ممنوع شده است.

مهندس مصطفی‌زاده تاکید کرد: ما به عنوان تشکل مهندسی باید دولت و نظام فنی اجرایی را تحت فشار قرار دهیم که به مقاوم سازی ساختمان‌های آسیب‌پذیر بپردازد. این زلزله ممکن است در هر نقطه‌ای تکرار شود. باید بگوییم برای اینکه مسکن مهر به عنوان بخشی از ثروت ملی ما از بین نرود ساختمان‌های قابل تقویت را تقویت کنند و درباره آنهایی که قابل تقویت نیستند، چاره‌اندیشی شود.

افتتاح شده تامل شود. ضروری است کیفیت ساختمان‌هایی که بعد از انقلاب ساخته شده‌اند، چه مسکن مهر چه ساختمان‌های شخصی‌ساز مورد بررسی قرار گیرد.

وی افزود: بی‌شک ما باید به عنوان سندیکا درباره هم‌صنفان خود که احتمالاً در ساخت و ساز مسکن‌های ویران شده نقشی داشته‌اند عکس‌العمل نشان دهیم. آیا از مناقصاتی که برخی دوستان با قیمت پایین در آن شرکت می‌کنند، می‌توان انتظار تولیدی بهتری داشت. کمیسیون اقتصادی می‌تواند در این باره اظهار نظر کند. هیأت‌مدیره هم باید با مراجع ذی‌صلاح وارد گفتگو شود. دولت عوض شده اما مسئولیت دولت در قبال مسکن مهر و... از بین نرفته است. وقتی در یک شرکت سهام دارها عوض می‌شوند مسئولیت شرکت از بین نمی‌رود. اگر به عکس‌های مربوط به مناطق زلزله‌زده نگاه

روز شنبه ۴ آذر ماه کمیسیون اقتصادی سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران با نمایندگان فرابورس ملاقات کردند. در این دیدار که در محل سندیکا برگزار شد نحوه تامین مالی پروژه‌ها مخصوصاً پروژه‌های نیمه‌تمام توسط بازار سرمایه و فرابورس مورد بررسی قرار گرفت. در بحث‌های پیش از دستور این جلسه مسائلی درباره مقاومت ساختمان‌ها در برابر زلزله مطرح شد.

مقاوم‌سازی در ساختمان‌های آسیب‌پذیر

در جلسه پیش از دستور کمیسیون اقتصادی سندیکا، **مهندس محمود مصطفی‌زاده** مسئول کارگروه مذاکره با فرابورس عنوان کرد: لازم است درباره زلزله کرمانشاه، بحث‌های مطرح شده مربوط به مسکن مهر، سالم ماندن بیمارستانی که ۵۰ سال قبل ساخته شده، و ویرانی بیمارستانی که ۳ ماه قبل

مهندس علی ورزنده عضو کمیسیون اقتصادی نیز عنوان کرد: بعد از زلزله رودبار در گزارش سازمان برنامه آمده بود هر سازه‌ای که با فرم سه وجهی پیمانکار- مشاور- کارفرما ساخته شده بود همه سالم بود و هر آنچه صدمه دیده بود کار شخصی ساز بوده یا توسط دولتی‌ها و به شکل امانی ساخته شده بود من جمله بیمارستان رودبار که به جای کمک‌رسانی، خراب شد و امداد رسانی‌ها پرستارها و دکترها را از زیر آوار بیرون کشیدند. در مجموع می‌توان گفت نظارت سازمان برنامه همیشه موثر است. شاید ما توسعه یافته باشیم اما توسعه، انسان‌های توسعه یافته هم می‌خواهد که نظارت درونی در آنها قوی‌تر باشد.

مهندس بیژن سعیدآبادی رئیس کمیسیون اقتصادی نیز عنوان کرد در مورد مسکن مهر نظام فنی و اجرایی عملاً هیچگونه دخالتی نداشت. عامل نظارتی در مسکن مهر حذف شد و عوامل دیگری هم اضافه شد تا این اتفاق بیفتد. انسان توسعه یافته با انسان توسعه نیافته تفاوت‌هایی دارد، نظارت در جوامع توسعه یافته کارآمدتر است. علاوه بر بحث توسعه یافتگی، مسئله تغییر مسئولیت با تغییر دولت ریشه تاریخی دارد. در ایران سلسله‌های مختلفی آمده و هر سلسله، سلسله قبل را تخریب کرده است و اجازه نداده هویت آنچنانی شکل بگیرد، حتی در مورد بنگاه‌داری هم همین روال وجود داشته و ما تاریخ منقطع داشته‌ایم. و البته ساز و کار ساخت و ساز، و نقش کم بخش خصوصی در اقتصاد هم بی‌تاثیر نیست. متأسفانه نقش بخش خصوصی در اقتصاد و GDP کم است. نقش پررنگ دولت در اقتصاد پررنگ شده و مسئولیت اجتماعی شهروندان به شدت لطمه دیده که باید توسط جامعه‌شناسان بررسی شود.

مهندس عزیزی عضو کمیسیون اقتصادی نیز عنوان کرد: باید دید فقط مسکن مهر و بیمارستان تخریب شده‌اند یا سایر ساختمان‌ها هم همان میزان آسیب دیده‌اند، لازم است با این مقوله برخورد

منصفانه شود. در کشور ما استمرار تاریخی نبوده و هر کسی در مورد مسائل مختلف از جمله مسکن مهر سعی در تبرئه خود دارد. به هر حال اگر در هر پروژه کنترل کیفیت، کنترل مالی و کنترل پروژه مدنظر قرار گیرد سطح آسیب‌پذیری پروژه‌ها پایین خواهد آمد.

ابزارهای عمرانی فرابورس تشریح شد

در ادامه این جلسه **خانم ندا بشیری مدیر ابزارهای مالی فرابورس ایران و آقای علی قلی‌پور** از اداره ابزارهای نوین فرابورس در این جلسه حاضر شدند.

مهندس مصطفی‌زاده در توضیح کوتاهی عنوان کرد: در جلسه قبل ما در مورد کلیات سخن گفتیم و وارد جزئیات نشدیم، البته به این نتیجه رسیدیم که پروژه‌های نیمه‌تمام می‌تواند بحث اصلی ما باشد. برای تامین مالی پروژه‌ها با توجه به وضعیت دولت با مدیران فرابورس صحبت کردیم و مقرر شد شما برای توضیح درباره ابزارها به سندیکا بیاید تا با توجه به آنها تدبیری برای تامین مالی از طریق بازارهای مالی و سرمایه، سرمایه‌گذاری بیایم. در مورد طرح‌های نیمه‌تمام و نحوه همراهی فرابورس با شرکت‌های عمرانی در تامین مالی این طرح‌ها نیز می‌توان به تبادل نظر پرداخت.

خانم ندا بشیری مدیر ابزارهای مالی

مهندس علی ورزنده:

بعد از زلزله رودبار در گزارش سازمان برنامه آمده بود هر سازه‌ای که با فرم سه وجهی پیمانکار- مشاور- کارفرما ساخته شده بود همه سالم بود و هر آنچه صدمه دیده بود کار شخصی ساز بوده یا توسط دولتی‌ها و به شکل امانی ساخته شده بود در مجموع می‌توان گفت نظارت سازمان برنامه همیشه موثر است

فرابورس ایران نیز عنوان کرد: در سال ۱۳۹۴ فرابورس ایران درباره پروژه‌های نیمه‌کاره، طرحی تهیه کرد اما ما به این نتیجه رسیدیم شاید طرح ما پشت دیوار تهیه شده و لازم است در ارتباط با صنعت مدل خود را به روز کنیم. علاوه بر این امر، یافتن راه‌هایی برای تامین مالی پروژه‌ها از برنامه‌های این جلسه است. معرفی ابزار ریتز مرتبط به صندوق املاک و مستغلات هم مدنظر ماست. در ابزار ریتز ممکن است شما بعد از ساخت پروژه قادر به فروش آن نباشید و مجبور به اجاره‌داری گردید. در آمریکا این صندوق‌ها با سازندگان بزرگ در ارتباط هستند و املاک را برای آنها اجاره می‌دهند یا با ایجاد سرقفلی کار فروش را انجام می‌دهند. همین مدل را می‌توان در مورد اجاره‌داری تجهیزات و ماشین‌آلات شرکت‌های عمرانی پیاده کرد، کاری که در هیچ کجای دنیا انجام نشده است.

در ادامه **آقای علی قلی‌پور** به معرفی ابزارهای بدهی پرداخت. وی عنوان کرد: هدف از معرفی این ابزارها این است که ببینیم چگونه می‌توان آنها را بر اساس شاخص‌ها و استانداردهای مدنظر شما بازسازی کرد و به کار گرفت. دو مدل اوراق بدهی انتفاعی و غیرانتفاعی وجود دارد. ابزار انتفاعی نیز به دو مدل با بازدهی معین و انتفاعی یا شناور تقسیم می‌شود. ابزار با بدهی معین مانند اجاره، مرابحه، استصناع، اوراق خزانة، رهن، تجاری- اسلامی، جعاله و... هستند و درآمد ثابت دارند. اوراق انتفاعی هم شامل اوراق مشارکت، سپرده بانکی، سپرده کالایی، اوراق سلف و... هستند که برخی در فرابورس وجود دارد و در بازار ثانویه قابل معامله می‌باشند.

وی افزود: برای انتخاب اوراق باید دید چه هدفی داریم. اگر هدف فقط تامین مالی شرکت‌های تولیدی باشد پیشنهاد سلف موازی باشد، اگر هدف تملیک دارایی یا اجاره منافع آتی باشد اوراق منفعت مدنظر است، اگر در نظر دارید بر اساس وجود یک ملک تامین مالی کنید پیشنهاد مناسب اوراق اجاره است.

خانم بشیری تاکید کرد: در مورد اوراق منفعت، اگر جریان نقدی ناشی از درآمد مشخص باشد، و شما احتیاج به نقدینگی داشته باشید می‌توانید درآمد ناشی از ساختمان را برای یک سال یا دو سال آینده با دیسکونت (discount) آن جلو جلو بفروشید. در مورد مکانیزم آن هم، مکانیزم همه اوراق مشابه و فقط موضوع انتشار متفاوت است. در همه اوراق ارکان، ضمانت و بانی لازم است. در تمام اینها اگر بانی و منتشر کننده باشید که بخواهید تامین مالی کنید لازم است صورت مالی ارائه دهید که بتوان روی عملکرد شما در آینده قضاوت کرد. چون فرابورس و بورس باید مراقب حقوق سرمایه‌گذار هم باشد.

آقای علی قلی پور ادامه داد: ابزار از نگاه ناشر و سرمایه‌گذار تحلیل‌های متفاوتی دارد. ما سعی داریم از نگاه شما یعنی ناشران به آنها نگاه کنیم. ناشر بیشتر بر اساس محدودیت‌های ساختاری خود به اوراق نگاه می‌کند. اوراق مشارکت با جمع‌آوری پول به اجرای پروژه منجر می‌شود. در اوراق صکوک اجاره، یا شما قصد خرید دارایی دارید یا می‌خواهید بر اساس دارایی‌های ثابت و منجمد خود تامین مالی کنید، در حالت اول نهاد واسط به عنوان یکی از ارکان بسیار مهم است. این نهاد واسط بین سرمایه‌گذار و شما است. شما به این نهاد مراجعه می‌کنید و می‌گویید برای من ملکی بخرو به من اجاره بده، نهاد ملک را می‌خرد و با اجاره به شرط تملیک به شما می‌دهد. در مورد دارایی منجمد هم شما ملک فریز شده خود را به نهاد واسط می‌فروشید و مجدد از او اجاره می‌کنید، در انتهای دوره شما اصل پول را برمی‌گردانید و ملک را می‌گیرید. با این کار می‌توان تامین نقدینگی را با اعتبار شما و تامین مالی را با دارایی ثابت منجمد انجام داد.

وی افزود: در اوراق صکوک مرابحه هم همین ساختار درباره خرید کالا اعمال می‌شود. در هر دو این موارد شما با نهاد واسط کار می‌کنید. مشاور تامین مالی شما خواهد بود که هماهنگی با نهاد واسط و...

را برعهده دارد. در اوراق رهنی که کمتر به کار می‌آید، بانک وام‌ها را تبدیل به اوراق می‌کند و پشتوانه آن هم اقساط وام‌ها است. اوراق مشارکت دارایی پایه نمی‌خواهد و فقط پروژه می‌خواهد. اوراق سلف برای کالاهای تولیدی است که بازار فعال داشته باشد و بتوان به قیمت‌گذاری آن پرداخت.

وی تاکید کرد: ابزاری که بیشتر به کار مجموعه‌های شما می‌آید ابزار صندوق پروژه است. صندوق از سازمان بورس برای ساخت و تکمیل یک پروژه معین مجوز می‌گیرد، اداره‌کننده صندوق همان مدیر صندوق است که بالای سر آن هم هیات‌مدیره صندوق قرار دارد. صندوق تاسیس و در آن پول جمع می‌شود. هدف این صندوق تکمیل یک پروژه است، کسانی که درگیر یا ذی‌نفع صندوق هستند نمی‌توانند مالکیت صندوق را داشته باشند. هر فردی که بیش از یک درصد واحدها را داشته باشد می‌تواند در مجمع صندوق شرکت کند. شرکت پروژه هم موضوع پروژه است که مدیر صندوق اداره آن را انجام می‌دهد. وظیفه این صندوق عقد قرارداد با پیمانکاران ذی‌صلاح، ارائه صورت وضعیت پیشرفت پروژه به ناظر فنی، ارائه صورت وضعیت پیشرفت مالی به مدیر صندوق و... است.

قلی پور تصریح کرد: ما در حوزه صندوق پروژه یک تجربه موفق با مینا داشته‌ایم که بعد از سه سال و نیم رایزنی به نتیجه رسیده است. اما اینکه می‌توان از این صندوق برای تامین مالی پروژه‌های نیمه تمام استفاده کرد یا نه، نیاز به گفتگوی بیشتر دارد.

در ادامه **مهندس عباس وفایی** عضو دیگر کمیسیون اقتصادی سندیکا عنوان کرد: برای گفتگو و ورود به پروژه‌های آزادراهی یا پروژه نیمه تمام علاوه بر اینکه باید با ساختار شرکت‌های ما و نحوه همکاری آنها با دولت آشنا شوید، لازم است در جریان باشید که یک پروژه آزادراهی حداقل زمان ساخت و برگشت ۲۰ ساله دارد. ظاهراً این اوراق امکان این مدت سرمایه‌گذاری را ندارد.

مهندس سعیدآبادی نیز عنوان کرد:

شرکت‌های عمرانی تا اواسط سال‌های ۵۶-۵۷ به شکل پیمانکاری ساخت بودند به این شکل که سازمان برنامه طرح‌هایی را پدید می‌آورد و به مشاور می‌داد تا تبدیل به فهرس بها و... شود. بعد از طریق مزایده شرکت‌هایی را که رتبه‌بندی خود را از سازمان برنامه گرفته بودند دعوت می‌کردند و کار را طی مناقصه واگذار می‌کردند. در واقع تامین مالی با دولت و اجرای کار با پیمانکاران بود. از سال‌های ۱۳۷۸ به این طرف دولت و سازمان برنامه تلاش کردند مسئولیت پیمانکاران را زیاد کنند و برخی را وارد پروژه‌های طرح و ساخت کنند. در این مورد پدیدآوری پروژه با دولت بود اما از مرحله طرح تفصیلی، خرید تجهیزات و اجرا و نصب با مناقصه به پیمانکاران واگذار شد. اما قابلیت پیمانکاران می‌تواند تقویت شود و از مرحله طرح تفصیلی هم فراتر رود. پیمانکاران در مورد طراحی پایه و مفهومی هم می‌توانند با کمک مهندسان مشاور حلقه را کامل کنند اما هیچ‌گاه در کسوت سرمایه‌گذار نبوده‌اند. البته در سال‌های اخیر به علت بی‌پولی دولت مجبور به تامین مالی بیش از ۲۰ درصد پروژه شده است.

وی افزود: در هر حال مشکل مالی دولت باعث شده ما طی جلساتی از این دست سعی کنیم راهکاری بیابیم که بخش خصوصی و صنعت احداث بتواند مستقل از دولت به بازار ورود کند و به طور پایدار تامین مالی کند تا شرکت‌ها بتوانند حوزه کسب و کار خود را حفظ و توسعه دهند. باید به این سوال جواب داد که شرکت‌هایی که برای صندوق پروژه آورده می‌آورند همچنان نقش پیمانکار و مجری دارند یا به مرور سرمایه‌گذار می‌شوند؟ اگر شرکت‌های ما به مرور نقش سرمایه‌گذار پیدا کنند در بهبود فضای کسب و کار و بالا بردن نقش بخش خصوصی در GDP کشور تاثیرگذار خواهند بود. بی‌شک این اتفاق به اقتصاد هم پایداری بیشتری خواهد داد.

در پاسخ به سوال مهندس روح‌الله عطایی درباره مالکیت در مورد صندوق پروژه، نیز آقای علی قلی پور عنوان کرد: اگر مالک پروژه

نهاد دیگری باشد، ابزار صندوق پروژه را باید همان نهاد که فایناس را برعهده دارد انجام دهد. خانم بشیری هم عنوان کرد: ممکن است شما با یک مالک در حال کار باشید که پولش وسط کار تمام شود که شما می‌توانید صندوق پروژه را به وی پیشنهاد دهید. در حالت دوم و در طرح‌های نیمه تمام شما مالک می‌شوید بدون اینکه پولی پرداخت نمایید. یعنی مالک می‌شوید و می‌توانید با مشارکت شرکت دیگری صندوق پروژه تعریف کنید. در حالت سوم در طرح‌های مشارکت عمومی-خصوصی، شما با دولت شریک می‌شوید و دولت می‌تواند وظایف برخی ارکان را برعهده بگیرد. فکر کنم صندوق پروژه را در این باره بتوان به کار گرفت.

باشید، البته در مورد روش استفاده آن باید بررسی بیشتری کرد.

مهندس وفایی عنوان کرد در مورد پروژه‌هایی که ما مالک هستیم تکلیف روشن است اما در مورد پروژه‌هایی که ما مالک نیستیم وضعیت شفاف نیست. مالک این پروژه‌ها می‌تواند شخصی خصوصی یا دولت باشد. به نظر من روی صحبت ما در مورد پروژه‌هایی است که مالک آنها دولت است و اصولاً امکان مالکیت آنها برای بخش خصوصی وجود ندارد، مانند آزادراه‌ها که در مورد آنها عموماً امکان بهره‌برداری با زمان محدود فراهم می‌شود. به نظر من اوراق منفعت برای پروژه‌هایی که مالک آن

دولت است ناآرام است چرا که شما به عنوان پیمانکار منفعت را تعیین نمی‌کنید بلکه دولت بر کار شما نظارت دارد و در این باره حکم حکومتی دارد. اگرچه در مورد طرح‌های BOT می‌توان این کار را انجام داد.

مهندس مصطفی‌زاده نیز عنوان کرد به نظر می‌رسد ما می‌توانیم درآمد پیش‌بینی شده را بفروشیم. در حال حاضر بیشتر پیمانکاران ما کار ندارند و حدود ۳۰۰-۴۰۰ نوع شغل نیز متاثر از این وضعیت هستند که به بیکاری دامن می‌زند. این شرایط در نهایت روی فرابرس تاثیر خواهد گذاشت از این رو لازم است با هم تعامل و راه‌هایی پیدا کنیم که از نقدینگی موجود در جامعه برای فعال کردن

در ادامه **مهندس مصطفی‌زاده** تصریح کرد: در پروژه‌های نیمه تمام، هرآنچه تا کنون انجام شده به پیمانکار واگذار می‌شود که آورده او به شمار خواهد آمد و صندوق پروژه می‌تواند برای آن تعریف شود. اما در مورد پروژه‌هایی که از صفر شروع می‌شود و مالکیت هم با پیمانکار نیست، مانند آزادراه‌ها که طی قراردادی ساخت و بهره‌برداری مدت‌دار آن بر عهده پیمانکار خواهد بود، با اینکه پیمانکار هم آورده دارد اما صاحب پروژه در نهایت وزارت راه است و صندوق در این مورد راهگشا نیست. مگر اینکه در چهارچوب مشارکت عمومی و خصوصی مشکل را حل کرد.

صنعت احداث استفاده کنیم.

دکتر اصغر ذکایی از شرکت ندای علم و صنعت نیز تصریح کرد: شرکت‌ها از لحاظ نقدینگی مشکل پیدا کرده‌اند که این مشکل نه به واسطه ناتوانی آنها بلکه به واسطه مشکلات طرف مقابل آنها است. دولت برای پروژه‌های ناتمام سراغ ما آمده چون می‌داند این جمع یک جمع حرفه‌ای است، اما از طرفی این صنف به خاطر مطالبات خود از دولت تحلیل رفته و امکان سرمایه‌گذاری ندارد. پس شما هستید که می‌توانید

مهندس سعیدآبادی تاکید کرد: سندیکا سعی دارد با توجه به کاهش درآمد دولت شرایط کسب و کار را با تجهیز مالی حفظ کند. یکی از راه‌های تجهیز مالی ایجاد بازارهای جدید با کمک شما است. در این بازار طرح‌های نیمه تمام و PPP و پروژه‌های مستقل به عنوان فرصت به شمار می‌آید.

خانم ندا بشیری در پاسخ به **بیانات حاضران** عنوان کرد: اگر بخواهید در قالب پیمانکار اوراقی را به شما پیشنهاد دهیم آن اوراق منفعت است. در این اوراق شما می‌توانید مالک باشید یا کار را اجاره کرده

مهندس سعیدآبادی:
سندیکا سعی دارد با توجه به کاهش درآمد دولت شرایط کسب و کار را با تجهیز مالی حفظ کند. کی از راه‌های تجهیز مالی ایجاد بازارهای جدید با کمک شما است

پیشنهاد لازم را در آن باره ارائه دهید.

خانم بشیری در جمع‌بندی خود از بحث‌های مطرح شده عنوان کرد: شما فکر کنید من نهاد ناظر هستم و شما طرح نیمه تمامی را که بابت آن پولی نداده‌اید نزد من می‌آورید تا به پشتوانه آن اوراق منتشر کنید اولین فکری که به ذهن من می‌رسد این است که اگر طرح انتفاعی بود تا کنون ساخته شده بود، از طرفی وثیقه شما خود پروژه است که من می‌گویم دارایی شما غیرقابل تجارت است یعنی صاحب اول و آخر آن خود شما هستید و ارزش ندارد و شامل جریان‌های نقدی آتی نیست. به نظر من باید دولت به

مهندس سعیدآبادی تصریح کرد شاید بهتر باشد بحث‌های کلی را کنار بگذاریم و برای یافتن راه مناسب، یک پروژه تعریف و با هم جلو برویم و به طور موردی موانع را رد کنیم. حرف زدن از مشکلات و چیزهای انتزاعی ما را به نتیجه نمی‌رساند و باید از طریق چیزهای قابل لمس تر جلو برویم.

مهندس مجید شیخ بهائی رئیس کمیسیون حقوقی نیز عنوان کرد: پروژه‌های نیمه تمام طبق تبصره ۱۹ قانون بودجه ۲۰ درصد آورده پیمانکار، ۲۵ درصد آورده دولت و ۵۵ درصد آورده بانک‌ها است. حالا سوال من این است که بورس یا فرابورس ما کزیموم زمانی که می‌تواند برای اوراق در نظر بگیرد

چقدر است. آیا می‌توان برای ۵۵ درصدی که بانک‌ها قرار است بدهند و در یک مقطع زمانی قادر به پرداخت آن نمی‌شوند، ۴۵ درصد بقیه را پشتوانه قرار داد که در مقاطع مورد نیاز و برای متوقف نشدن کار وارد میدان شود؟ که خانم بشیری در این باره عنوان کرد: در دنیا این مسئله مکانیزم دارد و صندوق‌هایی وجود دارد که وقتی جریانهای نقدی با هم هماهنگ نمی‌شوند، این پول را پرداخت می‌کنند اما این کار ریسک بالایی قرار دارد و با بازدهی بالا انجام می‌شود. چون ریسک‌پذیری بالا دارد و هزینه را بالا می‌برد بعید می‌دانم به درد کار شما بخورد.

آقای قلی‌پور نیز عنوان کرد در دنیا عموماً تامین مالی و بازار سرمایه بسیار بزرگ است و در برابر بانک‌ها که تامین مالی کوتاه مدت را انجام می‌دهند، تامین مالی بلندمدت را انجام می‌دهد اما در ایران بازار سرمایه بسیار کوچک است و محدودیت‌های زیادی دارد.

مهندس پرهام سیدین عضو دیگر کمیسیون اقتصادی نیز عنوان کرد منابع بانک‌ها یک ساله است و این پروسه تامین مالی مدنظر ما بلندمدت است، و باید با یک روش مناسب این مسئله را حل کرد. در این باره بانک، نهاد سرمایه یا دولت می‌توانند برای همراهی و حل مسئله پیش قدم شوند که آقای قلی‌پور عنوان کرد.

در جمع‌بندی این دیدار **مهندس سعیدآبادی** عنوان کرد: در نواح پروژه‌هایی که در قالب PPP انجام می‌شود شما در دوره‌ای آن را می‌سازید و بعد درآمد حاصل از فروش محصول را دریافت و با آن پول تامین کننده مالی را می‌دهید تا بعد پول خود را بردارید که بین ۸ تا ۱۵-۱۶ سال طول می‌کشد. تمام تلاش ما برای حل مسئله مربوط به این پروسه بلندمدت و محدودیت زمانی تامین مالی در بانک و بازار سرمایه است. در حال حاضر پیشنهاد من این است که یک پروژه را به میدان بیاوریم و در باره آن نظرات خود را بررسی کنیم.

در پایان این دیدار مقرر شد یک یا دو طرح پروژه برای روشن شدن فضا و گفتگوی بیشتر در اختیار فرابورس قرار گیرد.

مهندس مصطفی زاده:
در حال حاضر بیشتر پیمانکاران ما کار ندارند و حدود ۳۰۰-۴۰۰ صنف نیز متاثر از این وضعیت هستند که به بیکاری دامن می‌زند. این شرایط در نهات روی فرابورس تاثیر خواهد گذاشت از این رو لازم است با هم تعامل و راه‌هایی پیدا کنیم که از نقدینگی موجود در جامعه برای فعال کردن صنعت احداث استفاده کنیم.

کمک شما بیاید و یک رکن اوراق مانند ضامن را برعهده بگیرد. متأسفانه با این شرایط اگر بدون ضامن و با هزینه تامین مالی پایین هم برای شما اوراق بزنیم این اوراق روی میز خواهد ماند. باید اوراق جذاب باشد و ناشر توان پرداخت اصل پول و پرداخت سود را داشته باشد و اگر ناشر نکول کرد کس دیگری مانند دولت آن را پرداخت کند تا سطح ریسک پایین بیاید. اگر دولت رکن ضامن شود یعنی ضامن طرح‌های نیمه تمام خود قرار گیرد و بگوید در بودجه مبلغی را برای تضمین پرداخت این طرح‌ها در نظر قرار گیرد مشکل حل خواهد شد.

جلسات مداومی حول برنامه‌های توسعه پایدار عنوان کرد.

وزوایی در راستای آشنایی با نقش سازمان‌های جامعه مدنی در تحقق اهداف توسعه پایدار توضیح دادند که توسعه پایدار به تعریف خیلی ساده هر نوع توسعه‌ای است که ما را به اهداف و نیازهای امروزمان برساند بدون اینکه نسل آینده را از رسیدن به اهداف و نیازهای خودشان بازدارد. اولین کاری که سازمان‌های جامعه مدنی باید انجام دهند این است که باید با این اهداف و مدل توسعه آن آشنا شوند و اینکه این اهداف هر کدام مکمل یکدیگرند و به هم ارتباط دارند. مهمترین قسمت این اهداف که کارگاه امروز نیز حول آن می‌گردد هدف ۱۷ با تعریف «تقویت ابزار اجرا و احیای همکاری‌های جهانی برای (تحقق) توسعه پایدار» می‌باشد که این تحقیقات برای توسعه پایدار هم مسئولیت می‌آورد و هم فرصت است زیرا سازمان ملل و سازمان‌های تخصصی سازمان ملل برای همکاری‌های بین‌المللی مسئول هستند و این در واقع بهترین فرصت برای سازمان‌های مردم نهاد است که نیاز به پشتوانه دارند.

وزوایی در ادامه، بازوهای فعال در تحقق اهداف توسعه پایدار را به چند بخش تقسیم کرده است: دولت‌ها و نظارت بر عملکرد دولت‌ها بر عهده رسانه و جامعه مدنی می‌باشد. مورد بعدی اجرای همزمان هدف‌ها می‌باشد که این اهداف مکمل همدیگر هستند و نباید نابرابری باشد که در این رابطه باید طراحی NGOهای جدید انجام شود که این سازمان‌های مردم نهاد دو وظیفه دارند که:

- ۱- خود یک بازوی قوی برای دولت‌ها باشند و صدای آن فقرایی باشد که توسط دولت دچار نابرابری شده است.
- ۲- وظیفه نظارت بر شفافیت اجرای عملکرد دولت‌ها باشند. سازمان‌های مدنی می‌توانند بخش پژوهشی تشکیل دهند برای شناسایی توانایی‌های یک کشور و اینکه کدام یک از سازمان‌ها دولتی و یا

سهم جامعه مدنی در کاهش فقر

برگزاری اولین کارگاه حامیان جامعه مدنی برای تحقق آرمان توسعه پایدار ایران در سندیکا

پایدار» تصویب کرده است که به این دلیل اسم این طرح ۲۰۳۰ نام‌گذاری شده است. در کشور ما سوءتفاهم‌هایی نسبت به این مسئله وجود دارد و ما وظیفه داریم این طرح را روشن کنیم، زیرا تمام برنامه‌هایی که در این ۱۷ بند اجرا می‌شود، با توجه به سنت‌ها و فرهنگ هر کشور و پتانسیل آن کشور برای اجرای آن، پیاده می‌شود و به این دلیل طرح را چندین قسمت کرده‌ایم، زیرا بعضی از موارد مکمل هم هستند مانند فقر و گرسنگی که با کاهش فقر، گرسنگی هم از بین می‌رود.

در آغاز این کارگاه، شیما وزوایی از دانش‌آموختگان دانشگاه صنعتی شریف، کارشناس حوزه ارتباطات و روابط بین‌الملل و توسعه مدنی ضمن خوشامدگویی به حاضران، اجرای این کارگاه را حاصل تلاش چند ماهه‌ای شامل تحقیق و پژوهش و

موسسه حامیان جامعه مدنی (حجم) اولین کارگاه از زیرمجموعه کارگاه‌های سهم سمن‌ها در تحقق آرمان‌های توسعه پایدار در ایران را با عنوان «مطالعه تطبیقی؛ راهکاری برای کمک به کاهش فقر توسط سمن‌های ایرانی» در سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران برگزار کرد. هدف از این کارگاه که در روز چهارشنبه ۸ آذرماه ۱۳۹۶ برگزار شد، آشناسازی هرچه بیشتر جامعه ایرانی با اهمیت و نقش حیاتی سازمان‌های مدنی در زندگی فردی و جمعی مردم برای کمک به تجمیع سرمایه اجتماعی در کشور بود.

در ابتدای این جلسه محمد عطاردیان، رییس هیات‌مدیره حامیان جامعه مدنی بحث را اینگونه آغاز کردند که سازمان ملل برای سال ۲۰۱۶ تا ۲۰۳۰، «۱۷» بند به عنوان «برنامه‌های اجرایی برای توسعه

نهادهای مسئول توسعه آن بخش می‌باشد و پس از آن سازمان مدنی می‌تواند خود نیز با سازمان‌های مدنی کشورهای دیگر با تخصص‌های جداگانه شبکه‌سازی ایجاد کند و تشکیل یک ابرسازمان را بدهد که خود این امر همکاری‌های بین‌المللی را در پیش خواهد داشت.

وی با زوری فعال دیگر بر توسعه پایدار را بحث نظارت و ارزیابی کرده و گفت: همانطور که می‌دانید دولت‌ها طراحی سیاست‌گذاری توسعه را بر عهده دارند و موظف به اجرای این سیاست‌گذاری‌ها چه در سطح بین‌الملل و چه در سطح ملی می‌باشند پس کاری که سازمان مردم نهاد می‌تواند انجام دهند این است که برنامه‌های نظارتی و نحوه عملکرد را برای وظایف دولت از طریق برگزاری جلسات با دولت‌ها، تحلیل داده‌ها و همکاری با رسانه بگذارند.

او مهمترین بازوی فعال در بحث توسعه پایدار را سازمان ملل معرفی کرده است، زیرا سازمان ملل تعهد به پایبندی کامل به اجرا و تحقق آرمان‌های توسعه پایدار و همکاری با تمام بدنه‌ها و تمام بازوهایی که قصد داشته باشند در این زمینه فعالیت کنند و این در واقع بهترین فرصت برای NGOها می‌باشد برای اینکه سازمان ملل خود راه را مشخص کردند که NGOها با کداوم سازمان‌ها می‌توانند ارتباط برقرار کرده و چگونه می‌توانند همکاری کنند

که ساده‌ترین راه برای اطلاع پیدا کردن از این راه‌ها وبسایت سازمان ملل می‌باشد و در نهایت به طور خلاصه می‌شود گفت سازمان‌های جامعه مدنی با سازمان‌های بین‌المللی، دولت‌ها، سازمان‌های ملل و آژانس‌های مرتبط با آن، بخش خصوصی و رسانه در ارتباط هستند.

در ادامه این کارگاه حاضران در کارگاه به بحث در مورد مشکلات سمن‌ها و اولویت‌هایی در نحوه امحای فقر پرداختند و نظرات خود را در مورد این موضوع اعلام کردند که در پایان نیز چند اولویت از این گفت‌وگو استخراج شد.

وزوایی نیز در پایان این کارگاه خاطرنشان

دولت‌ها طراحی سیاست‌گذاری توسعه را بر عهده دارند و موظف به اجرای این سیاست‌گذاری‌ها چه در سطح بین‌الملل و چه در سطح ملی می‌باشند پس کاری که سازمان مردم نهاد می‌توانند انجام دهند این است که برنامه‌های نظارتی و نحوه عملکرد را برای وظایف دولت از طریق برگزاری جلسات با دولت‌ها، تحلیل داده‌ها و همکاری با رسانه بگذارند

کرد: نگاهی که در بحث توسعه پایدار از نظر سازمان ملل به مفهوم فقر است و امروز نیز راجع به آن صحبت می‌کنیم یک تعریف چند پارادایمی است به این معنی که حوزه‌های مختلفی در آن دخیل است که ۳ حوزه اصلی آن توسعه اقتصادی، شمول اجتماعی و پایداری زیست محیطی است. حال برای اینکه تعیین شاخص شود دو روش سیاست‌گذاری پیشنهاد شده است: سیاست‌گذاری اول به مانند کارگاهی است که انجام شد که به موضوع و مشکلی فکر می‌کنیم و برای حل این مشکل یک راه حل هدفمند پیدا می‌کنیم که این روش استاندارد سیاست‌گذاری می‌باشد اما در سیاست‌گذاری خلاق یا تطبیقی ما به مشکل یا پیدا کردن پاسخ فکر نمی‌کنیم ما به موضوعاتی که پیش روی داریم فکر می‌کنیم و دنبال این هستیم که به چه صورت این موضوعات را به هم ربط دهیم و راه حل برای آن پیدا کنیم.

در ادامه این کارگاه درس گفتار دوم درباره پایان دادن به فقر و درس گفتار سوم درباره تمرکز بر مطالعه تطبیقی و درس گفتار چهارم درباره نمونه‌های موفق تجربه سازمان‌های مردم نهاد در حوزه مبارزه با فقر برگزار شد.

شایان ذکر است که کارگاه بعدی سهم سمن‌ها در تحقق آرمان‌های توسعه پایدار در ایران، ۲۹ آذرماه تشکیل شد.

قدیمی‌ترین شرکت ساخت و ساز جهان

خانواده کونگو مدیریت می‌شد و همواره به طور مداوم فعالیت داشته است. شرکت کونگو گومی در سال‌های ۲۰۰۴ و ۲۰۰۵ با مشکلات مالی فراوانی مواجه شد، تا اینکه در ماه ژانویه سال ۲۰۰۶ این شرکت موقتاً منحل گردید.

سپس دارایی‌های آن در سال ۲۰۰۶ میلادی، توسط شرکت تاکاماتسو خریداری شده و از آن پس، بعنوان زیرمجموعه شرکت بزرگتر، قرار گرفت.

شرکت ساختمانی کونگو در ژاپن به قدمت ۱۴۰۰ سال، در واقع قدیمی‌ترین شرکت در جهان است که هیچگاه تعطیل نشده و فعالیت رسمی آن تا سال ۲۰۰۶ ادامه داشت و در همان سال به دلیل مشکل مالی فروخته شد! کونگو گومی شرکت ساخت و ساز ژاپنی است، که به عنوان قدیمی‌ترین شرکت ثبت شده جهان، شناخته می‌شود! این شرکت از سال ۵۷۸ میلادی که فعالیتش را آغاز کرد، تاکنون، در طول بالغ بر ۱۴۰۰ سال، توسط

وی تأکید کرد: باید ساختارها در ایران تجدیدنظر شود که اگر موفق باشیم افزایش ایمنی راه‌ها نتیجه آن است. آخوندی با بیان اینکه ۲۵۰ هزار کیلومتر انواع راه در کشور وجود دارد، گفت: باید ساختار مدیریت به سمت جاده‌های هوشمند برود و روش مدیریت جاده‌ها از مکانیکی به هوشمند و مدرن تغییر یابد که این تغییر مدیریت سخت است، در این حوزه طراحی سیستم، نصب تجهیزات، یکپارچه‌سازی سیستم‌های امدادی و... فعالیت‌هایی ساختاری است که دانش فنی، اعتبار مالی، آموزش و سطح هماهنگی بالایی را می‌طلبد.

آخوندی گفت: سالانه ۱,۲ میلیون خودرو به ۲۰ میلیون خودروی فعلی اضافه می‌شود و ۱۰ سال دیگر ۳۰ میلیون خودرو خواهیم داشت و این نیازمند مدیریت هوشمند جاده‌هاست. وی اظهار داشت: متأسفانه در حال حاضر نمی‌توان ادعا کرد که سیستم‌های یکپارچه پلیس راه، امداد و هلال احمر داریم؛ زمانی که بحث از تحولات ساختاری می‌شود داشتن اجماع، راهوری و پشتیبانی ملی مهم است و رسانه باید در این موضوع همکاری کند.

آخوندی گفت: نیازمند تحول ساختاری در ایمنی راه‌ها هستیم تا این به موضوع ملی تبدیل شود و همه به اجماع ملی برسیم. وی با انتقاد از افزایش سهم حمل و نقل شخصی در ایران گفت: ضروری است سهم جاده‌ای به نفع ریلی کاهش یابد همچنین باید سهم حمل و نقل شخصی به نفع حمل و نقل عمومی کمتر شود و قطعاً ایمنی در این بسترها تحقق می‌یابد. وی گفت: مگر می‌توان ۹۰ درصد بار کشور را با جاده جابه‌جا کرد، در حمل و نقل شخصی رشد فزاینده‌ای داشت اما تلفات سوانح رانندگی را کم کرد؟

آخوندی اظهار داشت: برای تحقق سهم ۲۰ درصدی ریل در حمل مسافر و سهم ۳۰ درصدی در حمل بار ۲۸ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری لازم داریم که رقم بزرگی است و حتی مقام معظم رهبری هم در

۲۵۰ هزار کیلومتر انواع راه در کشور وجود دارد

در سمینار مجمع جهانی راه (پیپارک) مطرح شد

جان می‌بازند و ۲۰ تا ۵۰ میلیون نفر مجروح می‌شوند، این رقم بزرگی است. به همین دلیل در حین اقدام کاهش تلفات سوانح رانندگی از سوی سازمان ملل تا سال ۲۰۲۰ میلادی اعلام شد. وی ادامه داد: در ایران نیز همه دست‌اندرکاران حمل و نقل جاده‌ای در وزارتخانه‌های مختلف در ۵ حوزه راهبردی اصلی مدیریت جاده، خودرو ایمن‌تر، کاربر ایمن‌تر، اعمال قانون و امداد به موقع فعالیت کردند.

آخوندی افزود: در بحث ایمنی راه‌ها این ۵ راهبرد اساسی تصویب شد که ۸۰۰ اقدام در این حوزه طراحی و به تصویب رسید. وزیر راه و شهرسازی افزود: در هر کدام از محورهای راهبردی اصلی در دو سطح «ساختاری» و «رفتار و اقدامات آیین‌نامه و دستورالعمل‌های مختلف» امکان ورود داریم.

سمینار سیاست‌ها و برنامه‌های مدیریت ایمنی راه مجمع جهانی راه (پیپارک) با محوریت سیاست‌های بهبود ایمنی ترافیک و جهت‌گیری آتی روز شنبه ۴ آذرماه در مرکز همایش‌های سازمان مدیریت صنعتی برگزار شد.

عباس آخوندی در سمینار پیپارک که با محوریت سیاست‌های بهبود ایمنی ترافیک و جهت‌گیری آتی برگزار شد، اظهار داشت: متأسفانه تعدادی از هموطنان در کرمانشاه درگیر فاجعه زلزله هستند و جان و روان مردم ایران متوجه این هموطنان است. وی ادامه داد: امیدواریم از این آزمون الهی سربلند بیرون بیاییم و در کمک به زلزله‌زدگان موفق باشیم و امیدواریم به بهترین وجه خود را بازآفرینی کنیم.

وزیر راه و شهرسازی ادامه داد: سالانه در دنیا ۱,۳ میلیون نفر بر اثر سوانح رانندگی

سیاست‌های برنامه ششم به این دو بند اشاره کرده‌اند.

وی تأکید کرد: بدون حمل و نقل همگانی نمی‌توان سطح ایمنی را افزایش داد؛ یکپارچه‌سازی حمل و نقل و برون‌شهری ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. وی توضیح داد: در ایران سالانه یک میلیارد و ۷۰۰ میلیون نفر، سفر انجام می‌شود که ۷۰۰ میلیون نفر، سفر آن در بخش حومه‌ای است.

وزیر راه و شهرسازی اظهار داشت: روزانه در تهران ۲,۵ میلیون سفر حومه‌ای انجام و ۳۰ درصد تلفات سوانح رانندگی در

دلیل نرخ پایین سوخت وجود ندارد.

حفظ روند کاهش تلفات جاده‌ای سخت است

دبیر مجمع جهانی راه گفت: تجربیات جهانی نشان می‌دهد حفظ روند کاهش تلفات جاده‌ای برای دهه‌های آتی با سختی روبرو خواهد بود.

مهران قربانی در سمینار بین‌المللی مجمع جهانی راه (پیپارک) با عنوان «سیاست‌ها و برنامه‌های مدیریت ایمنی راه» با تأکید بر اهمیت ایمنی راه‌ها در حفظ جان انسان‌ها گفت: ایران در بهبود ایمنی راه‌ها، طی دهه گذشته موفقیت‌های خوبی در کاهش

تلفات رانندگی به دست آورده و اوج تلفات ۲۷ هزار نفری در سال ۱۳۸۵ (۲۰۰۵) را به حدود ۱۶ هزار نفر در سال ۱۳۹۵ (۲۰۱۶) کاهش داده است.

وی با اشاره به تجربه سایر کشورها و وضعیت روند مسیر تلفات در سال‌های اخیر افزود: این مسیر بیانگر سختی و پیچیدگی حفظ روند کاهش تلفات جاده‌ای برای دهه آتی است. تاووم روند کاهش دهه قبل مستلزم اتخاذ رویکردهای کاملاً علمی و دانش‌محور و تشخیص و درمان‌های صحیح و موثر بر مبنای تجربیات و توصیه‌های موفق بین‌المللی است.

دبیر مجمع جهانی راه‌ها با بیان اینکه موضوع مدیریت و سیاست‌گذاری ایمنی راه، اصلی‌ترین جزء اجزای پنج‌گانه بهبود ایمنی راه‌ها مصوب سازمان ملل متحد (APillar ۵) محسوب می‌شود که از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است ادامه داد: مجمع جهانی راه (پیپارک)، در قالب موضوعات مختلف مرتبط با راه، حمل و نقل جاده‌ای و راه‌داری دارای کمیته‌های تخصصی متعدد بالغ بر ۲۰ کمیته و کارگروه تخصصی متشکل از نمایندگان متخصص کشورهای مختلف است و جزء سازمان‌های بین‌المللی تاثیرگذار از جمله در مورد ایمنی راه‌هاست و به ویژه در خصوص ایمنی زیرساخت‌های راه، اصلی‌ترین و موثرترین نقش را در ارتقای سطح کیفی ایمنی راه‌ها و ارتقای دانش و فکر ایمنی راه را در ایران داشته است.

وی خاطر نشان کرد: بیش از یک سال قبل و با پیگیری‌های به عمل آمده، کمیته تخصصی مدیریت و سیاست‌گذاری ایمنی راه پیپارک، دعوت رسمی و مکتوب، کشاورزیان را به عنوان نماینده اول و رئیس پیپارک در ایران پذیرفتند که علاوه بر برگزاری دو روزه جلسه دوره‌ای کمیته تخصصی TCI تجربیات و نقطه نظرات خود را در قالب یک سمینار بین‌المللی دارای پنل‌های تخصصی (۵ پنل) و با امکان گفتگو و تبادل افکار و پرسش و پاسخ با حضار ارائه کنند.

۳۰ کیلومتر اول جاده‌ها به وقوع می‌پیوندد. این دو کاملاً با یکدیگر در ارتباط هستند. این ۲,۵ میلیون نفر در تهران روزانه از طریق ۵۵۰ هزار وسیله نقلیه شخصی وارد و خارج می‌شوند که موجب ایجاد ترافیک، آلودگی، مصرف سوخت و اتلاف وقت است.

آخوندی اظهار داشت: ما دومین کشور جهان از نظر سوخت ارزان هستیم بنابراین حمل و نقل شخصی مزیت دارد و حمل و نقل عمومی مزیتی ندارد. وی با اشاره به فعالیت ۷۵۰ تا ۸۰۰ هزار کامیون در ایران گفت: متأسفانه در بحث نوسازی ناوگان کامیونی خوب عمل نشده است و این به دلیل سوخت ارزان است، زیرا برای مالکان ناوگان فرسوده توجهی از نظر نوسازی به

دبیر مجمع جهانی راه:

مجمع جهانی راه (پیپارک)، در قالب موضوعات مختلف مرتبط با راه، حمل و نقل جاده‌ای و راه‌داری دارای کمیته‌های تخصصی متعدد بالغ بر ۲۰ کمیته و کارگروه تخصصی متشکل از نمایندگان متخصص کشورهای مختلف است و جزء سازمان‌های بین‌المللی تاثیرگذار از جمله در مورد ایمنی راه‌هاست و به ویژه در خصوص ایمنی زیرساخت‌های راه، اصلی‌ترین و موثرترین نقش را در ارتقای سطح کیفی ایمنی راه‌ها و ارتقای دانش و فکر ایمنی راه را در ایران داشته است.

سال ۱۴۰۴ گفت: قرار است مقاومت بتن در سال ۹۷ به ۳۵ مگاپاسکال و در سال ۱۴۰۰ به ۵۰۰ مگاپاسکال برسد.

رئیس انجمن بتن آمریکا ACI شاخه ایران افزود: در دنیا برای بتن کیفی و عملکردی کار می‌شود و در آمریکا در حال تغییر آیین‌نامه‌های ساخت و ساز هستند و عملکرد بتن را برای این کار در نظر می‌گیرند. برنجیان ادامه داد: در دنیا در حال کنار گذاشتن اعداد و ارقام مربوط به بتن هستند و به صورت عملکرد در حال طراحی کارها هستند، بنابراین باید مسکن و وزارت راه و شهرسازی که تدوین‌کننده برنامه‌ها در کشور است برای تولید مقاوم‌ترین بتن دنیا توجه ویژه‌ای کنند چرا که مقاوم‌ترین بتن دنیا به مؤسسه بین‌المللی بتن آمریکا ACI معرفی شد اما تا امروز کسی به این دستاورد نگاه هم نکرده است.

وی با اشاره به اینکه آموزش‌های لازم باید داده شود چرا که ۲۷ مدل همکاری در ارتباط با استاندارد بتن داریم، گفت: مردم باید بدانند که چگونه با زلزله کنار بیایند چرا که کوچک‌ترین زلزله در کرمانشاه باعث شد تمام اخبار در این مدت پیرامون این موضوع باشد اما در عمل هیچ خبری نیست.

رئیس انجمن بتن آمریکا ACI شاخه ایران تأکید کرد: وقوع زلزله در تهران می‌تواند فاجعه بار باشد، بنابراین باید سیاسیون و اقتصاددانان برنامه‌های خود را در کنار هم بگذارند چرا که همه می‌خواهند خدمت کنند. سؤال ما این است که در چشم‌انداز ۲۰ سال گذشته برای بتن هیچ کسی از این چشم‌انداز ایراد نگرفت.

بتن کیفی پایداری سازه‌ها را در برابر زلزله افزایش می‌دهد

معاون آموزش و پژوهش وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: رعایت استانداردها و دستورالعمل‌ها و ارتقای کیفیت بتن، پایداری سازه‌های ساختمانی را در برابر زلزله افزایش می‌دهد.

قبادیان در بیستمین همایش بتن و زلزله افزود: ترکیب بتن در بسیاری از کشورهای جهان در حال تغییر و تحول بوده و ارتقای کیفیت، بزرگترین مشخصه آن است. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت بیان

رئیس مرکز تحقیقات بتن:

سازه‌ها باید در برابر زلزله مقاومت بیشتری داشته باشند

درست است که یک بلای طبیعی است اما چرا به آن پدیده گفته نمی‌شود؟ وی افزود: چرا در ژاپن برای این پدیده برنامه‌ریزی مناسبی صورت گرفته اما در ایران همواره ترس از زلزله وجود دارد، چرا باید از ژاپن الگوبرداری نکنیم؟

رئیس انجمن بتن آمریکا ACI شاخه ایران افزود: مقاوم‌ترین بتن دنیا به مؤسسه بین‌المللی بتن آمریکا ACI معرفی شد اما تاکنون کسی به این دستاورد نگاه نکرده است بنابراین چرا باید از تجربه سایر کشورها در حوزه زلزله الگوبرداری نشود. برنجیان تصریح کرد: وزارت راه و شهرسازی باید در یک مسیر معین برای مقابله با زلزله مدیریت کلان راه‌هدایت کند و اگر چه برنامه ۱۲ ساله برای افزایش کیفیت بتن داریم، سؤال این است که برای بالا بردن کیفیت بتن چه کارهایی انجام دادیم؟ وی با اشاره به تدوین افزایش کیفیت بتن تا

بیستمین همایش سالانه مؤسسه بتن آمریکا - شاخه ایران و کنفرانس بتن و زلزله مرکز تحقیقات بتن (متب) چهارم و پنجم دی ماه در مرکز همایش‌های باشگاه شماره یک شرکت نفت برگزار شد. در این همایش راهکارهای ارتقای کیفیت بتن و پیشرفت‌های آن در دنیا بررسی شد تا با ساخت و ساز امن و مقاوم خسارت به ساختمان‌ها و مردم در زمان وقوع زلزله و دیگر پدیده‌های طبیعی کاهش یابد.

باید از ژاپن الگوبرداری نکنیم

رئیس انجمن بتن آمریکا ACI شاخه ایران گفت: وقوع زلزله در تهران می‌تواند فاجعه بار باشد. بنابراین سؤال این است چه برنامه‌ای برای تخریب کمتر در این خصوص دارید. جواد برنجیان در بیستمین جشنواره بتن و زلزله با تأکید بر اینکه همواره گفته می‌شود زلزله یک بلای طبیعی است، گفت: زلزله

کرد: استفاده از ایلاف صنعتی قابل بازیافت در پایداری سازه‌های بتنی نقش مهمی دارد و کنترل نحوه اجرای بتن و آماده‌سازی آن به پایداری بتن در پروژه‌ها کمک می‌کند.

وی تاکید کرد: برای استحکام ساختمان‌ها و مقاومت واحدهای مسکونی در برابر هرگونه زلزله باید به تولید بتن کیفی بیش از پیش توجه شود و بدون شک تحقق این مسئله به همکاری علمی دانشگاه و صنعت بستگی دارد و تحقیق و توسعه نیز در این بخش یک امر بسیاری ضروری است.

وی پیاده‌سازی استانداردهای مشخص، کاربرد دستورات عمل‌های تهیه بتن با دوام و مقاوم، پیاده‌سازی نظام بازرسی سیستم مدیریت در این بخش و کنترل نحوه اجرای سازه‌های بتنی در پایداری سازه‌های ساختمانی را بسیار تاثیرگذار دانست.

نظارت بر ساخت و سازه‌ها باید بیشتر شود

عضو هیات رئیسه مجلس شورای اسلامی نیز در این همایش خواستار رعایت اخلاق حرفه‌ای توسط دست‌اندرکاران ساخت و ساز در کشور شد و گفت: کیفیت ساختمان‌ها در کشور نشان می‌دهد که نظارت بر ساخت و سازه‌ها و رعایت استانداردها در کشور باید بیشتر شود. غلامرضا کاتب با بیان اینکه تاکنون نظارت‌ها در حوزه ساخت و سازه‌ها بسیار ضعیف بوده است، گفت: این وضعیت حاکی از نبود رعایت اخلاق حرفه‌ای در صنعت ساختمانی است و نباید قوانین و مقررات را در این زمینه نادیده بگیریم.

صنعت بتن باید به سمت مسائل

محیط زیستی حرکت کند

عضو هیات‌مدیره سازمان نظام مهندسی استان تهران نیز گفت: راهبرد آینده صنعت بتن علاوه بر کیفی‌سازی، باید به سمت مسائل محیط زیستی حرکت کند و تولید بتن کم کربن و استفاده از مواد جایگزین سیمان، پوزولان‌های طبیعی و سرباره‌ها می‌تواند در کاهش اثرات زیست محیطی کمک کننده مهمی باشد. مهدی روانشادنی بیان کرد: بازیافت نخاله‌های حاصل از ساخت و توسعه کاربرد بتن‌های بازیافتی می‌تواند از برنامه‌های ۲۰ ساله آینده این صنعت باشد و برای این کار باید مشوق‌های قانونی در

جهت اقتصادی کردن صنعت بازیافت ایجاد شود و بازار نخاله‌های بازیافتی ایجاد و مالیات بر تولید کربن هم می‌تواند به عنوان یک مکانیسم مهم تنبیهی عمل کند.

رئیس دانشکده عمران واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی تاکید کرد: در حوزه کیفیت، ما باید فکری به حال اجرای بتن در هوای سرد مناطق کوهستانی داشته باشیم تا از فجایعی مثل آنچه در سرپل ذهاب رخ داد جلوگیری کنیم و در این راستا باید تولیدکنندگان بتن آماده استاندارد را تقویت کنیم و به تولید بتن‌های با مقاومت بالا و ویژه تمایل بیشتری داشته باشیم.

به گفته این مقام مسئول، با توجه به اهمیت ۲ موضوع زلزله و آلودگی هوا در دنیای امروز، در چشم‌انداز ۲۰ ساله آینده بتن کشور تهیه سند آمایشی و اطلس تولیدکنندگان این بخش بسیار ضروری است.

روانشادنی تصریح کرد: زنجیره تامین بتن در کشور از تولید سیمان تا اجرای آن در ساختمان یک فرایند تولید دی‌اکسیدکربن است که باعث مصرف بخش قابل توجه انرژی کشور در این صنعت می‌شود و به آلودگی محیط زیست دامن‌زند. به گفته وی، تدوین این سند در کاهش مصرف انرژی و تولید گازهای گلخانه‌ای از طریق استفاده از مواد جایگزین سیمان و بتن‌های با مقاومت بالا کمک می‌کند.

هیات‌مدیره سازمان نظام مهندسی استان تهران اظهارداشت: ۱۳ درصد انرژی کشور در صنعت سیمان به مصرف می‌رسد و به ازای تولید هر تن سیمان، یک تن گازهای آلاینده وارد محیط زیست کشور می‌شود.

روانشادنی افزود: نقش بتن بازیافتی و استفاده از نخاله‌های ساختمانی می‌تواند یکی از مطالبه‌های گروه‌های محیط زیستی باشد و به افزایش کیفیت بتن تولیدی و بهبود عملکرد سازه‌ها در برابر زلزله کمک کند.

۱۸ درصد ساختمان‌های تهران بتنی است

مصطفی احمدوند رئیس مرکز تحقیقات بتن نیز در حاشیه بیستمین همایش بتن و زلزله عنوان کرد: کاربردهای علمی و راهکارهای اجرای این نقشه راه به دستگاه‌های اجرایی مانند وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی، نیرو، سازمان ملی

استاندارد سازمان نظام مهندسی و بنیاد مسکن ارائه شده است.

به گفته وی، شورای توسعه استراتژیک بتن ایران متشکل از بخش دولتی، خصوصی و انجمن‌های مرتبط با این حوزه جلسات متعددی را برای تدوین چشم‌انداز این صنعت برگزار کردند تا بتوانند نقشه راه دوره دوم چشم‌انداز ۲۰ ساله توسعه پایدار بتن، صنعت بتن، و ساخت و ساز بتنی ایمن را تهیه کنند.

احمدوند ابراز امیدواری کرد با اجرای این نقشه راه در ۲۰ سال آینده، شاهد ساخت و سازه‌های مقاوم بتنی در برابر زلزله باشیم.

رئیس مرکز تحقیقات بتن گفت: در ۲۰ سال گذشته برای ارتقای کیفیت بتن ایران ۲۷ استاندارد ملی تدوین و به دستگاه‌های اجرایی مورد نظر ارسال شده است.

به گفته وی، با وجود قوانین و مقررات و استانداردهای ملی تاکنون نظارت بر ساخت و سازه‌ها در کشور آنچنان ثمری نداشته و فقدان سیستم منظم بازرسی و ارزیابی اندک ساخت و سازه‌ها توسط دستگاه‌های نظارتی، باعث ناتوانی در ارتقای کیفیت ساخت و سازه‌ها در کشور شده است.

احمدوند اعلام کرد: سازه‌های بتنی در برابر زلزله مقاومت بیشتری دارند اما در تهران فقط ۱۸ درصد ساختمان‌ها بتنی ساخته شده و بسیاری از برج‌های ساختمانی ترکیبی از بتن و فولاد است. وی بیان کرد: دوره ساخت بناهای بتنی و هزینه ساخت آن کمتر از ساختمان‌ها با سازه‌های فولادی است؛ در حالی که مقاومت ساختمان‌های بتنی بسیار بیشتر از سازه‌های فولادی برآورد می‌شود.

به گفته وی، در صورتی که تولید بتن کیفی در کشور در دستور کار قرار گیرد و استانداردهای آن را رعایت کنیم، مقاومت سازه‌های بتنی در برابر زلزله بیش از پیش تقویت می‌شود.

احمدوند با بیان این که اکنون بیش از گذشته ضرورت اصلاح روش‌های ساخت و سازه‌ها احساس می‌شود، یادآور شد: پیاده‌سازی واقعی استاندارد ملی اجباری بدون برای ارتقای کیفی ساخت و سازه‌های بتنی با دوام، مقاومت ساختمان‌ها را در برابر زلزله ارتقا می‌دهد و هرچه در این زمینه گام برداریم به نفع منافع ملی ما خواهد بود.

است و ممکن است بر روی سهامداران بخش خصوصی تاثیر منفی بگذارد.

همچنین از آنجایی که برخی از این طرح‌ها به موسسات دولتی دیگر وابسته هستند واگذاری این طرح‌ها می‌تواند موانع اداری زیادی پیش روی بخش خصوصی قرار دهد. مشکلات نبود ساز و کارهای تشخیص طرح‌های قابل واگذاری و بازگشت هزینه‌ها یا عدم تناسب پرونده‌ها با منابع اعتباری نیز جز همین معضلات می‌باشد.

اینکه دولت به باور قلبی خصوصی‌سازی رسیده است یا نه باید در پرونده‌های قبلی دولت در این زمینه جستجو کرد. اینکه شرکت‌ها و صنایع دولتی به خود نهادهای دولت واگذار شود کمکی به توسعه بخش خصوصی نمی‌کند. برخی از شرکت‌ها ظاهراً خصوصی هستند اما تحت تسلط مستقیم دولت قرار دارند که دست بخش خصوصی را کوتاه می‌کند.

در اغلب پروژه‌ها دولت دید مالی و سودآوری به آنها دارد و می‌خواهد در کنار واگذاری کسب درآمد نیز داشته باشد در صورتی که پروژه باید به کسانی داده شود که صلاحیت اجرای آن را داشته باشند تا نتیجه مطلوب حاصل شود. وقتی واگذاری صورت می‌گیرد دولت بایستی همه امور مربوطه را به بخش خصوصی بسپارد و آن را در رقابت با بخش عمومی تحت فشار قرار ندهد.

بخش خصوصی به شرط فراهم بودن پیش نیازها، از این طرح‌ها استقبال می‌کند و توانایی اتمام آن را دارد چرا که این طرح‌ها نصف راه را رفته‌اند و نیمی از هزینه‌های آن پرداخت شده به همین دلیل بازدهی طرح‌ها خیلی زود ممکن خواهد بود. بخش خصوصی نیز در وهله اول باید طرح‌ها را اولویت‌بندی نماید این اولویت می‌تواند بر اساس هزینه، بازگشت سرمایه، توجیه‌پذیر بودن و... صورت گیرد.

در همین راستا کارگروهی به نام «کارگروه پروژه‌های نیمه‌تمام» در اتاق ایران راه‌اندازی

یلدا راهدار؛ عضو هیات نمایندگان اتاق ایران

راهی جز واگذاری طرح‌های نیمه تمام دولتی به بخش خصوصی نیست

دارایی‌های صنایع دولتی است که باید برای بخش خصوصی به طور واضح مشخص شود. ممکن است برخی از این طرح‌ها وابسته به مواد و یا ماشین‌آلات وارداتی باشند که ارزیابی تعدادی از این صنایع قابل توجه

بارها شنیده‌ایم که دولت از طریق میدان دادن به بخش خصوصی سعی در شکوفایی کردن اقتصاد کشور دارد یا اینکه دولت در صدد است با هدف کاهش معوقات خود و کاستن از کسری بودجه، تعدادی از طرح‌های نیمه تمام خود را به بخش خصوصی واگذار نماید، آیا در عمل این امر محقق شده است؟ آن چیزی که تاکنون بارها به اسم خصوصی‌سازی عنوان شده است با دو هدف عمده صورت می‌گیرد.

سیاست‌های دولتی بایستی به گونه‌ای باشد که بخش خصوصی را تشویق به سرمایه‌گذاری در این طرح‌ها نماید. اعطای تشویق‌های مالی و غیرمالی از جمله اعطای تسهیلات با سود ۴ درصد، حمایت برای وارد کردن تکنولوژی، واگذاری زمین مخصوص برای احداث کارخانه و غیره از جمله این حمایت‌ها می‌باشد.

در واگذاری طرح‌های نیمه‌تمام دولتی نکته‌ای که مورد توجه است زمانبندی این طرح‌ها، تعیین اولویت‌های فروش، ارزیابی

سیاست‌های دولتی بایستی به گونه‌ای باشد که بخش خصوصی را تشویق به سرمایه‌گذاری در این طرح‌ها نماید. اعطای تشویق‌های مالی و غیرمالی از جمله اعطای تسهیلات با سود ۴ درصد، حمایت برای وارد کردن تکنولوژی، واگذاری زمین مخصوص برای احداث کارخانه و غیره از جمله این حمایت‌ها می‌باشد.

رئیس اتاق بازرگانی ایران:

تسویه بدهی دولت با اوراق ناعادلانه است

بدهی دولت به پیمانکاران نیست. شافعی تصریح کرد، اما حداقل مزیت این روش این است که اسناد خزانه از بلا تکلیفی و شرایطی که هیچ گونه پاسخ‌گویی وجود ندارد، قابل قبول تر است.

وی افزود: دولت و بخش خصوصی باید در این زمینه به اشتراک نظر برسند تا بخش خصوصی متحمل خسارت‌های بیش از این نشود. وی همچنین در خصوص محتوای نامه خود به کرباسیان گفت: به هر جهت از این باب که موضوع بدهی دولت به بخش خصوصی مورد توجه قرار گرفته و در موردش گفتگو شده، از وزیر اقتصاد تشکر کردیم. هر چند همچنان به نحوه تسویه بدهی از طریق اوراق خزانه نقد داریم و در این مورد باید راهکار جدید ارائه شود. رئیس اتاق بازرگانی ایران تأکید کرد: اوراق خزانه و اوراق بدهی پول نقد نیست و در هنگام نقد کردن به بخش خصوصی خسارت وارد می‌کند. علاوه بر آن باید این نکته را در نظر داشت که انتشار اوراق خزانه و اوراق بدهی در مقیاس زیاد این نگرانی را ایجاد کرده که دولت ایران در آینده نزدیک به یک دولت بدهکار تبدیل شود. / تسنیم - ۷ آذر

رئیس اتاق بازرگانی ایران با بیان اینکه تسویه بدهی دولت با بخش خصوصی از طریق اوراق یک روش ناعادلانه است، گفت: از این باب که وزیر اقتصاد موضوع بدهی دولت را پیگیری کرده از ایشان تشکر کردیم وگرنه تسویه از طریق اوراق خزانه روش درستی نیست. اخیراً کرباسیان وزیر اقتصاد در نامه‌ای به رئیس سازمان برنامه و بودجه، پیشنهاد تهاترسه‌جانبه دولت، بانک‌ها و بخش خصوصی را مطرح کرد. این پیشنهاد به واسطه طلبکار بودن بانک‌ها از دولت با انتقاد روبه‌رو شد. همین موضوع سبب شد تا وزارت اقتصاد در گزارشی به تشریح دلایل کرباسیان برای ارسال این نامه بپردازد. گزارش مذکور نشان می‌داد که منظور از طلب دولت از بانک‌ها، مالیات سالیانه‌ای می‌باشد که آنها می‌پردازند. در واکنش به این نامه، رئیس اتاق بازرگانی ایران با بیان اینکه وزارت اقتصاد در مورد پرداخت بدهی دولت به پیمانکاران تلاش‌هایی را دستور کار قرار داده، تأکید کرد: ما در بخش خصوصی نسبت به تسویه بدهی از طریق اسناد خزانه و اوراق بدهی به شدت نقد داریم و این روش یک راهکار درست و عادلانه برای پرداخت

شده که شرایط را تا حدودی برای واگذاری به بخش خصوصی تسهیل کرد است. ولی بخش خصوصی نگران اخذ مجوزها و فرآیندهای اجرایی کار است. قانون‌های دست و پاگیر و موازی بایستی اصلاح گردند. یک قانون حمایت مالی می‌کند در جای دیگر آن قانون نقض می‌شود. قانون‌ها هم ارزشمندند که این وضع شرایط را برای بخش خصوصی جهت پذیرش طرح‌های نیمه‌تمام سخت‌تر می‌کند. وقتی مجری خصوصی سازی اطلاعات شفاف و دقیق از طرح و نحوه فروش و یا مشارکت آن ندارد نمی‌تواند یا پیش گذاشته و طرح را تحویل بگیرد و به اتمام برساند. اگر شفاف‌سازی شود از رانت و فساد جلوگیری می‌شود و ضمن حمایت از بخش خصوصی، دولت هم صدمه نمی‌بیند.

همچنین دولت نیز برای همکاری با بخش خصوصی به ویژه در سرمایه‌گذاری‌های خارجی می‌تواند معافیت از حقوق و عوارض گمرکی، یا مالیات بر ارزش افزوده یا پوشش بیمه ریسک سرمایه‌گذاری خارجی در طرح‌های عمرانی را انجام دهد. ایجاد ثبات در فضای کسب و کار و جلب اعتماد سرمایه‌گذار از اینکه سرمایه‌اش دارای بازدهی مناسب در کوتاه‌مدت و بلندمدت خواهد بود از دیگر اقداماتی است که دولت می‌تواند در واگذاری طرح‌ها انجام دهد.

بایستی از طریق کارشناسان بی‌طرف واحدهایی که دولت نمی‌تواند نظارت کند با قیمتی کارشناسانه، منطقی و رقابتی واگذار شود. قیمت رقابتی قیمتی است که براساس چارچوب نظریه‌های اقتصاد آزاد (عرضه و تقاضا) تعیین شده باشد تا حاشیه سود را ایجاد کند. ۲۰ آبان - صما

آقای رئیس جمهور بخش خصوصی منتظر دیدار شماست

حسین سلاح ورزی / نایب رییس اتاق ایران

قانون اساسی نظام جمهوری اسلامی ایران مقام ریاست جمهوری را بالاترین مقام اجرایی کشور دانسته و از این مقام مطابق با اختیارات نسبتاً گسترده‌ای که به آن داده است، می‌خواهد وظایف مهمی را برعهده گیرد. یکی از مهمترین وظایف رییس جمهوری ایران ساماندهی اقتصادی برپایه دستیابی به رشد اقتصادی نیرومند، با ثبات و بالنده است که از برآیند آن افزایش رفاه مادی ایرانیان فراهم شده و نرخ بیکاری در کمترین حد باشد و تورم مهار شود. انتخابی بودن شخص دوم کشور این مزیت را دارد که شهروندان و گروه‌های اجتماعی با توجه به برنامه‌های ارائه شده کاندیداها برای تصدی این مقام فردی را که مناسب و شعارهایش را اجرایی می‌دانند را به این مقام می‌رسانند. دکتر حسن روحانی سیاستمدار با سابقه ایرانی که از روحانیون بلند پایه سیاسی کشور به حساب می‌آید در دو انتخابات ۱۳۹۲ و ۱۳۹۶ بالاترین رای شهروندان را به خود اختصاص داد و اکنون در شروع کار دومین دوره از فعالیت‌های خود است. تجربه انتخابات یاد شده نشان می‌دهد گروه بزرگی از کارآفرینان، صاحبان سرمایه در صنعت، معدن، تجارت، کشاورزی و صاحبان بنگاه‌های تولیدی به دلیل احساس نزدیکی با شعارهای حسن روحانی به وی رای دادند و تا جایی که امکان قانونی و عرف اجازه می‌داد برای وی تبلیغ کردند.

رییس جمهوری نیز در زمان مبارزات انتخاباتی به ویژه انتخابات سال ۱۳۹۲ با صراحت وعده داد راه تعامل با بخش خصوصی را هموار خواهد کرد و بر همکاری بیشتر دولت و فعالان خصوصی تاکید کرد. در چهار سال دوره نخست ریاست جمهوری آقای روحانی شاهد رویکرد متفاوتی از سوی دولت وی در تعامل با بخش خصوصی بودیم که با راهبرد دولت‌های نهم و دهم تفاوت بنیادین داشت. در حالی که نگاه عملگرایانه دولت یازدهم همکاری گسترده، ژرف و تنگاتنگ با بخش خصوصی بود اما در عمل و در لایه‌های پایین‌تر، این استراتژی با دست‌اندازهای جدی مواجه شد. واقعیت این است که بدنه دولت یازدهم برخلاف خواست رییس دولت در چند امر کاملاً مشخص مثل تک‌نرخ کردن ارز، حذف نظام قیمت‌گذاری دستوری و سیاست‌های سازمان حمایت، آزادسازی نرخ بهره بانکی، کاهش فشار سازمان تامین اجتماعی بر بنگاه‌های اقتصادی، ساماندهی کارآمد

ایرانی برای رییس جمهوری فایده‌های پیدا و نهان قابل اعتنایی دارد. این قابل قبول است که معاون اقتصادی دولت دوازدهم با اعضای اتاق ایران پیوند وثیقی دارد، این نیز پذیرفته است که معاون اول رییس جمهوری با بخش خصوصی ایران ارتباط گسترده و ژرفی دارد و بخش خصوصی به او اعتماد دارند و این نیز آشکار است که وزیر صنعت، معدن و تجارت با بخش خصوصی در نشست و برخاست دائمی است، اما حضور شخص رییس دولت و ارتباط نزدیک با بخش خصوصی بر پیمایش صحیح مسیری دولت در فضای اقتصادی تأثیری مستقیم و مثبت خواهد داشت. شنیدن بدون واسطه صحبت‌ها و آرایه تنگناها به صورت مشخص در هر بخش از فعالیت‌های اقتصادی به رییس دولت این امکان را می‌دهد ارزیابی دقیق‌تری از هر فعالیت داشته باشد و نگاهی جامع‌تر از مسائل منتقل شده توسط وزیران به مسائل داشته و همچنین راهکارهای عملگرایانه و واقع‌بینانه اثرگذارترین بخش اقتصادی جامعه را به طور مستقیم درک کند. دیدار رییس جمهور با فعالان خصوصی بازتاب مناسبی در میان طرف‌های همکاری تجاری و سرمایه‌گذاری خارجی دارد و آنها با اعتماد بیشتری با بخش خصوصی ایران همکاری خواهند کرد.

و اما آقای رییس جمهوری!

بخش خصوصی انتظار دارد در شروع کار دولت جدید و برخلاف چهار سال دولت یازدهم که دیدار با اعضای اتاق بازرگانی به عنوان نمایندگان بخش خصوصی ممکن نشد در همین هفته‌های آینده این دیدار اتفاق بیفتد تا راه برای همکاری گسترده‌تر در شرایط نه چندان خوش اقتصاد ایران هموارتر شود. توانایی‌های فکری و مادی و همچنین تجربه ارزشمند و انباشت شده بخش خصوصی ایران را نباید دست کم گرفت و چشم بر این توانایی‌ها بست. این روزها به همبستگی قوی‌تر و با درجه بالاتری میان نهاد دولت و نهادهای مدنی نیازمندیم و دیدار مستقیم رییس جمهوری از اتاق ایران می‌تواند گام بلندی برای تعمیق اعتمادسازی بین دولت و نهادهای کارفرمایی باشد. ما کماکان اعتقاد داریم شرایط نه چندان مناسب فعلی در حوزه اشتغال و شاخص‌های اقتصادی با حضور شما قابل حل است. امید به آنکه ناامید نشویم.

منبع: ایرنا-۲۰ آذر

ساز و کار مالیات ستانی با رویکرد منطقی و عقلانی کردن نرخ‌های مالیاتی بر مبنای حال و روز اقتصاد کلان و توجه به دوره‌های رونق و رکود و... برخلاف تعامل مثبت رفتار کرد. فعالان اقتصادی یکی از دلایل رفتار و گفتار متناقض دولت در سطح بسیار کلان و در سطح وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و بدنه دولت را در این می‌دانند که آقای رییس جمهوری به هر دلیل که یکی از این دلایل می‌تواند تشخیص ایشان باشد در چهار سال فعالیت دولت یازدهم با کمال تأسف به نهاد اتاق بازرگانی صنایع و معادن و کشاورزی ایران نیامد تا از نزدیک و بدون واسطه در جریان خواسته‌های بخش خصوصی قرار گیرد.

بخش خصوصی ایران نیک می‌داند شاید شخص رییس دولت با خود ببیند، مردان دولت با این بخش نشست و برخاست دارند و خواسته‌ها را بازتاب می‌دهند. اما به نظر می‌رسد این رخداد احتمالی نمی‌تواند جای دیدار مستقیم و بدون واسطه رییس دولت با فعالان خصوصی را بگیرد. بخش خصوصی ایران ضمن تایید تصمیم‌ها و اقدام‌های کارآمد دولت یازدهم که سایه سنگین تحریم‌های گسترده را از سر کسب و کار ایرانیان دور کرد و ضمن تایید نگاه راهبردی دولت دوازدهم، اما علاقه دارد و به رییس جمهوری محترم قویاً توصیه کارشناسی شده، دارد که زمان مناسبی را برای حضور در اتاق ایران به عنوان نهاد قانونی و بزرگ بخش خصوصی ایران اختصاص دهند. اقتصاد ایران در جزئیات گرفتاری‌هایی داشته که شنیدن بی‌واسطه آنها از زبان اقتصادگردانان

پاگرد در راه‌پله‌ها، زمینه‌ساز فراغتی کوتاه برای انسان از فشار ناشی از بالا رفتن از پله‌ها است و این پاگرد در مجله.....

کمیسیون انتشارات

شخصیت‌های مبهم و چندوجهی به درد توسعه نمی‌خورند

دکتر محمود سریع‌القلم

اما ایرانی‌ها اول سراغ آزادی‌های سیاسی و دموکراسی رفتند. برای من دانشجوی توسعه در ساختمان توسعه، دموکراسی طبقه چهارم است و سیستم‌سازی، نهادسازی و تولید ثروت فونداسیون ساختمان و منطقی نیست که در ساختن یک عمارت اول طبقه چهارم آن را بسازیم. در هیچ جای دنیا کشوری سراغ نداریم که بدون تولید ثروت، بدون ممتاز کردن بخش خصوصی، بدون دور کردن دولت از مسائل اشتغال و توسعه اقتصادی سراغ آزادی سیاسی رفته باشد.

به دلایل فرهنگی و سیاسی از زمان مشروطه تا سال‌های اخیر ایرانی‌ها گفتند که در ساختمان توسعه، ما اول می‌خواهیم طبقه چهارم را بسازیم و با فونداسیون و طبقات یک، دو و سه کاری نداریم. بنابراین، در موضوع توسعه ناکام ماندیم چراکه براساس تجربه بشری، سلسله مراتب توسعه یافته‌ای را مبنای قرار ندادیم. ژاپن اول مبنای تولید ثروت ایجاد کرد سپس آموخت که باید نظام حزبی درست کند تا از طریق نظام حزبی، ثبات اقتصادی به دست آورد. بدین ترتیب ژاپن به تدریج عمارت توسعه خود را تکمیل کرد.

اما ما در طیف اولویت‌های توسعه هم دنبال توسعه اقتصادی و هم دنبال توسعه سیاسی و هم دنبال یک کالای بسیار لوکس به نام دموکراسی بودیم. در دوره قاجار ایران ۱۰ میلیون نفر جمعیت داشت و در بهترین شرایط ۱۰ هزار نفر سواد اکابری داشتند. در این شرایط ایرانیان به دنبال دموکراسی و آزادی سیاسی بودند که این طبیعی بود

است البته اگر آنها را مشکل بدانیم. ما باید ساختارها را اصلاح کنیم تا فرهنگ کشور اصلاح شود. مگر در سوئیس کسی دروغ نمی‌گوید؟ مگر در آلمان کسی فرار مالیاتی نمی‌کند؟ اما چون تصمیم‌سازی در آلمان و سوئیس مبتنی بر ساختارهاست، عموم افراد فرصت دروغ‌گویی یا اختلاس پیدا نمی‌کنند. مردم از قانون می‌ترسند و ساختارها آنها را مجبور به رفتار درست می‌کند.

خلاصه‌ای از سخنرانی دکتر محمود سریع‌القلم در کنفرانس بین‌المللی مدیریت به شرح زیر است:

دلیل اینکه موضوع جایگاه تصمیم‌گیری در توسعه‌یافتگی را برای سخنرانی انتخاب کردم این است که در مطالعات و تحقیقاتی که در رابطه با توسعه ایران از دوره قاجار به بعد انجام داده‌ام، متوجه این نکته شده‌ام که عدم دستیابی ما به توسعه‌یافتگی عموماً به نارسایی‌های فرهنگی جامعه برمی‌گردد. این نارسایی‌ها موجب می‌شود که نتوانیم تصمیم‌سازی‌های منطقی، علمی، جامع و رو به آینده انجام دهیم.

متونی درباره مقایسه ایران و ژاپن در رابطه با مدرنیسم وجود دارد و این متون بررسی کرده‌اند که وقتی ایرانی‌ها می‌خواستند مدرن شوند، اول سراغ چه موضوعاتی رفتند و ژاپنی‌ها اول سراغ چه موضوعاتی. مثلاً جالب توجه این است که ژاپنی‌ها اول سیستم ساختند و حدود ۲۳۰۰ مشاور از کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی استخدام کرده و این سیستم‌ها را در موضوعات مختلف وارد ژاپن کردند و آنها را مبنای تحول خود قرار دادند

محمود سریع‌القلم در پانزدهمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت که ۲ تا ۴ دی ماه در سالن همایش‌های رازی برگزار شد به ایراد سخنرانی با موضوع «جایگاه تصمیم‌گیری در توسعه یافته‌گی» پرداخت.

این استاد علوم سیاسی و روابط بین‌الملل با بیان اینکه توسعه‌یافتگی مثل پزشکی اصول ثابتی دارد گفت: توسعه‌یافتگی به اقتصاد شفاف، نظام تصمیم‌گیری جمعی، گردش قدرت، فضای نقد و رسانه‌های آزاد و مستقل، ارتباطات گسترده بین‌المللی و دانش بشری نیاز دارد.

با بیان اینکه در ساختمان توسعه، دموکراسی طبقه چهارم است و سیستم‌سازی، نهادسازی و تولید ثروت فونداسیون ساختمان اظهار کرد: منطقی نیست که در ساختن یک عمارت اول طبقه چهارم آن را بسازیم. در هیچ جای دنیا کشوری سراغ نداریم که بدون تولید ثروت، بدون ممتاز کردن بخش خصوصی، بدون دور کردن دولت از مسائل اشتغال و توسعه اقتصادی سراغ آزادی سیاسی رفته باشد.

وی در ادامه افزود: به دلایل فرهنگی و سیاسی از زمان مشروطه تا سال‌های اخیر ایرانی‌ها گفتند که در ساختمان توسعه، ما اول می‌خواهیم طبقه چهارم را بسازیم و با فونداسیون و طبقات یک، دو و سه کاری نداریم.

این استاد دانشگاه تصریح کرد: به اعتقاد من آفات فرهنگی و ساختاری اجازه نمی‌دهند ما تصمیم منطقی بگیریم. ما تعدادی مشکلات فرهنگی داریم که زیر ۵ سال قابل اصلاح

که جواب نداد و ما را در فراز و نشیب‌های بحران‌های نظری توسعه‌یافتگی قرار داد. از دهه ۵۰ میلادی حدود سه هزار نظریه در زمینه علم مدیریت، اقتصاد، سیاست، جامعه‌شناسی و اقتصاد سیاسی داشتیم که من معتقدم نظریه تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری نظریه نافذ و بسیار موثر در میان این نظریه‌ها بوده است. در کتابی که به نوبل اقتصاد امسال اختصاص یافت مطرح می‌شود که اگر بخواهیم بنگاهی را در مسیر پیشرفت و توسعه قرار دهیم این بنگاه گاهی باید دچار شک و خودانتقادی شود تا به خود بیاید زیرا اگر مدیران همیشه با یک تفاسیر یا قرائت اقدام کنند ممکن است خطا کنند. به نظر من در نظریه تصمیم‌سازی ۸ اصل وجود دارد که این اصول در کشور ما، به صورت سیستماتیک دنبال نمی‌شود. اول اینکه آماده بودن برای دریافت اطلاعات جدید، دولت، حاکمیت، بخش خصوصی، فرد و نهاد خانواده آیا آمادگی پذیرش اطلاعات جدید را دارند؟ فضای تبلیغاتی جامعه ما می‌گوید عموماً جهان در حال فروپاشی است و اقتصاد و نظام‌های سیاسی دنیا دچار بحران‌های ساختاری و در حال فروپاشی هستند. مثلاً گزارش‌گر رسانه‌ای ما در روز اعتصاب کارکنان مترو فرانسه در کنار ایستگاه مترو می‌ایستد و می‌گوید پاریس امروز مترو نداشته و مردم با اتوبوس و دوچرخه به سر کار رفته‌اند و این شاخصی است برای فروپاشی فرانسه. این نوع نتیجه غلط گرفتن از یک واقعه باعث می‌شود ما به factهای جهانی بی‌نبریم. اطلاعات جدید در سیستم‌های ما چه خانواده، چه جامعه و از همه مهمتر در نهادهای تصمیم‌گیر کمتر وارد می‌شود. ما خیلی خوشحال می‌شویم که دو تا ایرباس داده می‌شود در حالی که یک شرکت رده سوم مسافری هندی سال گذشته ۲۰۵ ایرباس سفارش داده است. وقتی اطلاعات جدید و مقایسه نباشد و شعاع استنباط‌های ما فقط مدارهای محدود داخل کشور باشد، ما عمق مسائل جهانی را نمی‌بینیم. چین برای ارائه هویت خود در سطح جهان در سال گذشته ۱۰ میلیارد دلار خرج کرده است. الان حدود ۱۱ هزار استاد چینی در آمریکا ماندارین درس می‌دهند. آنها ۵۰۰ مدرسه کنفوسیوس

شناسایی را در دنیا اداره می‌کنند. یکی از بحث‌های جاری در کشور ما این است که اگر وارد عرصه اقتصاد جهانی شویم، هویت ما دچار بحران می‌شود. ولی آیا کشوری بدون تولید ثروت می‌تواند هویت خود را حفظ کرده یا آن را تبلیغ کند؟ اگر چین با ۳٫۵ تریلیون دلار ذخایر ارزی می‌تواند ۱۰ میلیارد دلار برای هویت خود هزینه کند به خاطر این است که تولید ثروت و تبلیغ هویت را با هم و با اولویت تولید ثروت در نظر گرفته است.

موضوع دوم درباره نظریه تصمیم‌گیری این است که آیا تمام دیدگاه‌ها در یک تصمیم‌سازی دیده شده و از نظرات افراد یا نهادهایی که دارای دیدگاه هستند، استفاده شده است؟ آیا دیدگاه و نظرات متفاوت و متناقض فرصت بحث کردن داشته‌اند یا صرفاً کسانی که همفکر هستند با هم بحث می‌کنند؟

سومین موضوع در نظریه تصمیم‌گیری این است که آیا همه گزینه‌ها در یک تصمیم‌گیری اشباع شده‌اند و همه انتخاب‌های قابل تصور را روی کاغذ آورده‌ایم؟ چهارم اینکه آیا همه گزینه‌ها را به صورت مساوی دیده یا به یک گزینه‌ای تمایل داریم و به سایر گزینه‌ها توجهی نداریم؟ پنجم اینکه پیامدهای هر گزینه را مطالعه کرده و در رابطه با آن بحث می‌کنیم؟ آیا دیدگاه‌های مختلف در تصمیم‌گیری مطرح می‌شود؟ ششم اینکه آیا در تصمیم‌گیری فضای نقد را داریم؟ هفتم استدلال در برابر اقتدار است. من دوستی اقتصاددان دارم که به من می‌گفت وقتی به ایران می‌آیم و با مدیران ایرانی صحبت می‌کنم آنها از منظر اقتدار با من صحبت می‌کنند و من براساس آمار، استدلال و تجربه بشری صحبت می‌کنم. شخص مقابل می‌گوید چون من این سمت را دارم پس درست می‌گویم. اگر کسی از منظر اقتدار و سمت به موضوعی نگاه کند، مذاکره و گفت‌وگو را به اختلال می‌کشاند. مورد آخر اینکه آیا فرد تصمیم می‌گیرد یا گروه؟ در دنیا دیگر امروز کاربزمای کارآمد نیست و به کسی مدیر می‌گویند که هماهنگ‌کننده یک مجموعه است.

آزادی فکر و فعالیت اقتصادی مقدم بر آزادی سیاسی است. آزادی تشکل اقتصادی مقدم است بر آزادی سیاسی. ریشه عقلانیت

سیاسی در بنگاه‌داری اقتصادی است. ۱۹۲۴ اولین تجربه دموکراسی در انگلستان است و هنوز تجربه دموکراسی در دنیا به یک قرن نرسیده است ولی دانشگاه‌های آزاد ۴۰۰ سال، سندیکا‌های کارگری ۲۰۰ سال و روزنامه‌های آزاد و مستقل ۱۸۰ سال سابقه تاریخی در انگلستان دارند. فعالیت بخش خصوصی در انگلستان از اواسط قرن هجده آغاز شد و تولید ثروت، زمینه ایجاد ثبات سیاسی و تحزب را فراهم آورده است. تقدم و تاخر مسائل توسعه به ما کمک می‌کند تا ببینیم انرژی خود را کجا صرف کنیم.

به اعتقاد من آفات فرهنگی و ساختاری اجازه نمی‌دهند ما تصمیم منطقی بگیریم. ما تعدادی مشکلات فرهنگی داریم که زیر ۵ سال قابل اصلاح است البته اگر آنها را مشکل بدانیم. اولین مشکل این است که شخصیت ما به شدت قضاوتی است. یعنی یک نفر را ۱۰ دقیقه می‌بینیم و دو ساعت درباره او صحبت می‌کنیم یا پاراگراف درباره یک کشور می‌خوانیم و درباره تمام مسائل آن کشور قضاوت می‌کنیم. چقدر مقدس است که افراد در روز ۲۰ دفعه بگویند نمی‌دانم و اطلاعات کافی ندارم و باید بی‌برسم و بعد به شما بگویم. ما ده‌ها متخصص آمریکا در کشور داریم که درباره تمام مسائل آمریکا اظهار نظر می‌کنند ولی یک بار هم از کشور خارج نشده‌اند.

مشکل دیگری که اجازه نمی‌دهد ما درست تصمیم بگیریم این است که در نهان و ناخودآگاه خود تمایلی به یکسان‌سازی داشته و علاقه داریم همه یک نوع فکر کرده و عمل کنند. در واقع ما با نگاه‌های متناقض و متفاوت مشکل داریم. تمایل به یکسان‌سازی مانع یادگیری، اثرگذاری و اثرپذیری می‌شود. جهان ما جهان تفاوت‌هاست به گونه‌ای که یک بانک در ۸۰ کشور فعالیت کرده و همه تفاوت‌های فرهنگی آنها را می‌پذیرد. ما با تنوع مشکل داریم که این ویژگی به تاریخ انباشته شده استبدادی در کشور ما بازمی‌گردد. ما باید تفاوت فکری یکدیگر را ببینیم.

نتیجه این ویژگی این است که گروهی در تصمیم‌سازی‌ها قرار می‌گیرند که مثل هم فکر می‌کنند. تلقیاتی ما هم از دنیا به دهه ۵۰ یا ۶۰ برمی‌گردد. الان دیگر نمی‌گویند کشورها با هم ارتباط برقرار کنند بلکه گفته می‌شود

آیا می دانستید

آیا می دانستید به استناد مبحث سوم مقررات ملی ساختمان، ساختمان های زیر باید مجهز به سیستم اعلام حریق باشند:

۱- کلیه پارکینگ های اتمومیل بسته
۲- هتل ها و مسافر پذیرها
۳- بناهای مسکونی آپارتمانی بیش از ۵ طبقه بالاتر از زمین.

۴- برای هر واحد مسکونی یا واحد خواب که بیش از یک طبقه پایین تر از بالاترین تراز تخلیه خروج باشد.

۵- ساختمانهای دارای ۲۰ واحد مسکونی.

۶- مدرسه و دبیرستان های بیش از ۱۰۰ نفر.

۷- بیمارستان ها و مراکز درمانی، مراکز توان بخشی، مراکز ترک اعتیاد، خدمات شبانه روزی پزشکی، مراکز روانپزشکی، زندان ها، بازداشتگاه ها و آسایشگاه ها.

۸- مساجد، سینما، تئاتر، استودیوهای رادیویی و تلویزیونی، رستوران ها، سالن سخنرانی، نمایشگاه ها، دادگاه ها، باشگاه ورزشی.

۹- دفاتر اداری، بانک ها، شعب پست، آرایشگاه، کلینیک ها و مطب های پزشکی، آزمایشگاه های تشخیص طبی، دفاتر مهندسی، دانشگاه ها، پاسگاه نیروی انتظامی) در صورتی که دارای بار تصرف بیش از ۵۰۰ نفر، یا بیش از ۱۰۰ نفر در طبقه زیر و بالای پایین ترین تراز تخلیه خروج داشته باشند.

۱۰- ساختمان های کسبی تجاری با بیش از ۳ طبقه، یا با بار تصرف برابر یا بیشتر از ۵۰۰ نفر، یا با بار تصرف بیشتر از ۱۰۰ نفر در طبقه بالا یا زیر تراز تخلیه خروج.

۱۱- کلیه تصرفات صنعتی و کارگاهی

۱۲- تصرفات انباری

۱۳- تصرفات مخاطره آمیز

منبع: بند ۳-۵-۴ صفحه ۵۵ الی ۵۸ مبحث سوم مقررات ملی ساختمان ویرایش ۱۳۹۵

در کشور ما ارادت بر توان غلبه دارد و عمدتاً ارادت نشان می دهد افراد در چه موقعیتی قرار می گیرند.

هر کشوری می خواهد توسعه یابد باید از دایره ابهام خارج شود. شخصیت های مبهم و چندوجهی به درد توسعه نمی خورند. شخصیت شفاف، روشن و کمی به درد توسعه می خورد. نظام تصمیم گیری که با ارقام آشنایی نداشته باشد نمی تواند تصمیم منطقی بگیرد. ذهن ریاضی و کمی ذهن را دقیق می کند.

اگر ما ایرانیان موضوع نقد را حل نکنیم نباید منتظر هیچ وجهی از توسعه بنشینیم. نقد در میان ما یک مشکل جدی است. فرد ایرانی یک تمایل قوی دارد که خود را مرکز نقل جهان بداند. همه چیز از من شروع می شود این طرز تفکر اجازه همکاری با دیگران یا یادگیری نمی دهد. در داخل کشور مشکل یادگیری از یکدیگر داریم. بیوگرافی افراد غیرایرانی را با ایرانی مقایسه کنید. آنها در زندگینامه خود اشاره می کنند که در کجا اشتباه کرده اند ولی در زندگینامه ایرانی ها عموماً از کارهای مهم خود صحبت می شود. شاه در زندگینامه خود می گوید من در حیرتم که چرا با وجود کارهای مثبت من این اتفاقات در ایران افتاد؟ معمولاً نقد به عملکرد خود تعطیل است. خود انتقادی برای بسیاری از ما کار سختی است. بیشتر بیرون از خود را می بینیم تا درون خود را. عملکرد دیگران را می بینیم تا عملکرد خود را. اگر این اشکالات برطرف نشود متحول نخواهیم شد.

ما باید ساختارها را اصلاح کنیم تا فرهنگ کشور اصلاح شود. مگر در سوئیس کسی دروغ نمی گوید؟ مگر در آلمان کسی فرار مالیاتی نمی کند؟ اما چون تصمیم سازی در آلمان و سوئیس مبتنی بر ساختارهاست، عموم افراد فرصت دروغ گویی یا اختلاس پیدا نمی کنند. مردم از قانون می ترسند و ساختارها آنها را مجبور به رفتار درست می کند.

توسعه یافتگی مثل پزشکی اصول ثابتی دارد. توسعه یافتگی به اقتصاد شفاف، نظام تصمیم گیری جمعی، گردش قدرت، فضای نقد و رسانه های آزاد و مستقل، ارتباطات گسترده بین المللی و دانش بشری نیاز دارد.

منبع: ایسنا-۱۲ دی

همه دنبال شبکه سازی های بین المللی هستند. شبکه سازی های فناوری، علمی، صنعتی، دانشگاهی و مدنی.

اگر در یک گروه همه مثل هم فکر کنند دیگر میان آنها دیالوگی برقرار نشده و دیدگاه های مختلف مطرح نمی شوند. کندی وقتی درباره موضوعی می خواست تصمیم بگیرد مسئولان دولتی و افراد خارج از دولت را دور یک میز بیضی شکل جمع می کرد و خودش بیرون از میز می نشست و به بحث ها درباره یک موضوع گوش می داد و سپس سوالات خود را می پرسید و در نهایت تصمیم می گرفت. او تمام دیدگاه های موافق و مخالف را می شنید و بعد تصمیم گیری می کرد.

در فرهنگ ما به خاطر احساس ناامنی، علاقه ای برای انطباق با افکار موجود وجود دارد. افراد در درون خود یک نظام فکری دارند ولی آنچه بروز می دهد حالت دیگری است. چقدر افرادی سراغ دارید که با همه دولت ها کار کرده اند چون هر دولتی می آید آنها تفکر خود را تغییر می دهند. شما اگر با یک ژاپنی سه ساعت صحبت کنید به نظام فکری و جهان بینی او پی می برید اما در ایران هر چه بیشتر با افراد معاشرت می کنید بیشتر گیج می شوید که نظام فکری فرد چیست؟ بعضاً افراد در روز چندین بار نظام فکری خود را تغییر می دهند این مشخصه، ضد توسعه است.

کشور ما کشور افراد است نه سیستم ها. سیستم ما در کشور ما تصمیم نمی گیرند. کشوری مثل چین اعتباری از دموکراسی ندارد و حزب کمونیست این کشور را اداره می کند اما در داخل حزب گردش قدرت وجود دارد و هر پنج سال یک رئیس دولت دارد. اگر نظام تصمیم گیری تحت شعاع گردش قدرت نباشد نمی تواند تصمیم علمی و منطقی بگیرد.

جهان ما جهان توانایی ها و شایستگی هاست. در دنیا نمی گویند کجا به دنیا آمده اید؟ مبنای انتخاب افراد کارآمدی آنهاست. وزیر دفاع کانادا یک سیک هندی است که کار علمی می کند، وارد حزب شده و به وزارت دفاع یعنی امنیتی ترین بخش یک کشور می رسد چون مبنای شایستگی است.

